## ਪਟਿਆਲਾ ਤੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਰਿਆਸਤੀ ਯੂਨੀਅਨ

ਦੇ

# ਬਜਟ

ਬਾਰੇ

# ਅਰਥ ਸਕੱਤਰ

ਦਾ

# ਤਸ਼ਰੀਹੀ ਸਮਰਣ ਪੱਤਰ

ਬਾਬਤ

## ਸਾਲ ੧੯੫੧–੫੨

(੧੩ ਅਪਰੈਲ ੧੯੫੦ ਤੋਂ ੩੧ ਮਾਰਚ ੧੯੫੨ ਤਕ)

ਭੁਪਿੰਦਰਾ ਸਟੇਟ ਪਰੈਸ ਪਟਿਆਲਾ।

# ਪਟਿਆਲਾ ਤੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਰਿਆਸਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਸਰਕਾਰ

## ਅਰਥ ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ੧੯੫੧-੫੨ ਦੇ ਬਜਟ

## ਬਾਰੇ

## ਭਸ਼ਰੀਹੀ ਸਮਰਣ ਪੱਤਰ

੧. (ੳ) ਮਿਤੀ ੧੩-੪-੧੯੫੦/੧-੧-੨੦੦੭ ਬਿਕਰਮੀ ਨੂੰ ਪਟਿਆਲਾ ਤੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਰਿਆਸਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਰੋਕੜ ਬਕਾਇਆ ਹਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ:-

| | ਰੁਪਏ | ਆਨੇ | ਪਾਈ |
|---|---|---|---|
| ਖਜ਼ਾਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੋਕੜ | ੨,੫੭,੪੯,੦੨੧ | ੧੦ | ੭ |
| ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਰੋਕੜ | ੧,੬੨,੪੨,੨੨੯ | ੭ | ੧* |
| ਜੋੜ | ੪,੧੯,੯੧,੨੫੧ | ੧ | ੮ |

ਸਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਰਿਆਸਤ ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੇ ਕੁਝ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਜਮ੍ਹਾ ਲੇਖੇ ਇੰਪੀਰਅਲ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਜਲੰਧਰ ਨਾਲ ਖੋਲ੍ਹ ਰਖੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਲੇਖਿਆਂ ਦਾ ਨੰਬਰ ੪੫ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚਲੀ ਕੁਲ ਰਕਮ ੧੨.੨੩ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸੀ। ਮਿਤੀ ੫-੫-੨੦੦੫ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਪੈਪਸੂ ਬਣਾਈ ਗਈ, ਲਏ ਰੋਕੜ ਬਕਾਏ ਵਿਚ ਇਹ ਰਕਮ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ੧੨.੨੩ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਇਸ ਰਕਮ ਵਿਚੋਂ ੭੮,੦੦੦ ਰੁਪਿਆ ਜੋ ਪਰਾਈਵੇਟ ਅਮਾਨਤਾਂ ਦੀ ਪਰਕਾਰ ਦਾ ਸੀ, ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਨਾਉਂ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ੧੧.੪੫ ਲਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬਕਾਇਆ, ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ਰੋਕੜ ਬਕਾਏ ਵਿਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੱਧ ਵਰਖਾ ਸਹਾਇਤਾ ਫੰਡ ਹੜ ਸਹਾਇਤਾ ਫੰਡ

*ਨੋਟ-

ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ੩,੨੫੩ ਰੁਪਏ ੪ ਆਨੇ ੧੨ ਪਾਈ ਦੀ ਰਕਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਰਿਆਸਤ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਲੇਖੇ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਲਾਇੰਸ ਬੈਂਕ ਆਫ ਸ਼ਿਮਲਾ ਲਿਮਿਟਡ, ਜਿਸ ਦਾ ਦਵਾਲਾ ਨਿਕਲ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੀਆਂ ਬਰਾਂਚਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ੬ ਪਾਈ ਪਰਤੀ ਰੁਪਿਆ ਅੰਤਮ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੀ ਆਸ ਹੈ।

ਆਦਿ ਵਰਗੇ ੨੬ ਗੁਪਤ ਲੇਖੇ ਹਨ, ਜ਼ਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਲ ਰਕਮ ੧,੧੨,੯੬੨, ਰੁਪਏ ੨ ਆਨੇ ੯ ਪਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬੈਂਕ ਆਫ ਪਟਿਆਲਾ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਬਰਾਂਚਾਂ ਵਿੱਚ ਰਖੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਮਿਤੀ ੫-੫-੨੦੦੫ ਨੂੰ ਲਏ ਰੋਕੜ ਬਕਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਲੇਖੇ ਭੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸਾਰੀ ਹਾਲਤ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾਉਣ ਲਈ ਉੱਦਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

## ਸਰਕਾਰੀ ਸਿਕਿਉਰਟੀਆਂ

(ਅ) ਮਿਤੀ ੧-੧-੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ (੧੩-੪-੧੯੪੯) ਨੂੰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਿਕਿਉਰਟੀਆਂ ਦਾ ਕੁਝ ਪਰਤੱਖ ਮੁਲ ੪,੦੭,੪੩, ੪੧੫ ਰੁਪਏ ਸੀ। ਸਾਲ ੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ (੧੯੪੯-੫੦) ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ੬੦,੦੦੦ ਰੁਪਏ ਦੇ ਪਰਤੱਖ ਮੁਲ ਦੀਆਂ ੪% ਪੰਜਾਬ ਤਮੱਸਕਾਂ ੧੯੪੯ ਉਗਰਾਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਫੰਡ ਦੇ ੧੦,੬੬,੯੧੨ ਰੁਪਏ ੯ ਆਨੇ ਲਈ ਬੈਂਕ ਆਫ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਰੋਕੜ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਲਏ ਗਏ ਸਨ। ੨੬,੨੫,੬੦੦ ਰੁਪਏ ਲਈ ੩% ਵਿਆਜ ਦੇ ੧੯੪੯-੫੨ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ੨੬,੩੮,੭੦੦ ਰੁਪਏ ਲਈ $੨\frac{੩}{੪}$% ਦੇ ੧੯੬੨ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਕਰਕੇ ੧੩,੧੦੦ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਾਧਾ ਸੀ। ੧੩-੪-੧੯੫੦ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਿਕਿਉਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਿਆਸਤ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ਪੰਨਾ ੭ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ੪,੧੭,੬੩,੪੨੭ ਰੁਪਏ ੯ ਆਨੇ ਹੋਇਆ।

ਚਲਦੇ ਆਰਥਕ ਸਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ੫,੨੦,੧੦੦, ਰੁਪਏ ਲਈ ੩% ਵਿਆਜ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਤਮੱਸਕ ੧੦੨ ਰੁਪਏ ੪ ਆਨੇ % ਤੇ ਵੇਚੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ੩% ਵਿਆਜ ਦੇ ੧੯੪੬ ਦੇ ਬਦਲਵੇਂ ਕਰਜ਼ੇ ਤੇ ਲਾਈ ਬੱਟਤ ਅਤੇ ੫,੩੧,੮੦੦ ਰੁਪਏ ਦੇ ਪਰਤੱਖ ਮੁਲ ਦੀਆਂ ਸਿਕਿਉਰਟੀਆਂ ੯੩ ਰੁਪਏ ੧ ਆਨੇ % ਤੇ ਖਰੀਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

੧੦,੧੦੦ ਰੁਪਏ ਦੇ ਪਰਤੱਖ ਮੁਲ ਦੇ ੩% ਵਿਆਜ ਵਾਲੇ ੧੯੪੯-੫੨ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਸਿਕਿਉਰਟੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ੧੯੪੯ ਵਿੱਚ ਪਰਪਕ

ਦੇਈਆਂ, ਰੀਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਦਿਲੀ ਪਾਸ ਉਗਰਾਹੀ ਲਈ, ਭਰ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਚਲਦੇ ਆਰਥਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਬੱਟਤਾਂ ਦੇ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਜੇ ਸਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੋਰ ਵਿਹਾਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ੧੯੫੦–੫੧ ਦੇ ਅੰਤ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਿਕਿਉਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਲ ਲਾਗਤਾਂ ੪,੧੭,੬੫,੧੨੭ ਰੁਪਏ ੯ ਆਨੇ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਸਰਕਾਰੀ ਸਿਕਿਉਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮੂਹ ਲਾਗਤਾਂ ਸਮੇਤ ੫ ਸਾਲ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ ਦੇ ਹੁੰਡੀਆਂ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਰਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਰਕਮਾਂ ਲਈ ੧,੧੯੬ ਹੁੰਡੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸੌਖਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੁੰਡੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਸਟਾਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਕੰਮ ਦੀ, ਚਲਦੇ ਆਰਥਕ ਸਾਲ ਦੇ ਖਾਤਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰਨ ਹੋਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ ਅਤੇ ਫੇਰ ਹੁਣ ਦੀਆਂ ੧,੧੯੧ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ੨੯ ਲਿਖਤਾਂ ਹੀ ਸੰਭਾਲਣੀਆਂ ਰਹਿ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਅਕਾਸਮਿਕਤਾ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਕੈਸ਼ ਕਰਾਉਣ ਨੂੰ ਸੌਖੇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ੩% ਵਿਆਜ ਦੇ ੧੯੫੯–੬੧ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ੫੭ ਲੱਖ ਦੇ ਪਰਤੱਖ ਮੂਲ ਦੀਆਂ ੧੨੭ ਹੁੰਡੀਆਂ, ਵੱਧ ਮੂਲ ਦੀਆਂ ੬ ਹੁੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਨਵੰਬਰ ੧੯੫੦ ਨੂੰ ਰੋਕੜ ਬਕਾਏ ਵਿਚੋਂ ੧$\frac{੧}{੪}$ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਇੰਪੀਰੀਅਲ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਅੰਬਾਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਮਿਆਦੀ ਅਮਾਨਤਾਂ ਤੇ ਲਾਗਤ ਲਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ੧$\frac{੧}{੨}$% ਵਿਆਜ ਸਹਿਤ ਇਕ ਸਾਲ ਪਿੱਛੋਂ ਮੁੜ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ। ਮਿਆਦੀ ਅਮਾਨਤਾਂ ਤ ਕੁੱਲ ਲਾਗਤ ੧,੨੯,੧੫,੦੦੦ ਰੁਪਏ ਹੈ।

## ਵਿਉਪਾਰਕ ਕਮਾਂ ਤੇ ਸਰਮਾਇਕ ਲਾਗਤਾਂ

(ੲ) ੧੩-੪-੧੯੫੦ ਨੂੰ ਵਿਉਪਾਰਕ ਕੰਮਾਂ ਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ੫੨, ੭੩, ੪੦੪ ਰੁਪਏ ੧ ਆਨਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਪੰਨਾ ੧੦ ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਚਲਦੇ ਆਰਥਕ ਸਾਲ ਵਿਚ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹਿੱਸੇ ਰੀਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆਂ ਦੇ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰੇ ਨਾਲ ਵੇਚੇ ਗਏ ਸਨ:-

| | ਰੁਪਏ ਆ: ਪਾ: |
|---|---|
| ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ਪੇਪਰ ਮਿਲਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ | ੨੯,੦੨੦-੦-੦ |
| ਟੀਟਾ ਗੜ੍ਹ ਪੇਪਰ ਮਿਲਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ | ੧੫,੧੭੮-੮-੦ |

ਸ਼ਾਮ ਜੀ ਕਰਮਸੀ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਤੋਂ ੧੦,੧੩੧ ਰੁਪਏ ੧ ਆਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਉਗਰਾਹੀ ਗਈ ਸੀ। ੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਜਗਤਜੀਤ ਕਾਟਨ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਮਿਲਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ ਫਗਵਾੜਾ ਦੀਆਂ ੬% ਵਿਆਜ ਦੀਆਂ ਡੀਬੈਂਚਰਾਂ ਤੇ ਲਾਗਤ ਲਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਚਲਦੇ ਆਰਥਕ ਸਾਲ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਤੇ ਵਿਉਪਾਰਕ ਕੰਮਾਂ ਤੇ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ੫੭,੧੯,੦੭੪ ਰੁਪਏ ੮ ਆਨੇ ਹੋਵੇਗਾ।

ਚਲਦੇ ਆਰਥਕ ਸਾਲ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ਨਿਮਨ ਵੇਰਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ੬,੦੨,੯੯,੨੦੨ ਰੁਪਏ ਹੋਵੇਗਾ:-

| | |
|---|---|
| ਸਰਕਾਰੀ ਸਿਕਿਉਰਟੀਆਂ | ੪,੧੭,੬੫,੧੨੭-੮-੦ |
| ਮਿਆਦੀ ਅਮਾਨਤਾਂ | ੧,੨੮,੧੫,੦੦੦-੦-੦ |
| ਵਿਉਪਾਰਕ ਕੰਮਾਂ ਤੇ ਲਾਗਤਾਂ | ੫੭,੧੯,੦੭੪-੮-੦ |
| ਜੋੜ | ੬,੦੨,੯੯,੨੦੨-੦-੦ |

ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਿਆਸਤ ਜੀਂਦ ਦੇ ਡਾਕਖਾਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ੧ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਪੈਪਸੂ ਦੇ ਬਣਨ ਤੇ ਰਿਆਸਤ ਜੀਂਦ ਵੱਲੋਂ ਲਏ ਰੋਕੜ ਬਕਾਏਦੇ ਜੋੜ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਗਿਣੀ ਗਈ।

ਲਾਗਤਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ :-

| | |
|---|---|
| ਕੌਮੀ ਬੱਚਤ ਸਰਟੀਫੀਕੇਟ | ੫ ੦੦੦-੦-੦ |
| ਮਿਆਦੀ ਅਮਾਨਤਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ | ੯੦,੦੦੦-੦-੦ |
| ਜੰਗੀ ਅਮਾਨਤਾਂ | ੫,੦੦੦-੦-੦ |
| ਜੋੜ | ੧,੦੦,੦੦੦-੦-੦ |

ਉਪਰੋਕਤ ਵਰਣਨ ਕੀਤੀ ਅਮਾਨਤਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਸਰਟੀਫੀਕੇਟ ਰਿਆਸਤ ਜੀਂਦ ਦੇ ਡਾਕਖਾਨਿਆਂ ਦੇ ਸੁਪਰਡੰਟਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਅਰਥ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਕੇਵਲ ਜਨਵਰੀ ੧੯੫੧ ਵਿੱਚ ਵਸੂਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਉਂਕਿ ਡਾਕਖਾਨੇ ਦਾ ਮਹਿਕਮਾ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ ਇਹ ਹੱਕ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

## ਫੰਡ

ਸਾਲ ੨੦੦੫ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਤੇ ਮੁੜ ਤਰਤੀਬੇ ੭ ਫੰਡਾਂ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ੨,੦੧,੬੪,੪੬੩ ਰੁਪਏ ਸੀ। ੨੦੦੬ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਪੈਪਸੂ ਵੱਲੋਂ ਸਮਿਲਤ ਰਿਆਸਤਾਂ ਤੋਂ ਲਈਆਂ ੨½ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕੁੱਲ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਅਨਿਸਚਿਤ ਸਿਕਿਉਰਟੀਆਂ ਜਨਰਲ ਰਾਖਵੇਂ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਜਮਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ੧੫,੨੧, ੫੦੦ ਰੁਪਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ਹਸਪਤਾਲ ਫੰਡ, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ, ੧੦,੬੬,੯੧੨ ਰੁਪਏ ੮ ਆਨੇ ਦੇ ਬੈਂਕ ਆਫ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਰੋਕੜ ਸਰਟੀਫੀਕੇਟ ਸਨ, ਭੀ ਵਾਧੂ ਫੰਡ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਾਲ ੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ ਦੇ ਮੁੱਢ ਅਤੇ ਖ਼ਾਤਮੇਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਖਰਚ ਨਿਮਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ :–

| | | ੧-੧-੨੦੦੬ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ | ੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ ਵਿਚ ਖਰਚ | ੨੦੦੬ ਦੇ ਅੰਤ ਤੇ ਬਕਾਇਆ |
|---|---|---|---|---|
| | | ਲੱਖਾ ਰੁਪਿਆਂ ਵਿੱਚ | | |
| ੧. | ਉੱਨਤੀ ਫੰਡ | ੧੦੦.੦੦ | ੨.੭੧ | ੯੭.੨੯ |
| ੨. | ਸਹਾਇਤਾ ਫੰਡ | ੩੦.੦੦ | .੯੮ | ੨੯.੦੨ |
| ੩. | ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼ਰਣੀਆਂ ਫੰਡ | ੧੫.੦੦ | .੫੫ | ੧੪.੪੫ |
| ੪. | ਪਿੰਡ ਸੁਧਾਰ ਫੰਡ | ੩੦.੦੦ | . . . | ੩੦.੦੦ |
| ੫. | ਵਧੇਰੀ ਕਾਸ਼ਤ ਅਤੇ ਪਰਾਪਤੀ ਦੀਆਂ ਵਿਉਂਤਾਂ ਸਬੰਧੀ ਫੰਡ | ੭.੭੩ | ੩.੮੦ | ੩.੯੩ |
| ੬. | ਦਿੱਕ ਰੋਕ ਫੰਡ | .੨੬ | . . . | .੨੬ |
| ੭. | ਜਨਰਲ ਰਾਖਵਾਂ ਫੰਡ | ੨੬੮.੬੫ | . . . | ੨੬੮.੬੫ |
| ੮. | ਹਸਪਤਾਲ ਫੰਡ | ੧੫.੨੨ | . . . | ੧੫.੨੨ |
| | ਜੋੜ | ੪੬੬.੮੬ | ੮.੦੪ | ੪੫੮.੮੨ |

ਸਾਲ ੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ ਵਿੱਚ ਭੂਪਿੰਦਰਾ ਸਰਕਾਰੀ ਛਾਪੇਖਾਨੇ ਅਤੇ ਟੈਲੀਫੂਨ ਦੇ ਘਸਾਈ ਫੰਡਾਂਵਿੱਚ ੫੦੦,੦੦ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ੧੦,੦੦੦ ਰੁਪਏ ਵਧਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਕਰਮਵਾਰ ੩,੦੦,੦੦੦ ਅਤੇ ੫੦,੦੦੦ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਹੋ ਗਏ।

ਸਾਲ ੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ ਲਈ ਸ਼ਾਹੀ ਜੀਵਕਾ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂ ਫੰਡਾਂ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਬਕਾਇਆ ੧੨,੭੭,੬੨੪ ਰੁਪਏ ਸੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ੮ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਾਧਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕੁਲ ਕਢਵਾਈਆਂ (ਰਕਮਾਂ) ੧੭,੪੫,੦੯੨ ਰੁਪਏ ਬਣ ਗਈਆਂ, ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੇ ੩,੩੨,੫੩੨ ਰੁਪਏ ਬਕਾਇਆ ਰਿਹਾ ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:—

| | |
|---|---|
| ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ | ੭੧,੬੨੯ ਰੁਪਏ |
| ਜੀਂਦ | ੨,੩੩,੮੭੩ ਰੁਪਏ |
| ਕਲਸੀਆ | ੨੫,੦੦੦ ਰੁਪਏ |
| ਨਾਲਾ ਗੜ੍ਹ | ੨,੦੩੦ ਰੁਪਏ |
| ਜੋੜ | ੩,੩੨,੫੩੨ ਰੁਪਏ |

ਇਸ ਲਈ ਸਾਲ ੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ ਦੇ ਅੰਤ ਤੇ ਉਪਰ ਦਸੇ ਫੰਡਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ:—

| | |
|---|---|
| ਪੰਨਾ ੫ ਤੇ ਵਰਣਨ ਕੀਤੇ ਅੱਠ ਫੰਡਾਂ ਦਾ ਜੋੜ | ੪,੫੮,੯੨,੩੬੩ ਰੁਪਏ |
| ਘਸਾਈ ਫੰਡ | ੩,੫੦,੦੦੦ ਰੁਪਏ |
| ਸ਼ਾਹੀ ਜੀਵਕਾ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂ ਫੰਡ | ੩,੩੨,੫੩੨ ਰੁਪਏ |
| ਜੋੜ | ੪,੬੫,੬੪,੮੯੫ ਰੁਪਏ |

ਸਾਲ ੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ ਦੇ ਅੰਤ ਤੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਫੰਡਾਂ ਤੇ ਨਿਸਚਿਤ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ, ਇਸ ਸਮਰਣ ਪੱਤਰ ਦੀ ਨੱਥੀ ਵਿੱਚ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਸਾਲ ੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ ਦੇ ਅੰਤ ਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਧਨ-ਧਾਮ ਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਉਤੇ ਧਨ-ਧਾਮ ਦੀ ਕੁਲ ਬੇਸ਼ੀ ਅੱਗੇ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:—

## ਧਨ-ਧਾਮ

| | | |
|---|---|---|
| | ਵੁਪਏ ਆ: ਪਾ: | ਰੁ: ਆ: ਪਾ: |
| ੧. ਪੱਕੀਆਂ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ | ੫੧,੦੫੦-੨-੦ | |
| ੨. ਇਤਰਾਜ਼ ਪੁਸਤਕ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ | ੧,੧੯,੫੬,੧੨੩-੬-੦ | |
| ੩. ਹੋਰ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ | ੯,੬੦,੯੫੦-੧੧-੧੧ | |
| ੪. ਚਲਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਨੈੱਟ ਬਾਕੀ | ੬੯,੭੭,੦੧੩-੦-੨ | |
| ੫. ਉਜੜੇ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ, ਪੈਪਸੂ ਉਨਤੀ ਬੋਰਡ, ਵਿਅਕਤੀ ਗਤ ਤੇ ਦਸਤਕਾਰੀਆਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਉਧਾਰ। | ੧,੨੧,੬੬,੯੯੭-੧੨-੧੧ | |
| ੬. ਸਰਕਾਰੀ ਸਿਕਿਉਰਟੀਆਂ | ੪,੧੭,੬੩,੪੨੭-੮-੦ | |
| ੭. ਵਿਉਪਾਰਕ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲਾਗਤਾਂ | ੫੨,੭੩,੪੦੪-੧-੦ | |
| ੮. ਮਿਆਦੀ ਅਮਾਨਤਾਂ | ੩,੧੫,੦੦੦-੦-੦ | |
| ੯. ਰੋਕੜ | ੪,੧੯,੯੧,੨੫੧-੧-੮ | ੧੨,੧੪,੫੫,੨੧੭-੧੧-੮ |

## ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ

| | |
|---|---|
| ੧. ਫੰਡ | ੪,੬੫,੬੪,੮੯੫-੦-੧੧ |
| ੨. ਡਾਕਖਾਨੇ ਦੇ ਬੱਚਤ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਅਮਾਨਤਾਂ | ੬੮,੩੬,੮੫੯-੧-੯ |
| ੩. ਹੋਰ ਅਮਾਨਤਾਂ | ੨,੯੯,੧੦,੮੦੨-੧-੨ |
| ੪. ਮੋੜਨ ਯੋਗ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ | ੬,੭੧੧-੮-੦ |
| ੫. ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਧਾਰ | ੧,੦੪,੨੯,੩੮੪-੧੦-੬ |

| | | |
|---|---|---|
| ੬. ਅਨਾਜ ਮੁਹੱਯਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਰਿਆਸਤੀ ਪਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਮਾਨਤਾਂ ਦਾ ਨਾ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਬਕਾਇਆ | ੧,੨੪,੦੨,੮੫੯-੬-੦ | |
| ੭. ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੇਣ ਯੋਗ ਆਬਿਆਨਾ | — ੩,੨੯,੩੬੩-੮-੨* | |
| ੮. ਫੁਟਕਲ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ | ੬੧,੬੨,੪੬੨-੧੫-੧੧† | ੧੧,੧੯,੮੪ ੬੧੧-੪-੧ |
| ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਉਤੇ ਧਨਧਾਮ ਦਾ ਵਾਧਾ | | ੯੪,੭੦,੬੦੬-੭-੭ |

## ੧੩-੪-੫੦ ਨੂੰ ਯੂਨੀਅਨ ਪਾਸ ਸਿਕਿਉਰਟੀਆਂ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ

| ਲੜੀ ਨੰ: | ਉਧਾਰ ਦਾ ਨਾਉਂ | ਰਕਮ |
|---|---|---|
| | | ਰੁਪਏ ਆ: ਪਾ: |
| ੧. | ੩% ੧੯੫੩-੫੫ | ੧੪ ੨੦ ੦੦੦-੦-੦ |
| ੨. | ੪% ੧੯੬੦-੭੦ | ੩੪,੭੬,੬੦੦-੦-੦ |
| ੩. | ੩% ਵਿਜੈ ਉਧਾਰ ੧੯੫੭ | ੬੧,੫੧,੧੦੦-੦-੦ |
| ੪. | ੪½% ੧੯੫੫-੬੦ | ੨,੦੦,੦੦੦-੦-੦ |
| ੫. | ੩% ੧੯੭੦-੭੫ | ੨੮,੪੮ ੪੦੦-੦-੦ |
| ੬. | ੩% ੧੯੬੩-੬੫ | ੩੨ ੦੭,੮੦੦-੦-੦ |

* ਵੱਢੇ ਇੰਦਰਾਜ ਦਾ ਇਸ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਿੱਲਤ ਰਿਆਸਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਮਾਂ ਕਰਾਈ ਰਕਮ ਇਸ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀ-ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

† ਇਹ, ਅਣ ਵਸੂਲੇ ਚੈਕਾਂ ਵਜੋਂ ੫੯,੭੩,੬੯੯ ਰੁਪਏ ੧੩ ਆਨੇ ੫ ਪਾਈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇਣ ਯੋਗ ਕੌਮੀ ਬੱਚਤ ਸਰਟੀਫੀਕੇਟਾਂ ਵਜੋਂ ੧,੯੯੭੬੬ ਰੁਪਏ ੨ ਆਨੇ ੬ ਪਾਈ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

| | | |
|---|---|---|
| ੭. | ੩% ੧੯੬੬-੬੮ | ੩੫,੦੦,੦੦੦-੦-੦ |
| ੮. | ੩% ੧੯੫੯–੬੧ | ੫੭,੦੦,੦੦੦-੦-੦ |
| ੯. | ੩% ਤਬਾਦਲਾ ੧੯੪੬ | ੪੭,੧੫,੯੦੦-੦-੦ |
| ੧੦. | ੩% ੧੯੪੯–੫੨ | ੧੦,੦੦੦-੦–੦ |
| ੧੧. | ੩% ਪੰਜਾਬ ਤਮੱਸਕ ੧੯੪੯ | ੫੦,੦੦੦-੦-੦ |
| ੧੨. | ੪% ਪੰਜਾਬ ਤਮੱਸਕ ੧੯੪੮ | ੨,੦੦੦-੦-੦ |
| ੧੩. | ੩% ੧੯੫੧-੫੪ | ੯,੨੦,੪੦੦-੦-੦ |
| ੧੪. | ੨ ੩/੪% ੧੯੬੨ | ੩੨,੩੮,੭੦੦-੦-੦ |
| ੧੫. | ੩% ਪੰਜਾਬ ਤਮੱਸਕ ੧੯੫੫ | ੨,੦੦,੦੦੦-੦-੦ |
| ੧੬. | ੩% ਪੰਜਾਬ ਤਮੱਸਕ ੧੯੫੬ | ੪,੫੦,੦੦੦-੦-੦ |
| ੧੭. | ੩% ਪੰਜਾਬ ਤਮੱਸਕ ੧੯੫੮ | ੨੦,੧੦੦-੦-੦ |
| ੧੮. | ੨ ੧/੨% ੧੯੬੧ | ੭,੧੦,੦੦੦-੦-੦ |
| ੧੯. | ੨ ੩/੪% ੧੯੬੦ | ੧੫,੦੦,੦੦੦-੦-੦ |
| ੨੦. | ਕੌਮੀ ਬੱਚਤ ਸਰਟੀਫ਼ੀਕੇਟ | ੨੩,੭੫,੫੧੫-੦-੦ |
| ੨੧. | ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਪਟਿਆਲਾ, ਰੋਕੜ ਸਰਟੀਫ਼ੀਕੇਟ | ੧੦,੬੬,੯੧੨-੮-੦ |
| | ਜੋੜ | ੪,੧੭,੬੩,੪੨੭-੮-੦* |

*ਨੋਟ:–ਅੰਕੜੇ ਪਰਤੱਖ ਮੁਲ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕੀਮਤ ਖਰੀਦ ਤੋਂ ੨੮,੨੨੫ ਰੁਪਏ ੭ ਆਨੇ ਵੱਧ ਹੈ ।

# ੧੩-੪-੧੯੫੦ ਨੂੰ ਯੂਨੀਅਨ ਪਾਸ ਵਿਉਪਾਰਕ ਕੰਮਾਂ ਤੇ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ

| ਲੜੀ ਨੰ: | ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਨਾਉਂ | ਰਕਮ |
|---|---|---|
| ੧. | ਬੈਂਕ ਆਫ ਪਟਿਆਲਾ | ੧੫,੦੦,੦੦੦-੦-੦ |
| ੨. | ਪਟਿਆਲਾ ਸੀਮਿੰਟ ਕੰਪਨੀ | ੧,੬੦,੦੦੦-੦-੦ |
| ੩. | ਪਟਿਆਲਾ ਅਲੈਕਟਰਰੋਨਕ ਇਨਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ | ੫,੦੦,੦੦੦-੦-੦ |
| ੪. | ਪਟਿਆਲਾ ਇਨਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ | ੫,੦੦,੦੦੦-੦-੦ |
| ੫. | ਧੌਲਪੁਰ ਗਲਾਸ ਵਰਕਸ ਲਿਮਿਟਿਡ | ੫੦ ੦੦੦-੦-੦ |
| ੬. | ਸ੍ਰੀ ਉਦਭਾਨ ਇਨਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ | ੩,੫੦,੦੦੦-੦-੦ |
| ੭. | ਐਮਬਿਕਾ ਹਵਾਈ ਲਾਈਨਾਂ ਲਿਮਿਟਿਡ | ੨,੦੦,੦੦੦-੦-੦ |
| ੮. | ਜੀਂਦ ਇਨਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ | ੨੫,੦੦੦-੦-੦ |
| ੯. | ਡਾਲਮੀਆਂ ਸੀਮਿੰਟ ਲਿਮਿਟਿਡ | ੮੦,੫੦੦-੦-੦ |
| ੧੦. | ਡਾਲਮੀਆਂ ਦਾਦਰੀ ਸੀਮਿੰਟ ਲਿਮਿਟਿਡ | ੪,੮੦,੦੦੦-੦-੦ |
| ੧੧. | ਭਾਰਤੀਆ ਕੌਮੀ ਹਵਾਈ ਲਾਈਨਾਂ ਲਿਮਿਟਿਡ | ੬,੧੦੦-੦-੦ |
| ੧੨. | ਏ. ਟੀ. ਸੀ ਆਈ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ | ੭,੩੪੩-੧੨-੦ |
| ੧੩. | ਹਰਿੰਦਰਾ ਬਰਫ ਤੇ ਜਨਰਲ ਮਿਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟਿਡ | ੨੦,੦੦੦-੦-੦ |
| ੧੪. | ਰਿਆਸਤ ਕਪੂਰਥਲਾ ਕੇਂਦਰੀ ਪਰਸਪਰ ਸਹਾਇਕ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟਿਡ | ੧,੦੦,੦੦੦-੦-੦ |
| ੧੫. | ਸੁਖਜੀਤ ਸਟਾਰਚ ਐਂਡ ਕੈਮੀਕਲ ਲਿਮਿਟਿਡ | ੧੫,੦੦੦-੦-੦ |
| ੧੬. | ਡਾਲਮੀਆਂ ਜੈਨ ਹਵਾਈ ਰਸਤੇ ਲਿਮਿਟਿਡ | ੫੧,੨੫੦-੦-੦ |
| ੧੭. | ਮੈਸੂਰ ਪੇਪਰ ਮਿਲਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ | ੭,੦੨੫-੦-੦ |
| ੧੮. | ਸ੍ਰੀ ਕਰਿਸ਼ਨਾ ਰਾਜਿੰਦਰਾ ਮਿਲਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ | ੧੮,੬੪੭-੮-੦ |
| ੧੯. | ਟੀਟਾ ਗੜ੍ਹ ਪੇਪਰ ਮਿਲਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ | ੧੫,੧੭੮-੮-੦ |
| ੨੦. | ਕਲਕੱਤਾ ਲੈਂਡਿੰਗ ਤੇ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟਿਡ | ੩੮,੩੯੯-੪-੦ |
| ੨੧. | ਜਗਤਜੀਤ ਕਾਟਨ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਮਿਲਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ | ੨,੦੦,੦੦੦-੦-੦ |
| ੨੨. | ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ਪੇਪਰ ਮਿਲਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ | ੨੯,੦੨੦-੦-੦ |
| ੨੩. | ਮੋਟਰ ਹਾਇਰ ਖਰੀਦ ਲਿਮਿਟਿਡ | ੫,੦੦੦-੦-੦ |
| ੨੪. | ਸ਼ਾਮ ਜੀ ਕਰਮਸੀ ਰਾਹੀਂ ਲਾਗਤਾਂ | ੯,੧੪,੬੪੦-੧-੦ |
| | ਜੋੜ | ੫੨,੭੩,੪੦੪-੧-੦ |

ਨੋਟ:—ਅੰਕੜੇ ਕੀਮਤ ਖਰੀਦ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਪਰਤੱਖ ਮੂਲ ਤੋਂ ਕੁਲ ੫੩,੮੦੦ ਰੁਪਏ ੪ ਆਨੇ ਵੱਧ ਹੈ।

## ਨਰੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚ

੨. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਜੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨਜਿੱਠਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ੩੦.੫ ਲਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੁਲ ਰਕਮ, ਪਹਿਲੀਆਂ ਰਿਆਸਤਾਂ ਦੇ ਨਰੇਸ਼ਾਂ ਜ਼ੁੰਮੇ ਨਿਸਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਰਕਮ ਵਿਚੋਂ ੧੫.੬੯ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਸੂਲੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਕਾਇਆ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਮਿੱਲਤ ਰਿਆਸਤਾਂ ਦੇ ਨਰੇਸ਼ਾਂ ਵਲੋਂ ਹੋਏ ਸੰਧੀ-ਨਾਮੇ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ੧੧(੧) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਅਨੁਸਰਣ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰਿਆਸਤੀ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ੧੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸਾਲਾਨਾ ਦਾ ਸ਼ਰਫ਼ੇ-ਖ਼ਾਸ, ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਉੱਤਰ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

## ਫੀਡਰਲ ਆਰਥਕ ਸੰਗਠਨ

ਫੀਡਰਲ ਆਰਥਕ ਸੰਗਠਨ ਜੋ ਪੈਪਸੂ ਵਿਚ ੧੩ ਅਪਰੈਲ, ੧੯੫੦ ਨੂੰ ਪਰਭਾਵੀ ਹੋਇਆ, ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ੁਮੇਵਾਰੀ ਸੰਭਾਲੀ:—

੧. ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਟੈਕਸ
੨. ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ (ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾ)
੩. ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਟੈਕਸ
੪. ਰੇਲਾਂ
੫. ਡਾਕ ਤੇ ਟੈਲੀਫ਼ੂਨ
੬. ਰੱਖਿਆ (ਕੇਵਲ ਆਈ. ਐਸ. ਐਫ.)
੭. ਮੀਟਰੋਲੋਜੀ
੮. ਪੇਟੈਂਟ, ਕਾਪੀਰਾਈਟ, ਵਿਉਪਾਰ ਮਾਰਕੇ ਅਤੇ ਸੰਜੁਗਤ-ਸਟਾਕ ਕੰਪਨੀਆਂ
੯. ਫੌਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਫੀਡਰਲ ਅਮਲੇ ਦੀਆਂ ਪਿਨਸ਼ਨਾਂ
੧੦. ਲੇਖਾ ਤੇ ਪੜਤਾਲ
੧੧. ਮਰਦਮ-ਸ਼ੁਮਾਰੀ
੧੨. ਆਰਕਿਆਲੋਜੀ
੧੩. ਪਾਸਪੋਰਟ
੧੪. ਪਟਰੋਲੀਅਮ ਅਤੇ ਧਮਾਕਾ ਐਕਟ

ਸੰਜੁਗਤ ਸਟਾਕ ਕੰਪਨੀਆਂ, ਪਟਿਆਲਾ ਟੀਕਸ਼ਾਲਾ, ਮਰਦਮ-ਸ਼ੁਮਾਰੀ, ਆਰਕੀਆਲੋਜੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਅਤੇ ਧਮਾਕਾ-ਐਕਟ ਦਾ ਪਰਬੰਧ ਯੂਨੀਅਨ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਪਰਬੰਧ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫੈਡਰਲ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਤੇ ਖਰਚ, ਪੈਪਸੂ ਖ਼ਜ਼ਾਨਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿੱਧੇ ਹੀ ਕੇਂਦਰੀ ਆਮਦਣ ਤੇ ਖਰਚ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਗਿਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਾਂ ਦਾ ਨੈਟ ਨਤੀਜਾ ਹਰ ਪਾਸੇ ਰੋਕੜ ਅਦਾਇਗੀ ਰਾਹੀਂ, ਹਰੇਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਤ ਤੇ ਮੁੱਖ ਲੇਖਾਕਾਰ ਜੋ ਇਸ ਯੂਨੀਅਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮੁੱਖ ਲੇਖਾਕਾਰ ਹੈ, ਰਾਹੀਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਖਰਚ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਆਮਦਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਰੋਕੜ ਬਾਕੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਢ ਵਿਚ ਹੀ ਲਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਫੈਡਰਲ ਖਰਚ ਸਾਧਾਰਣ ਤੌਰ ਤੇ ਫੈਡਰਲ ਆਮਦਨੀ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਰੋਕੜ ਬਾਕੀ ਦਾ ਮੁਢ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਪਿੱਛੋਂ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ੧੩-੪--੧੯੫੦ ਤੋਂ ਦਸੰਬਰ ੧੯੫੦ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਫੈਡਰਲ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਨੈੱਟ ਨਤੀਜਾ, ਫੈਡਰਲ ਖਰਚ ਦਾ ਫੈਡਰਲ ਆਮਦਨ ਤੇ ੨੯.੯੨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਾਧਾ ਸੀ।

ਭਾਰਤੀ ਰਿਆਸਤਾਂ ਦੀ ਆਰਥਕ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲੀਆ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਵਿਉਂਤ ਰਪੋਟ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਯੂਨੀਅਨ ਲਈ ਫੈਡਰਲ ਆਰਥਕ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ੬੯ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੈਟ ਲਾਭ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਲ ੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ ਲਈ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਨੈਟ ਲਾਭ, ਜਿਵੇਂ ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ਬਜਟ ਬਾਰੇ ਤਸ਼ਰੀਹੀ ਸਮਰਣ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ੪੭.੭੧ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਲ ੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ ਦੇ ਅਸਲੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਫੈਡਰਲ ਆਰਥਕ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਆਮਦਨ ਜਿਸ ਦਾ ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਖਰਚ ਜੋ ਬਚਿਆ, ਕਰਮਵਾਰ ੧੧੬.੪੨ ਅਤੇ ੧੪੦.੫੮ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਬਣਿਆ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਕੇਵਲ ੨੪.੧੬ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੈੱਟ ਲਾਭ ਹੋਇਆ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:—

| | ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਿਆਂ ਵਿਚ |
|---|---|
| ਫੈਡਰਲ ਆਮਦਨ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨਾਲ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ ਨਕਸ਼ਾ ਨੰ: ੧ | ੧੧੬.੪੨ |

| | | |
|---|---|---|
| ਫੀਡਰਲ ਖਰਚ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲਿਆ:— | | |
| (ੳ) ਨਕਸ਼ਾ ਨੰ: ੨ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਫੀਡਰਲ ਖਰਚ | ੧੦੭. ੩੩ | — |
| (ਅ) ਅੱਠ ਸਮਿੱਲਤ ਰਿਆਸਤਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚ | ੩੩. ੨੫ | ੧੪੦. ੫੮ |
| ਫੀਡਰਲ ਆਰਥਕ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਤੌਰਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਤੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਰਿਆਸਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਨੈੱਟ ਲਾਭ। | | ੨੪. ੧੬ |

ਫੀਡਰਲ ਆਰਥਕ ਸੰਗਠਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ, ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਨੈੱਟ ਲਾਭ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਨੈੱਟ ਲਾਭ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ (ਜੋ ਭੀ ਘਟ ਹੋਵੇ) ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਸੂਲੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਪੈਪਸੂ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ, ੩੩.੨੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਹਿਸਾਬ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ੧੯੫੦–੫੧ ਦੇ ਸਾਲ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚ ਕਰਕੇ ਕੇਵਲ ੨੪.੧੬ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ੧੯੫੧–੫੨ ਲਈ ੨੪.੧੬ ਲੱਖ ਦਾ ੯੦% ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ੧੯੫੯–੬੦ ਤੱਕ ਜਦ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚ ਲਈ ਕੁੱਲ ਦੇਣਦਾਰੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਾਂਭ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਭਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਉਪਰੋਕਤ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਨੈੱਟ ਲਾਭ ਆਰਜ਼ੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਲੇਖਾ–ਵਾਚਣ ਵਾਲੇ (ਕੰਪਟਰੋਲਰ) ਨੇ ਰਾਇ ਦਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ ੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ ਲਈ ਮਹੀਨਾ ਚੇਤ ਦੇ ਜ਼ਮੀਮੇਂ ਦਾ ਅੰਤਮ ਲੇਖਾ ਹੋਵੇਗਾ।

## ਨਕਸ਼ਾ ਨੰ: ੧

ਉਸ ਆਮਦਨ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਜੋ ਫੀਡਰਲ ਆਰਥਕ ਸੰਗਠਨ ਕਰਕੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਚਲੀ ਜਾਵੇਗੀ।

| ਲੜੀ ਨੰ: | ਵੇਰਵਾ | ਰਕਮ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਿਆਂ ਵਿੱਚ | ਫੁਟ ਨੋਟਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ |
|---|---|---|---|
| (ੳ) | ਫੀਡਰਲ ਆਮਦਨ ਜਿਹੜੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗੀ। | | |

| | | |
|---|---|---|
| ੧. ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਟੈਕਸ | .੧੬ | |
| ੨. ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ | ੬੫.੫੧ | |
| ੩. ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਟੈਕਸ | ੧੨.੭੨ | (੧) |
| ੪. ਰੇਲ | ੩੫.੦੭ | (੨) |
| ੫. ਡਾਕ ਤੇ ਟੈਲੀਫੂਨ | .੦੧ | (੩) |
| ੬. ਸੰਜੁਗਤ ਸਟਾਕ ਕੰਪਨੀਆਂ | .੦੭ | |
| ੭. ਲੇਖਾ ਤੇ ਪੜਤਾਲ | .੦੨ | |
| ੮. ਰੱਖਿਆ | ੨.੮੯ | |
| ਜੋੜ | ੧੧੬.੪੨ | |
| (ਅ) ਟੈਕਸ ਜਿਹੜੇ ਫੈਡਰਲ ਆਰਥਕ ਸੰਗਠਨ ਹੋਣ ਤੇ ਹਟਾਏ ਜਾਣਗੇ। | × | |
| ਜੋੜ ਭਾਗ ਅ | × | |
| ਕੁੱਲ ਜੋੜ | ੧੧੬.੪੨ | |

ਨੋਟ

(੧) ਵੇਰਵਾ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

| | |
|---|---|
| (ੳ) ਖੰਡ | ੨.੫੨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ |
| (ਅ) ਦੀਵਾ ਸਲਾਈ | ੮.੦੦ ,, ,, |
| (ੲ) ਤੰਮਾਕੂ | ੨.੨੦ ,, ,, |
| | ੧੨.੭੨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ |

(ੳ) ਪਹਿਲੀ ਰਿਆਸਤ ਕਪੂਰਥਲਾ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਧੀਨ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦੇਣ ਯੋਗ ਅਸਲ ਰਕਮ ੨.੫੭ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ੫,੦੦੦ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਲਈ ਸਨ।

(ਅ) ਸਾਲ ੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੱਦ ਅਧੀਨ ਅਸਲ ਤੌਰ ਤੇ ਕੋਈ ਆਮਦਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਾਲ ੨੦੦੫ ਬਿਕਰਮੀ (੧੯੪੮-੪੯) ਲਈ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਹਿਸੇ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹੁਣੇ ਹੀ ਇਤਲਾਹ

ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ੯,੨੧,੯੭੯ ਰੁਪਏ ਹੈ ਅਤੇ ਧਨ-ਧਾਮ ਤੇ ਵੇਣ-ਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕੁੱਲ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ । ੧੯੪੯-੫੦ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਹਿਸਾ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਨਿਸਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ੮ ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ।

(ੲ) ਲਏ ਅੰਕੜੇ ਆਮਦਨ ਕੇਂਦਰੀ ਬੋਰਡ ਬਾਬਤ ੧੯੫੦-੫੧ ਸਾਲ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹਨ।

੨. ਰੇਲਾਂ

੧੯੪੯-੫੦ ਨੂੰ ਮੁਕਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਔਸਤ ਨੈੱਟ ਆਮਦਨ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਅਨੁਸਾਰ ੩੫.੦੭ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

| | |
|---|---|
| ੧੯੪੭-੪੮ | ੩.੦੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ |
| ੧੯੪੮-੪੯ | ੩੯.੩੮ ਲੱਖ ਰੁਪਏ |
| ੧੯੪੯-੫੦ | ੬੨.੮੪ ਲੱਖ ਰੁਪਏ |
| ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਜੋੜ | ੧੦੫.੨੨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ |
| ਇਕ ਸਾਲ ਲਈ ਔਸਤ | ੩੫.੦੭ ਲੱਖ ਰੁਪਏ |

੧੯੪੯-੫੦ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ੧੪,੭੭,੬੩੬ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਸੂਲਣ ਯੋਗ ਬਕਾਇਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ।

੩. ਡਾਕ ਤੇ ਟੈਲੀਫੂਨ

ਇਹ ਰਕਮ ਡਾਕ, ਤਾਰ (ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਹਿੱਸਾ) ਟੈਲੀਫਨ ਅਤੇ ਰੇਡੀਓ ਲਸੰਸਾਂ ਦੀ ਨੈੱਟ ਆਮਦਨ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ।

# ਨਕਸ਼ਾ ਨੰ: ੨

ਖ਼ਰਚ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਜਿਹੜਾ ਫੈਡਰਲ ਆਰਥਕ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵੱਜੋਂ ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਬਚੇਗਾ।

| ਲੜੀ ਨੰ: | ਵੇਰਵਾ | ਰਕਮ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਿਆਂ ਵਿੱਚ | ਫੁਟ ਨੋਟਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ |
|---|---|---|---|
| (ੳ) | ਖਰਚ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਜ਼ੁੰਮੇ ਲਵੇਗੀ। | | |
| ੧ | ਟੈਕਸਾਂ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਦੀ ਲਾਗਤ:— | | |
| | (ੳ) ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਟੈਕਸ | .੧੫ | (੧) |
| | (ਅ) ਆਮਦਨ ਤੇ ਟੈਕਸ | ੨.੭੨ | |
| ੨ | ਲੇਖਾ ਤੇ ਪੜਤਾਲ | ੫.੭੨ | (੨) |
| ੩ | ਮੀਟਰੋਲੋਜੀ | —— | (੩) |
| ੪ | ਸੰਜੁਗਤ ਸਟਾਕ ਕੰਪਨੀਆਂ | .੦੩ | (੪) |
| ੫ | ਮਰਦਮ-ਸ਼ੁਮਾਰੀ | .੦੩ | |
| ੬ | ਸਿਵਲ ਪਿਨਸ਼ਨਾਂ | .੫੮ | (੫) |
| ੭ | ਫੌਜੀ ਨੌਕਰੀਆਂ (ਅਸਰਪਾਊ) | ੮੯.੮੧ | (੬) |
| ੮ | ਫੌਜੀ ਨੌਕਰੀਆਂ (ਅਣ ਅਸਰਪਾਊ) | ੮.੨੯ | |
| | ਜੋੜ ਭਾਗ (ੳ) | ੧੦੭.੩੩ | |
| (ਅ) | ਖਰਚ ਜਿਹੜਾ ਫੈਡਰਲ ਆਰਥਕ ਸੰਗਠਨ ਤੇ ਲੱਗਣਾ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ | × | |
| | ਜੋੜ ਭਾਗ (ਅ) | × | |
| | ਕੁਲ ਜੋੜ | ੧੦੭.੩੩ | |

ਨੋਟ

(੧) ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਖੰਡ ਆਬਕਾਰੀ ਟੈਕਸ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਤੇ ਕੀਤਾ ਖਰਚ ਬੇਬਾਕ ਕਰਨ ਲਈ ੫,੦੦੦ ਰੁਪਏ ਅਦਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਆਮਦਨ ਦੀ ੨.੫੭ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੁਲ ਰਕਮ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਇਹ ਇਥੇ ਦਰਸਾਈ ਨਹੀਂ ਗਈ। ਇਸ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿਚ ਦੀਵਾ ਸਲਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਖਾਨਾ ਨਹੀਂ।

ਤਮਾਕੂ ਟੈਕਸ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਦੀ ਲਾਗਤ ਬਾਰੇ, ਹਿਸਾਬ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:—

ਮੁਢਲੇ ਸਮੇਂ, ਅਰਥਾਤ-੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ (੧੯੪੯-੫੦) ਲਈ ਯੂਨੀਅਨ ਆਬਕਾਰੀ

| | ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਿਆਂ ਵਿੱਚ |
|---|---|
| ਟੈਕਸ ਅਧੀਨ ਕੁਲ ਆਮਦਨ | ੧੯੩.੯੨ |
| ਉਸੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਤੇ ਕੁਲ ਖਰਚ | ੧੨.੫੯ |
| ੧੯੫੦-੫੧ ਲਈ ਆਮਦਨ ਕੇਂਦਰੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਤਮਾਕੂ ਟੈਕਸ ਅਧੀਨ ਆਮਦਨ | ੨.੨੦ |
| (੧੨.੫੯ × ੨.੨) ਪਰੋਰੈਟਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਉਗਰਾਹੀ ਦੀ ਲਾਗਤ | .੧੫ |

———————
੧੯੩.੯੨

ਉਗਰਾਹੀ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਢੰਗ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(੨) ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ, ਮੁੜ ਵਸਾਊ ਅਤੇ ਮਹਿਕਮਾ ਰਸਦ ਦੀ ਲੇਖਾ ਬਰਾਂਚ ਕਰਕੇ ੨੩ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਖਰਚ, ਉਸ ਮਿਤੀ ਤਾਈਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਭਾਗ ਮੁਖ ਲੇਖਾਕਾਰ ਅਫਸਰ, ਦੇ ਦਫਤਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

(੩) ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦੀਆਂ ਨੀਝਸ਼ਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਸਮੂਹ ਮੀਟਰੋਲੌਜੀਕਲ ਕੰਮ, ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਤੇ ਖੋਜ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਪਰਕਾਰ ਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਜ਼ੁਮੇਵਾਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ੧੯੫੦-੫੧ ਲਈ ਖ਼ਰਚ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਕੇਵਲ ੫੦੦ ਰੁਪਏ ਲਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਮਾਨ

ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ, ਜੋ ਹਿਸਾਬ ਲਾਉਣ ਦੇ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਾ ਗਿਣਨ ਯੋਗ ਹੈ, ਕੋਈ ਅੰਕੜਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ।

(੪) ਇਸ ਮਦ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਹੱਯਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਮਹਿਕਮਾ ਦਸਤਕਾਰੀ ਦੇ ਸੰਜੁਗਤ ਸਟਾਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਬਰਾਂਚ ਦਾ ਖਰਚ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ।

(੫) ਸਾਲ ੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਕੁਲ ਪਿਨਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ, ੧੧,੬੭,੯੦੦ਰੁਪਏ ਸੀ। ਇਹ ਰਕਮ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਕੁਲ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਲਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਜੋੜ ਦਾ ੫% ਜਿਵੇਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਮਦ ਅਧੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ।

(੬) ਵੇਰਵਾ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ :—

| | | ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਿਆਂ ਵਿੱਚ |
|---|---|---|
| ਫੌਜੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਤੇ ਖਰਚ (ਕੇਵਲ ਆਈ. ਐਸ. ਐਫ. ਯੂਨਟਾਂ ਲਈ) | | |
| **ਕਮੀ** | | ੧੧੭.੦੫ |
| (ੳ) ਪਟਿਆਲਾ ਇਨਫ਼ੈਂਟਰੀ ਦੀਆਂ ਪੰਜਵੀਂ ਤੇ ਛੇਵੀਂ ਯੂਨਟਾਂ ਤੇ ਕੁਲ ਲਾਗਤ ਜੋ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਸੂਲਣ ਯੋਗ ਹੈ | ੧੧.੨੪ | |
| (ਅ) ੧੯੪੬–੪੭ ਦੀ ਲਾਗਤ ਤੋਂ ਵਧ ਨਵੰਬਰ ੧੯੪੯ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤਕ ਪਟਿਆਲਾ ਇਨਫੈਂਟਰੀ ਦੀਆਂ ਪੰਜਵੀ ਤੇ ਛੇਵੀਂ ਯੂਨਟਾਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਆਈ. ਐਸ. ਐਫ. ਦੀਆਂ ਯੂਨਟਾਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਿੱਚ ਫਰਕ | ੧੬.੦੦ | ੨੭.੨੪ |
| ਆਈ. ਐਸ. ਐਫ. ਯੂਨਟ ਤੇ ਨੈੱਟ ਖ਼ਰਚ | | ੮੯.੮੧ |

ਪਟਿਆਲਾ ਇਨਫੈਂਟਰੀ ਦੀਆਂ ਪੰਜਵੀਂ ਤੇ ਛੇਵੀਂ ਯੂਨਟਾਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਹਿਤ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ੧੭.੨੪ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਦਾਵਾ, ਅਜੇ ਡੀ. ਸੀ. ਐਮ. ਏ. ਪੇਪਸੂ ਵੱਲੋਂ ਤਸਦੀਕ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਤਮ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਛੇਤੀ ਹੀ ਆਸ ਹੈ।

ਆਈ. ਐਸ. ਐਫ. ਯੂਨਟਾਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਿਚ ਫਰਕ ਬਾਰੇ, ਅਜੇ ਤਕ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਦਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਆਰਮੀ ਹੈਡਕੁਆਟਰ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਅੰਕੜੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੰਪਟਰੋਲਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਾਏ ਗਏ। ਸਮਿੱਲਤ ਰਿਆਸਤਾਂ ਦੇ ਹੈਡਕੁਆਟਰਾਂ ਤੋਂ ਅੰਕੜੇ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਖਾਸ ਅਮਲਾ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਕ ਛੇਤੀ ਹੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ਬਜਟ ਬਾਰੇ ਤਸ਼ਰੀਹੀ ਸਮਰਣ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਲਏ ਅੰਕੜੇ, ਵਰਤਮਾਨ ਹਿਸਾਬ ਕਰਨ ਵਿਚ ਗਿਣੇ ਗਏ ਹਨ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਨੋਂ ਮੱਦਾਂ ਹਿਤ ਭਾਵੇਂ ਅਸਲ ਅਦਾਇਗੀ ਅਜੇ ਤਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਪਰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦ ਆਰਥਕ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਨੰ: ਡੀ. ੪੯੪੭ ਬੀ. ੧੧/੫੦ ਮਿਤੀ ੧੬ ਮਈ, ੧੯੫੦ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਗਿਣੇ ਗਏ ਹਨ।

੪. ੧੯੫੦-੫੧ ਦੇ ਬਜਟ ਬਾਰੇ ਤਸ਼ਰੀਹੀ ਸਮਰਣ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ੧੦੧.੭੪ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੁਲ ਰਕਮ, ਫੈਡਰਲ ਆਰਥਕ ਸੰਘਠਣ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਰਕਮ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ੧੬.੩੨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਉਸੇ ਲੇਖੇ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲਣ ਯੋਗ ਦਰਸਾਈ ਗਈ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨੈੱਟ ਅਦਾਇਗੀ ੮੫.੪੨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ :—

| | |
|---|---|
| ਸਿਕਿਉਰਟੀਆਂ | ੧੧.੧੮ ਲੱਖ ਰੁਪਏ |
| ਰੋਕੜ | ੭੪.੨੪ ਲੱਖ ਰੁਪਏ |

ਉਪਰੋਕਤ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਸਾਲ ੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ ਦੇ ਸੋਧੇ ਅਨੁਮਾਨ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸੀ। ਕੰਪਟਰੋਲਰ ਤੋਂ ਵਸੂਲ ਕੀਤੇ ੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਲੇਖਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ ਦੇ ਅੰਤ ਤੇ ਹਾਲਤ ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਹੇਠਾਂ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ :-

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀਆਂ

| | ਸੋਧੇ ਅਨੁਮਾਨ ੨੦੦੬ ਬਿਕ: | ਅਸਲ ੨੦੦੬ ਬਿਕ: |
|---|---|---|
| | ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਿਆਂ ਵਿਚ | |
| (ੳ) ਪੇਪਸੂ ਡਾਕ ਬਚਤ ਬੈਂਕ ਵਿਚ ਬਕਾਇਆ | ੮੪.੬੮ | ੬੮.੩੭ |

| | | |
|---|---|---|
| (ਅ) ਟੈਲੀਫੂਨਾਂ ਲਈ ਘਸਾਈ ਫੰਡ | .੫੦ | .੫੦ |
| (ੲ) ਫੌਜੀ ਫੰਡ | ੭.੪੦ | ੪.੭੭ |
| (ਸ) ਬੱਚਤ ਬੈਂਕ ਅਮਾਨਤਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਡਾਕ ਅਮਾਨਤਾਂ ਦਾ ਬਕਾਇਆ | .੯੮ | ੨੪.੦੨ |
| (ਹ) ੧੩–੪–੧੯੫੦ ਨੂੰ ਉੱਨਤੀ ਫੰਡ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ੧੦ % ਹਿੱਸਾ | ੮.੧੮ | ੯.੭੩ |
| ਜੋੜ | ੧੦੧.੭੪ | ੧੦੭.੩੯ |

ਨੋਟ

(ੳ) ਪੈਪਸੂ ਡਾਕ ਬਚਤ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ

੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ ਦੇ ਅਸਲੇ ਸਹੀ ਬਕਾਇਆ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸੋਧੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਡਾਕ ਬੱਚਤ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਹੋਰ ਅਮਾਨਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

(ਅ) ਫੌਜੀ ਫੰਡ

ਸੋਧੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ੭.੪੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ, ਫੌਜੀ ਅਮਾਨਤਾਂ, ਫੌਜੀ ਰਾਖਵਾਂ ਫੰਡ ਅਤੇ ਰਜਮੰਟੀ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਤੋਂ ਬਣੀ। ਡੀ. ਸੀ. ਐਮ. ਏ. ਪੈਪਸੂ ਨੇ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਜਮੰਟੀ ਫੰਡ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਫੰਡ ਦਾ ਇਹ ਬਕਾਇਆ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਜਮਾ ਲੇਖੇ ਵਿੱਚ ਰਖ ਸਕੇਗੀ। ਕੰਪਟਰੋਲਰ, ਪੈਪਸੂ ਦੇ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਰਕਮ ਵਿਚੋਂ ਇਹ ਬਕਾਇਆ ਕਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ ਦੇ ਅੰਤ ਤੇ ਰਜਮੰਟੀ ਫੰਡਾਂ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ੩,੭੩,੯੫੮ ਰੁਪਏ ਸੀ।

(ਸ) ਬੱਚਤ ਬੈਂਕ ਅਮਾਨਤਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਡਾਕ ਅਮਾਨਤਾਂ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਸੋਧੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਖਾਤੇ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਉਪਰੋਕਤ (ੳ) ਅਨੁਸਾਰ ਡਾਕ ਬੱਚਤ ਅਮਾਨਤਾਂ ਅਧੀਨ ਗ਼ਲਤੀ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(ਹ) ੧੩–੪–੧੯੫੦ ਨੂੰ ਉਨਤੀ ਫੰਡ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ੧੦% ਹਿੱਸਾ

ਇਹਦਾ ਹਿਸਾਬ ੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ ਦੇ ਅੰਤ ਤੇ ਫੰਡ ਦੇ ਅਸਲ ਬਕਾਏ ਤੇ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਫੈਡਰਲ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਪਰਸਪਰ ਪਰਾਵੀਡੰਟ ਫੰਡ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਪਰਾਵੀਡੰਟ ਫੰਡ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਮੁੱਢ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਖਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪੈਪਸੂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਚਿਠੀ ਨੰ:ਐਫ. ਆਈ. (੧) ੫/੪੯–ਪੀ/੧੧-੧੧੮੨ ਮਿਤੀ ੯-੫-੧੯੫੦ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਾਵੀਡੰਟ ਫੰਡ ਦਾ ਚੰਦਾ ਦੇਣ

ਵਾਲੇ ਜਿਨ੍ਹ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ, ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਜਨਰਲ ਪਰਾਵੀਡੈਂਡ ਫੰਡ ਦਾ ਚੰਦਾ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੇ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀਆਂ (ਰਕਮਾਂ) ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਮਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਲੇਖੇ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਵਰਤਮਾਨ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚੋਂ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅ. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਇਗੀਆਂ

| | | ਸੋਧੇ ਅਨੁਮਾਨ ੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ | ਅਸਲੇ ੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ |
|---|---|---|---|
| | | ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਿਆਂ ਵਿੱਚ | |
| (੧) | ਇਤਰਾਜ਼ ਪੁਸਤਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ | ੧੬.੧੯ | ੨੧.੯੫ |
| (੨) | ਫੈਡਰਲ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ | .੧੩ | .੦੧ |
| (੩) | ਖੰਡ ਕਰ | — | ੭.੯੯ |
| (੪) | ਦੀਵਾ ਸਲਾਈ ਕਰ | — | ੮.੨੨ |
| | ਜੋੜ | ੧੬.੩੨ | ੩੮.੧੭ |
| | ਪੈਪਸੂ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨੈੱਟ ਅਦਾਇਗੀ | ੮੫.੪੨ | ੬੯.੨੨ |

ਨੋਟ

ਮਦ (੧) ਤੇ (੨)

ਇਹ ਅਸਲ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹਨ

ਮਦ (੩) ਖੰਡ ਕਰ

੧੯੪੮-੪੯ ਅਤੇ ੧੯੪੯-੫੦ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਖੰਡ ਕਰ ਅਧੀਨ ਨੈੱਟ ਉਗਰਾਹੀ ੧੬,੨੫,੪੭੦ ਰੁਪਏ ਹੋਈ। ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ੫,੧੪,੦੦੦ ਰੁਪਏ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇਣ ਯੋਗ ਅਸਲ ਰਕਮ ਕੇਵਲ ੧੧,੧੧,੪੭੦ ਰੁਪਏ ਸੀ ਪਰ ੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਵਿੱਚ, , ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ੧੯,੧੦.੦੦੦ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਜਿਹੜਾ ਖੰਡ ਕਰ ਅਧੀਨ ਜਮ੍ਹਾਂ ਲੇਖੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਬਕਾਇਆ ਸੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿਤੇ ਵੱਧ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ੭, ੯੮, ੫੩੦ ਰੁਪਏ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਾਧਾ ਫੈਡਰਲ ਆਰਥਕ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਧਨ-ਧਾਮ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ, ਦੇ ਕੁਲ ਹਿਸਾਬ ਵਿੱਚ ਗਿਣਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਪਰੋਕਤ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਕ੍ਰਮ ਵਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਮਦ (੪) ਦੀਵਾ ਸਲਾਈ-ਕਰ

ਸਾਲ ੧੯੪੮-੪੯ ਲਈ ਦੀਵਾ ਸਲਾਈ–ਕਰ ਦੀ ਵੰਡਤ ਵਿਚੋਂ ਪੈਪਸੂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ੮,੨੧,੮੭੯ ਰੁਪਏ ਹੋਣਾ ਸੂਚਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਫੈਡਰਲ ਆਰਥਕ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਧਨ-ਧਾਮ ਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕੁਲ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਇਹ ਰਕਮ ਗਿਣੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ੧੯੪੯–੫੦ ਸਾਲ ਲਈ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਜੇ ਤਕ ਨਹੀਂ ਦਸਿਆ ਗਿਆ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇਣ ਯੋਗ ੬੯.੨੨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ, ਵਿਚੋਂ ੬੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ੪.੨੨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਅਜੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਉੱਨਤੀ-ਫੰਡ ਦੇ ੧੦% ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ੮.੧੩ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਸਿਕਿਉਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਡਾਕ ਅਮਾਨਤਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ੩ ਲਖ ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਸਿਕਿਉਰਟੀਆਂ ਜੋ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਹਨ, ਨਿਸਚਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਡਾਕ ਅਮਾਨਤਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਵਿਉਪਾਰਕ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ੨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਿਸੇ ਅਤੇ ਉੱਨਤੀ ਫੰਡ ਦੇ ੧੦% ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ, ੧.੩੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਭੀ ਨਿਸਚਿਤ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਵਿਉਪਾਰਕ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਡਾਕ ਅਮਾਨਤਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ੨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਐਮਰੀਕਾ ਹਵਾਈ ਲਾਈਨਾਂ ਲਿਮਿਟਿਡ, ਜਿਸ ਦਾ ਦਿਵਾਲਾ ਨਿਕਲ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਦ ਕਿ ੧.੩੦ ਲਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਸੰਦੇਹ ਵਾਲੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਵਿਚ ਹੈ। ਨੈਟ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:-

(੧) ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਿਨੈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉੱਨਤੀ ਫੰਡ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਹਿਤ ੧.੩੦ ਲਖ ਰੁਪਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਲਾਗਤ ਖਿਆਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਵੇ।

(੨) ਪੈਪਸੂ ਸਰਕਾਰ, ਡਾਕ ਅਮਾਨਤਾਂ ਹਿਤ ਹਿਸਿਆਂ ਦਾ ੨ ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਰੋਕੜ ਅਦਾ ਕਰੇਗੀ।

(੩) ੧੧.੧੩ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਸਿਕਿਉਰਟੀਆਂ ਪੈਪਸੂ ਵਲੋਂ ਰਖ ਲਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕੜ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਜੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪਰਵਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ੨.੯੨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਨੈੱਟ ਰਕਮ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ।

## ੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ (੧੯੪੯--੫੦) ਲਈ ਅਸਲੇ

੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ (੧੯੪੯–੫੦) ਲਈ ਬਜਟ ਅਤੇ ਅਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹੇਠਾਂ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

| | ਬਜਟ ੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ | ਅਸਲੇ ੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ |
|---|---|---|
| | ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਿਆਂ ਵਿੱਚ | |
| ਸਾਧਾਰਣ ਆਮਦਨ ਤੇ ਵਸੂਲੀਆਂ | ੫੧੪.੮੬ | ੫੬੦.੧੯ |
| ਆਮਦਨ ਤੇ ਪਾਇਆ ਖ਼ਰਚ | ੫੮੪.੪੭ | ੫੨੬.੩੯ |
| ਆਮਦਨ ਵਿਚ ਕਮੀ (–) ਵਾਧਾ (+) | –੭੦.੦੧ | +੩੩.੮੦ |
| ਸਿਵਲ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਵਿਉਂਤਾਂ ਤੇ ਲੱਗਿਆ ਸਰਮਾਇਆ ਜਿਹੜਾ ਆਮਦਨ ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਿਆ | ੨੩.੪੨ | ੩੧.੯੭ |
| ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਉਪਾਰ ਤੇ ਲੱਗਿਆ ਸਰਮਾਇਆ | –੯.੮੪ | –੨੯.੨੬ |
| ਤਖ਼ਫ਼ੀਫ਼ ਕੀਤੇ ਅਮਲੇ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ | ੧.੦੦ | ... |
| ਜਮਾ ਹੋਏ ਬਕਾਏ, ਵਿਚੋਂ ਜਨਰਲ ਰਾਖਵੇਂ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲਾ | ... | ੨੫੦.੦੦ |

ਸਾਲ ੨੦੦੫ ਬਿਕਰਮੀ ਲਈ ਅੰਤਮ ਰੋਕੜ ਬਕਾਇਆ ੪੦੦.੬੧ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਲ ੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ ਲਈ ਮੁੱਢਲਾ ਰੋਕੜ ਬਕਾਇਆ ਕੰਪਟਰੋਲਰ ਪੈਪਸੂ ਵਲੋਂ ਕੇਵਲ ੨੯੯.੦੩ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ।੧੦੧.੫੮ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਫ਼ਰਕ ਦੀ ਕੰਪਟਰੋਲਰ ਵੱਲੋਂ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ।

ਹੇਠ ਦਸਿਆਂ ਖਜ਼ਾਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਕਰਕ ੧੭,੬੧,੩੩੨ ਰੁਪਏ ੨ ਆਨੇ ੮ ਪਾਈ ਦੀ ਰਕਮ ਚੇਤ ੨੦੦੫ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵਸੂਲੀਆਂ ਸਹਿਤ ਵਸੂਲੀ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬਕਾਏ ੫–੫–੨੦੦੫/੨੦–੮–੧੯੪੮ ਦੇ ਚਲਦੇ ਬਕਾਏ ਅਧੀਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗਿਣੇ ਗਏ ਸਨ ।

| | | |
|---|---|---|
| (੧) | ਨਾਲਾ ਰੜੂ ਅਤੇ ਕਲਸੀਆ ਦੇ ਬਕਾਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਭੀ | ਰੁ: ਆ: ਪਾ: |
| | ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ | ੧੦,੦੬,੮੬੬-੦-੯ |
| | ਦਾਦਰੀ ਅਧੀਨ ਖਜ਼ਾਨਾ | ੩੦,੨੭੫-੧੨-੫ |
| | ਇਨਰ ਖਜ਼ਾਨਾ ਸੰਗਰੂਰ | ੫,੦੬,੩੯੪-੧੪-੦ |
| | ਬਾਵਲ ਅਧੀਨ-ਖਜ਼ਾਨਾ | ੨,੧੭,੮੦੫--੭--੬ |
| | ਜੋੜ | ੧੭,੬੧,੩੩੨-੨-੮ |
| (੨) | ਸਾਲ ਦੇ ਟੁੱਟਵੇਂ ਸਮੇਂ ਲਈ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਖ਼ਜ਼ਾਨਿਆਂ ਅਤੇ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਖ਼ਰਚ ਤੇ ਆਮਦਨ, ਅਰਥਾਤ-੫-੫-੨੦੦੫ ਤੋਂ ਚੇਤ ੨੦੦੫ ਦੇ ਅੰਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਚੇਤ ੨੦੦੫ ਵਿੱਚ ਗਿਣਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। | ੩,੬੭,੬੫੧-੧੩-੧ |
| (੩) | ਅਸਲ ਬਕਾਇਆ, ਵਿਚੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਲੇਖੇ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਜਿਸ ਦਾ ਅਜੇ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ ਗਿਆ, ਵਿਚਕਾਰ ਕਪੂਰਥਲਾ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਫਰਕ | ੪,੦੯ ੪੮੫-੩-੪ |
| (੪) | ਬੈਂਕ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਰਕਮ ਜੋ ਵਿਸਾਖ ੨੦੦੬ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਬਕਾਏ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। | ੭੬,੧੯,੯੩੨-੫-੨ |
| | ਕੁਲ ਜੋੜ | ੧,੦੧,੫੮,੨੨੧-੮-੩ |

ਮਦ ਨੰ: ੪ ਹਿਤ ਕੋਈ ਨਿਪਟਾਰਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਵਿਸਾਖ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗਿਣੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਮੱਦ ਨੰ: ੧,੨ ਅਤੇ ੩ ਬਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਜੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਜਦ ਮੱਦ ਨੰ: ੩ ਬਾਰੇ ਏਕਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਵਸੂਲੀਆਂ ਵਿਚ, ਆਬਕਾਰੀ ਅਧੀਨ ੨੦.੩੯, ਰੇਲਾਂ ਅਧੀਨ ੨੮.੩੪, ਆਮਦਨ ਤੇ ਟੈਕਸਾਂ ਅਧੀਨ ੯.੯੪, ਵਿਆਜ ਅਧੀਨ ੪.੯੬ ਅਤੇ ਫੁਟਕਲ

ਅਧੀਨ ੨੧.੨੬ ਦਾ ਵਾਧਾ ਸੀ । ਇਹ ਵਾਧੇ ਮਾਮਲੇ ਅਧੀਨ ੮.੦੩ ਸਿੰਜਾਈ ਅਧੀਨ ੭.੯੮, ਹੋਰ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਕਰਾਂ ਅਧੀਨ ੪.੬੬, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਟੈਕਸ ਅਧੀਨ ੪.੭੭, ਅਸਟਾਮਾਂ ਅਧੀਨ ੨.੯੩, ਡਾਕ ਅਤੇ ਟੈਲੀਫੂਨ ਅਧੀਨ ੨.੭੧ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਅਧੀਨ ੬.੦੩ ਦੇ ਘਾਟਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕੁਝਕੁ ਘਟਾਏ ਗਏ ਸਨ । ਖਰਚੇ ਵੱਨੇ, ਵਿਦਿਆ ਅਧੀਨ ੧੩.੧੧ ਪੁਲਸ ਅਧੀਨ ੭.੧੯, ਆਬਕਾਰੀ ਅਧੀਨ ੧੧.੫੨, ਰੱਖਿਆ ਅਧੀਨ ੮.੪੪, ਮਾਮਲੇ ਅਧੀਨ ੩.੧੯, ਆਮ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਧੀਨ ੬.੨੦ ਦੀਆਂ ਬਚਤਾਂ ਮੁਲਕੀ ਤੇ ਰਾਜਸੀਪਿਨਸ਼ਨਾਂ ਅਧੀਨ ੬.੯੧, ਫੁਟਕਲ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਅਧੀਨ ੨.੧੪, ਫੁਟਕਲ ਅਧੀਨ ੩.੧੮ਦੇ ਖਰਚਾਂ ਵਿੱਚ ਵਧੇ ਨੇ ਕਿਸੇ ਹਦ ਤਕ ਬਚਤਾਂ ਘਟਾ ਦਿਤੀਆਂ ।

ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਤਜਾਰਤ ਤੇ ਲੱਗੇ ਸਰਮਾਏ ਅਧੀਨ —੯.੮੪ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਅੰਕੜੇ —੨੯.੨੬ ਸਨ, ਤਖ਼ਫ਼ੀਫ਼ ਕੀਤੇ ਅਮਲੇ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ੧ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ । ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਅਮਾਨਤੀ ਵਿਹਾਰਾਂ ਦੇ ਨੈੱਟ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਗਿਣਨ ਕਰਕੇ ਰੋਕੜ ਬਕਾਇਆ, ੨੦੦੧ ਇਕਰਮੀ ਦੇ ਅੰਤ ਤੇ ੪੧੯.੯੧ ਲੱਖ ਦੁਪਏ ਸੀ।

### ਬਜਟ ਅਤੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਅਨੁਮਾਨ ਬਾਬਤ ੧੯੫੦—੫੧.

੬. ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਨਕਸ਼ਾ, ੧੯੫੦—੫੧ ਦੇ ਬਜਟ ਅਤੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਅਨੁਮਾਨ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਦਸਦਾ ਹੈ।

| | ਬਜਟ ੧੯੫੦—੫੧ | ਸੋਧਿਆ ੧੯੫੦—੫੧ |
|---|---|---|
| | ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਿਆਂ ਵਿੱਚ | |
| ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਵਸੂਲੀਆਂ | ੪੫੬.੬੨ | ੫੧੧.੧੨ |
| ਆਮਦਨ ਤੇ ਪਾਇਆ ਖ਼ਰਚ | ੪੫੪.੧੨ | ੪੫੧.੪੬ |
| ਵਾਧੂ ਆਮਦਨ (+) | ੨.੫੦ | ੫੯.੬੬ |

ਆਮਦਨੀ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਵੱਲ, ਵੱਡਾ ਵਾਧਾ, ਤਮਾਕੂ ਵੇਚਣ ਤੇ ਕਰ ਅਧੀਨ ੬.੫੦, ਬਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਅਧੀਨ ੫.੦੦, ਖੰਡ—ਕਰ ਅਧੀਨ ੪.੯੯, ਦੀਵਾ ਸਲਾਈ—ਕਰ

ਅਧੀਨ ੪. ੨੨ ਹੈ। ਰੇਲਾਂ ਅਧੀਨ ੨੧. ੧੩ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਸਲ ਵਸੂਲੀਆਂ ੩੦.੬੨ ਬਣ ਗਈਆਂ। ਸ਼ਰਾਬ ਤੇ ਅਫ਼ੀਮ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿਚੋਂ ਵੱਧ ਵਸੂਲੀ ਕਰਕੇ ਯੂਨੀਅਨ ਆਬਕਾਰੀ ਟੈਕਸ ਅਧੀਨ ੫.੦੦ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। ਹੋਰ ਵਾਧੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਸ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹਨ। ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ੧.੦੦, ਮੋਟਰ ਗੱਡੀਆਂ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ੧.੦੦, ਸਹਾਇਤਾ ਤੇ ਮੁੜ ਵਸਾਊ ਦੇ ਖਰਚ ਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ੧੫.੦੦ ਵਸੂਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਫੁਟਕਲ ਅਧੀਨ ੨੨.੮੪ ਅਤੇ ਰਕਮਾਂ, ਜੋ ਉਸ ਵਲੋਂ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਹਨ, ਹਿਤ ਫਰੀਦ ਕੋਟ ਦੇ ਨਰੇਸ਼ ਵੱਲੋਂ ਉਗਰਾਹਿਆ ੬.੧੫। ਇਹ ਵਾਧੇ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤਕ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਘਾਟਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਅਧੀਨ ੮.੦੦, ਬਿਜਲੀ ਅਧੀਨ ੨.੫੦, ਲਿਖਨ-ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਛਪਾਈ ਅਧੀਨ ੧.੦੦।

ਖ਼ਰਚੇ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਘਾਟਿਆਂ ਦੀ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਯੂਨੀਅਨ ਆਬਕਾਰੀ ਅਧੀਨ ੩.੧੮, ਵਿਆਜ ਅਧੀਨ ੧.੨੫, ਕਨੂੰਨ ਘੜਨੀ ਸਭਾ ਅਧੀਨ ੧.੩੫ ਜੋ ਹਣ ਤਾਈਂ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਪੁਲਸ ਅਧੀਨ ੨.੦੭, ਟਰੇਂਡ ਪ੍ਰਾਣੀ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦੇ ਕਾਰਣ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਆਸਾਮੀਆਂ ਪੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ੪.੬੬ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਬੱਚਤ ਦੀ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਬੱਚਤਾਂ ਇਹ ਹਨ, ਡਾਕਟਰੀ ਅਧੀਨ ੨.੦੦, ਖੇਤੀ-ਬਾੜੀ ਅਧੀਨ ੧.੦੮ ਜਰ-ਜੀਵਕਾ ਅਤੇ ਪਿਨਸ਼ਨਾਂ ਅਧੀਨ ੨.੧੭। ਇਹ ਬੱਚਤਾਂ ਚੋਣ-ਸੂਚੀਆਂ ਦੀ ਛਪਾਈ ਸਬੰਧੀ ੨.੬੦, ਗ੍ਰਿਹ ਵਿਭਾਗ ਅਧੀਨ .੫੦, ਸਿਵਲ ਕੰਮ, ਬਹੁਤ ਕਰਕੇ ਪਟਿਆਲਾ ਕਿਲੇ ਦੀ ਦੀਵਾਰ ਮੁੜ ਬਣਾਉਣ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਅੱਠ ਨਵੇਂ ਮਕਾਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ੪.੬੯, ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ, ਫਰੀਦ ਕੋਟ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚਾਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਕੇ ੫.੦੭ ਅਤੇ ਫੁਟਕਲ ਅਧੀਨ ੨.੦੦, ਜਿਸ ਦੇ ਭੋਂ-ਪਰਾਪਤੀ ਹਿਤ ਹਾਣਪੂਰਤੀ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ .੫੯ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਆਸਾਮ ਭੁਚਾਲ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ੨,੦੦੦ ਮਣ ਚੌਲ ਮੁਫ਼ਤ ਦੇਣ ਕਰਕੇ.੪੦ ਵਾਧੂ ਖਰਚਾਂ ਵਿਚ ਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:-

ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨ ਬਾਬਤ ੧੯੫੧-੫੨ ਦੀ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਪਹਿਰਿਆਂ ਵਿਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:-

# ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਵਸੂਲੀਆਂ

**੭. ਆਮਦਨ ਤੇ ਟੈਕਸ** ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁੱਛੇਦ ੨੭੦ ਅਧੀਨ, ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਤੇ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿਚ ਉਗਰਾਹੇ ਹੋਏ ਆਮਦਨ ਤੇ ਟੈਕਸਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਹੈ। ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਲਈ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਵਲ ੧੬ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ .੨੨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

**੮. ਮਾਮਲਾ** ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਲਈ ਮੰਗ ੯੬.੩੯ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਕੁਲ ਉਗਰਾਹੀ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ੧੦੧.੦੬ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ ਜਗੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵਾਪਸੀਆਂ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ੧.੩੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਜਦ ਕਿ ਪੈਪਸੂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚਕਾਰ ਘਿਰੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਕਰਕੇ ਨੈੱਟ ਹਾਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ੨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮਾਮਲ ਦੀਆਂ ਉਗਰਾਹੀਆਂ ਦਾ ਨੈੱਟ ਅਨੁਮਾਨ ੯੭.੭੬ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸੀ। ੧੯੫੧-੫੨ ਲਈ ਅਨੁਮਾਨੀ ਮੰਗ ੯੬.੯੨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੈ ਅਤੇ ੨੮.੫੪ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ, ਕੁਲ ਮੰਗ ੧੨੫.੪੬ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੈ। ਅਨੁਮਾਨੀਆਂ ਉਗਰਾਹੀਆਂ ੨੪.੧੧ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਨੂੰ ਛਡਕੇ ੧੦੧.੩੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹਨ। ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ ਜਗੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵਾਪਸੀਆਂ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਨੈੱਟ ਅਨੁਮਾਨੀਆਂ ਵਸੂਲੀਆਂ ਦੇ ਇਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ੧.੩੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

**੯. ਯੂਨੀਅਨ ਆਬਕਾਰੀ ਟੈਕਸ** ਇਸ ਮਦ ਅਧੀਨ ਵਸੂਲੀਆਂ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਸਾਧਨਾਂ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ:—

(੧) ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਥੋਕ ਅਤੇ ਪਰਚੂਨ ਲਈ ਲਸੰਸ-ਫੀਸ

(੨) ਸ਼ਰਾਬ ਕੱਢਣ ਤੇ ਕਰ

(੩) ਅਫੀਮ ਦੀ ਥੋਕ ਅਤੇ ਪਰਚੂਨ ਬਿਕਰੀ ਲਈ ਲਸੰਸ ਫੀਸ

(੪) ਅਫੀਮ ਦੀਆਂ ਬਿਕਰੀ ਦੀਆਂ ਰਕਮਾਂ

(੫) ਭੱਠੀਆਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀਆਂ

(੬) ਹੋਰ ਛੋਟੀਆਂ ਵਸੂਲੀਆਂ

ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਬਿਕਰੀ ਦੀ ਲਸੰਸ-ਫ਼ੀਸ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਕੱਢਣ ਦੇ ਕਰ ਦੀ ਸ਼ਰਹ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੁਹੱਯਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਫੀਮ ਦੇ ਕੋਟੇ ਵਿਚ ੧੦% ਕਮੀ ਕਰਕੇ, ਅਫੀਮ ਦੀ ਬਿਕਰੀ ਅਧੀਨ ੩.੬੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਘਟ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। ਅਫੀਮ ਦੀ ਬਿਕਰੀ ਲਈ ਲਸੰਸ-ਫ਼ੀਸ ਅਧੀਨ ਵਸੂਲੀਆਂ ਦੀ ਭੀ ਘੱਟ ਹੋਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ। ਜ਼ਿਲਾ ਕਪੂਰਥਲੇ ਵਿੱਚ ਪੋਸਤ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਅਰੰਭ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ੩੬% ਰੁਪਏ ਪਰਤੀ ਏਕੜ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਤੇ ਲਏ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਏਕੜ ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਕਰ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ ਗਇਆ। ੯.੦੦੦ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਇਸ ਵਜੋਂ ਉਗਰਾਹੇ ਜਾਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ। ਇਸ ਮਦ ਅਧੀਨ ਕੁਲ ਜੋੜ, ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ੧੬੦.੦੨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ੧੪੭.੬੮ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ

**੧੦. ਅਸਟਾਮ** ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ੧੨.੮ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਵਸਲੀਆਂ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ੨੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਧਾ ਕੁਝਕੁ ਅਸਲ (ਅੰਕੜਿਆਂ) ਰਾਹੀਂ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸਕੇਲ ਕਰਕੇ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝਕੁ ਅਸਟਾਮ ਫੀਸ ਦੀ ਸ਼ਰਹ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਅਰੰਭ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਰਵੱਲਤ ਹੋਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ।

**੧੧. ਜੰਗਲ** ਮਹਿਕਮਾ ਜੰਗਲ ਦੀਆਂ ਵਸੂਲੀਆਂ ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ੫.੭੧ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ੪.੯੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਰਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਘਾਟਾ ਘਿਰੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਵਿੱਚ ਹਿਮਾਚਲ ਪਰਦੇਸ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਜੰਗਲ ਦਾ ਰਕਬਾ ਚਲੇ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਹੈ।

ਦਿੱਤਾ ਰਕਬਾ ਜੰਗਲ ਦੇ ੧,੦੬,੧੯੦ ਏਕੜ ਦੇ ਕੁਲ ਰਕਬੇ, ਵਿਚੋਂ ਲਗ ਭਗ ੨੦,੦੦੦ ਏਕੜ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ-ਕੁਲ ਰਕਬੇ ਦਾ ਪੰਜਵਾਂ ਹਿੱਸਾ। ਇਸ ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜੰਗਲ ਦਾ ਰਕਬਾ ਨਾ ਗਿਣਨ ਯੋਗ ਹੈ।

**੧੨. ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ** ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ੧.੩੨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਵਸੂਲੀਆਂ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ੨.੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਧਾ ਸ਼ਰਹ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੈ ਜੋ ਅਗਲੇ ਆਰਥਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

**੧੩. ਹੋਰ ਟੈਕਸ ਤੇ ਕਰ** ਇਸ ਮਦ ਅਧੀਨ ਵਸੂਲੀਆਂ ਵਿਚ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:—

(੧) ਮੋਟਰ ਸਪਿਰਟ ਦੀ ਬਿਕਰੀ ਤੇ ਟੈਕਸ

(੨) ਤਮਾਸ਼ਾ ਟੈਕਸ

(੩) ਤਮਾਕੂ ਵੇਚਣ ਦੀ ਫੀਸ

(੪) ਬਿੱਕਰੀ ਟੈਕਸ

ਮੋਟਰ ਸਪਿਰਟ ਦੀ ਬਿਕਰੀ ਤੇ ਕਰ ਵਿਚ ਬਦਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ੧੯੫੧-੫੨ ਲਈ ਵਸੂਲੀਆਂ ੨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਨਾਲੋਂ .੪੯ ਲੱਖ _ਪਏ ਵੱਧ ਹਨ। ਇਹ ਵਾਧਾ ਪਟਰੋਲ ਦਾ ਰਾਸ਼ਨ ਟੁੱਟਣ ਕਰਕੇ ਪਟਰੋਲ ਦੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਵੱਧ ਬਿਕਰੀ ਕਰਕੇ ਹੈ।

ਤਮਾਸ਼ਾ ਟੈਕਸ ਦੀ ਸ਼ਰਹ ਜੁਲਾਈ ੧੯੫੦ ਤੋਂ ਵਧਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗਿਣਦੇ ਹੋਏ ਚਲਦੇ ਸਾਲਦੇ ੧ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ੨.੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਨਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਤੰਮਾਕੂ ਤੇ ਆਬਕਾਰੀ ਕਰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੀ ਮਦ ਹੈ ਪਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਤੰਮਾਕੂ ਦੀ ਬਿਕਰੀ ਤੇ ਕਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਆਮਦਨ ਹੈ।

੧੦ ਲੱਖ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ, ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਲਈ ਠੇਕਾ ੧੬.੫੯ ਲੱਖ ਲਈ ਨੀਲਾਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ੧੩.੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਉਗਰਾਹੀਆਂ ਹੋਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੀ ੧੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਫੇਰ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ।

ਬਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਅਧੀਨ ਵਸੂਲੀਆਂ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ, ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ੨੫.੧੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ਅਸਲਿਆਂ ਦੀ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਨਾਲੋਂ ਲਗ ਭਗ ੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵੱਧ ਹੋ

ਜਾਣਗੇ। ਕੁਝ ਵਸਤਾਂ ਨੂੰ ਬਿੱਕਰੀ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰਖਦੇ ਹੋਏ, ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੀ ੨੫.੧੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਪਬੰਧ, ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਫੇਰ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ।

**੧੪. ਸਿੰਜਾਈ** ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ੫੪.੭੩ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ, ੧੯੫੧-੫੨ ਲਈ ਸਿੰਜਾਈ ਅਧੀਨ ਕੁਲ ਵਸੂਲੀ ੫੩ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਲਈ, ਕੰਮ ਸਬੰਧੀ ਖ਼ਰਚ ੨੫.੬੪ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ੨੭.੯੪ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਧ ਗਏ ਹਨ। ਕੰਮ ਸਬੰਧੀ ਖ਼ਰਚਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਬਹੁਤ ਕਰਕੇ ਨਵੇਂ ਮੁੜ-ਬਣਾਏ ਡਵੀਜ਼ਨ ਲਈ ੨.੦੧ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਵਜੋਂ ਹੈ। ਕੰਮ ਸਬੰਧੀ ਖ਼ਰਚਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਨੈੱਟ ਵਸੂਲੀਆਂ ੨੫.੦੬ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਨਾਰਨੌਲ ਵਿੱਚ ਦੋ ਨਹਿਰਾਂ ਦੇ ਸੰਗਮ ਦ ਨੇੜੇ ਪਾਨੀ ਜਮਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਤੇ ਤਲਾਉ ਰਾਹੀਂ ਸਿੰਜਾਈ ਮੁਹੱਯਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਾਰਨੌਲ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਮੁਹੱਯਾ ਕਰਨ ਲਈ ੬.੩੭ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਤੇ ਇਕ ਬੰਦ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੰਮ, ਖੁਰਾਕ ਬੋਨਸ ਵਿਚੋਂ ਗਰਾਂਟ-ਜਮਾਂ-ਉਧਾਰ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿਚੋਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸਕੀਮ ਵਜੋਂ ਸਿੰਜਾਈ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੈੱਟ ਕਰਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

**੧੫. ਵਿਆਜ-ਕਰਜਾ ਚੁਕਾਊ ਵਸੀਲੇ** ਇਸ ਮਦ ਅਧੀਨ ਦਿਖਾਏ ੧੯.੩੯ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਯੂਨੀਅਨ ਪਾਸ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਿਕਿਉਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਵਲੋਂ ਦਿਤੀਆਂ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਤੇ ਉਧਾਰਾਂ ਤੇ ਅਤੇ ਵਿਉਪਾਰਕ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਭੱਤਿਆਂ ਉਤੇ ਵਿਆਜ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਧਾ ਬਹੁਤ ਕਰਕੇ ਰੋਕੜ ਬਕਾਏ ਵਿਚੋਂ ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਲਾਗਤ ਲਾਏ ੧$\frac{੧}{੪}$ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਮਿਆਦੀ ਅਮਾਨਤਾਂ ਤੇ ਵਿਆਜ ਕਰਕੇ ਹੈ।

**੧੬. ਸਿਵਲ ਪਰਬੰਧ** ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਲਈ ੨੯.੨੬ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਦ ਅਧੀਨ ਕੁਲ ਵਸੂਲੀਆਂ ੩੦.੯੩ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਵਾਧਾ ਬਹੁਤ ਕਰਕੇ, ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂਆਂ

ਦੇ ਮੇਲਿਆਂ ਤੋਂ ਆਉਣ ਦੇ ਵਾਧਿਆਂ ਕਰਕੇ ਕਰਮਵਾਰ ਵਿਦਿਆ ਤੇ ਖੇਤੀ—ਬਾੜੀ ਹਰੇਕ ਅਧੀਨ ੧ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਵਾਧੇ ਵਜੋਂ ਹੈ।

**੧੭. ਆਮ ਕੰਮ** ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ੩.੩੬ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਦ ਅਧੀਨ ਵਸੂਲੀਆਂ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ੪.੭੭ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਧਾ ਬਹੁਤ ਕਰਕੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬਿਕਰੀ ਅਧੀਨ ਹੋਈਆਂ ਵਸੂਲੀਆਂ ਕਰਕੇ ਹੈ।

**੧੮. ਬਿਜਲੀ** ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਅਧੀਨ ਵਸੂਲੀਆਂ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ੧੭.੫੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਮਾਨ ਵਿੱਚ, ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸੱਤਾ ਦੇ ਵਾਧੂ ਬੋਝ ਲਈ ਉਧਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਮੰਡੀ ਹਾਈਡਰੋ ਅਲੈਕਟਰਿਕ ਸਕੀਮ ਤੋਂ ਕਪੂਰਥਲਾ, ਨਾਭਾ, ਅਤੇ ਫਤਿਹ ਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਨਾਭਾ, ਸੰਗਰੂਰ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਅਤੇ ਕੰਡਾਘਾਟ ਵਿਚ ਸ਼ਰਹ ਦਾ ਵਧਾਉਣਾ ਕੇਵਲ ੧ ਅਗਸਤ ੧੯੫੦ ਤੋਂ ਅਰੰਭ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਅਸਲ ਵਸੂਲੀਆਂ ਅਨੁਮਾਨੇ ਅੰਕੜੇ ਤਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਆਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ੧੯੫੧-੫੨ ਲਈ, ਸੰਗਰੂਰ ਵਿੱਚ ਵਰਤਮਾਨ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸੈੱਟ ਨੂੰ ਦੋ ਨਵੇਂ ਸੈੱਟਾਂ ਬਦਲਣ ਨਾਲ ਅਤੇ ਨਾਭੇ ਨੂੰ ਪਟਿਆਲੇ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਮੁਹੱਯਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹਾਲਤ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤਕ ਸੁਧਰਨ ਤੀ ਆਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਆਮਦਨ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ੧੭ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੰਮ ਸਬੰਧੀ ਖਰਚ, ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ੧੯.੪੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ੨੧.੭੯ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਧਾ ਬਿਜਲੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਘਸਾਈ ਰਾਖਵੇਂ ਫੰਡ ਅਧੀਨ ੧ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਕਰਕੇ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਸ ਮਦ ਅਧੀਨ ਕਰਚ ਵਜੋਂ ਅਸਲੀ ਕੰਮਾਂ ਅਧੀਨ ੨.੬੯ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਾਧਾ ਜੋ ਬਿਜਲੀ ਘਰ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਧੀਨ ਰੱਖੀ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਘਾਟੇ ਵਜੋਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵੱਡੀ ਪਰਕਾਰ ਦ ਅਸਲੀ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਰਚ ਆਮਦਣ, ਵਿਚੋਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਆਮਦਨ ਲੇਖੇ ਵਿੱਚ 'ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਬਾਰੇ ਮਦ-੫੩ ਸਰਮਾਇਕ ਲਾਗਤ ਤੇ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇ।

**੧੯. ਫੁਟਕਲ** ਇਸ ਮਦ ਅਧੀਨ ਵਸੂਲੀਆਂ ਵਿਚ ਅਣ ਮੰਗੀਆਂ ਅਮਾਨਤਾਂ, ਪੁਰਾਣੇ ਸਟੋਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਬਿਕਰੀ, ਬੈਂਕ ਆਫ ਪਟਿਆਲਾ ਵੇ ਵਾਧੂ ਨਫਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਜੁਬਲੀ ਸਿਨਮਾ ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਠੇਕੇ ਦੀ ਰਕਮ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ । ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ੭.੬੬ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਕੁਲ ਵਸੂਲੀਆਂ ਹਿਤ ੧੯.੩੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ । ਇਹ ਵਾਧਾ ਬਹੁਤ ਕਰਕੇ ੧੨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਕਰਕੇ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ, ਉਜੜੇ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸਾਉਣ ਦੇ ਖਰਚ ਨੂੰ ਬੇਬਾਕ ਕਰਨ ਵਜੋਂ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

## ਖ਼ਰਚ

**੨੦.** ੧੯੫੧–੫੨ ਲਈ ਖ਼ਰਚ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਮੰਗਾਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ।

੧੯੫੧–੫੨ ਲਈ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਨਵੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:–

(੧) ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਬਾਰੇ ਖਰਚ

(੨) ਆਮਦਨ ਲੇਖੇ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਤੇ ਲੱਗਿਆ ਸਰਮਾਇਆ

(੩) ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਤੇ ਲੱਗਿਆ ਸਰਮਾਇਆ

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ ੨੬੭ (੨) ਅਧੀਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਘੜਨੀ ਸਭਾ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ਗੀ ਦੀ ਪਰਕਾਰ ਦਾ ਉਤਲੇ ਖਰਚਾਂ ਦਾ ਇਕ ਫੰਡ ਬਣਾ ਸਕੇਗੀ, ਅਤੇ ਉਹ ਫੰਡ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਪਰਮੁਖ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਤੇ ਛੱਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਤਾਂਕਿ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਕਨੂੰਨ ਘੜਨੀ ਸਭਾ ਦੇ ਖਰਚ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਹੋਣ ਲਈ ਨਾਮਾਲੂਮ ਖਰਚਾਂ ਦੇ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਮੰਤਵ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਣ। ਇਸ ਯੂਨੀਅਨ ਲਈ ਉਤਲੇ ਖਰਚਾਂ ਦਾ ਫੰਡ ਖੋਲ੍ਹਣਾ, ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਘੜਨੀ ਸਭਾ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ ਦੇ ਲੰਬਤ ਹੋਣ ਤਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ।

ਕੁਝ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੱਦਾਂ ਅਧੀਨ ਬਣਾਈਆਂ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹੇਠਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:—

੨੧. **ਮਾਮਲਾ** ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ੧੭.੫੬ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਇਸ ਮੱਦ ਅਧੀਨ ੧੯.੫੩ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਧਾ ਬਹੁਤ ਕਰਕੇ ਨਜ਼ੂਲ ਭੋਂਆਂ ਦੇ ਛੁੱਟਣ ਕਰਕੇ ੩੦,੦੦੦ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ੩੦,੦੦੦ ਰੁਪਏ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਫਾਰਮਾਂ ਆਦਿ ਛਪਣ ਕਰਕੇ ਹੈ। ੫,੦੦੦ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਖੇਤਰ ਸਮੇਕਣ ਦੇ ਵਾਧੂ ਅਮਲੇ ਲਈ ਭੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

੨੨. **ਯੂਨੀਅਨ ਆਬਕਾਰੀ ਕਰ** ਇਸ ਵਿਚ ੭.੬੪ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਘਾਟਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਬਹੁਤ ਕਰਕੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਭੱਠੀਆਂ ਅਧੀਨ ਥੋੜੀ ਉਪਬੰਧ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੁਹੱਯਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅਫ਼ੀਮ ਦੇ ਕੋਟੇ ਵਿਚ ਕਮੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਫ਼ੀਮ ਦੀ ਘਟ ਖ਼ਰੀਦ ਵਜੋਂ ਹੈ। ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ਬਜਟ ਵਿਚ ਆਬਕਾਰੀ ਪੁਲਸ ਲਈ ਉਪਬੰਧ .੬੮ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਛੱਡੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਆਬਕਾਰੀ ਕਰ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਪੁਲਸ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਈ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

੨੩. **ਅਸਟਾਮ** ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ੧੬ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ .੬੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਧਾ, ਅਸਟਾਮ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ੩੦,੦੦੦ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਵੱਜੋਂ (ਜਿਸ ਲਈ ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ) ਅਤੇ ਅਸਟਾਮਾਂ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਮਲੇ ਲਈ ੫,੯੦੦ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ੨੭-ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚੋਂ ਇਸ ਮਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਵੱਜੋਂ ਹੈ।

੨੪. **ਜੰਗਲ** ਇਸ ਮਦ ਅਧੀਨ ਲਗ ਭਗ ਇਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਬਹੁਤ ਕਰਕੇ, ਭੋਂ ਰੱਖਿਆ ਲਈ .੫੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਰਖਿਆ ਲਈ .੪੯ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਵਜੋਂ ਹੈ। ਪ੍ਰਿਥਮੁਕਤ ਨਵੀਂ ਮਦ ਹੈ ਅਤੇ ਪਸਚਾਤੁਕਤ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ੪੭-ਫੁਟਕਲ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ।

੨੫. **ਹੋਰ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਕਰ** ਇਸ ਮੱਦ ਅਧੀਨ ੧.੨੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਾਧਾ ਮਹਿਕਮਾ ਬਿੱਕਰੀ ਟੈਕਸ ਦੀ ਮੁੜ ਤਰਤੀਬ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੈ।

**੨੬. ਵਿਆਜ-ਕਰਜ਼ਾ ਚੁਕਾਊ ਵਸੀਲੇ** ਚਲਦੇ ਸਾ
ਦੀ ੧.੪੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ੧.੨੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕ
ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਲਏ ਉਧਾਰਾਂ ਤੇ ਲੱਗੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਅਦਾਇ
ਲਈ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦਰ ਅਸਲ ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਆ
ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਨਹੀਂ। ੧.੪੪ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਪਬੰਧ, ਇਸੀ ਕਰਕੇ ਅਗ
ਸਾਲ ਦੇ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

**੨੭. ਆਮ ਪ੍ਰਬੰਧ** ਇਸ ਮੱਦ ਅਧੀਨ ੪.੩੬ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦ
ਵਾਧਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਬਹੁਤ ਕਰਕੇ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:—

(ੳ) ਗ੍ਰਿਹ ਵਿਭਾਗ — ੨.੦੯ ਲੱਖ ਰੁਪਏ

ਇਹ ਵਾਧਾ ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਵਾਧੂ ਅਮਲੇ ਹਿਤ ਅ
ਪੀ. ਯੂ. ਏ. ਐਸ. ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਿਖਲਾਈ ਵਜੋਂ ਹੈ।

(ਅ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਬੰਧ — .੯੬ ਲੱਖ ਰੁਪਏ

ਇਹ ਵਾਧਾ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ ਜੀਪ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ
ਰੱਖੀ ਉਪਬੰਧ ਵਜੋਂ ਹੈ।

(ੲ) ਮਹਿਕਮਾ ਦਸਤਕਾਰੀ, ਮਹਿਕਮਾ
ਰਸਦ ਤੇ ਮਹਿਕਮਾ ਮੁੜ ਵਸਾਊ — .੬੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ

ਇਹ ਵਾਧਾ, ਬਹੁਤ ਕਰਕੇ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ, ਰਸਦ ਵਿਭਾਗ ਲਈ ਰੱਖੇ
ਵਾਧੂ ਅਮਲੇ ਵਜੋਂ ਹੈ।

ਹੋਰਾਂ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਅਧੀਨ ਹੋਰ ਛੋਟੇ ਵਾਧੇ ਹਨ।

ਕਨੂੰਨ ਘੜਨੀ ਸਭਾ ਲਈ ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ੧.੩੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ
ਉਪਬੰਧ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ।

**੨੮. ਪੁਲਸ** ਹੋਮ ਗਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਪੁਲਸ ਤੇ ਕੁਲ ਖ਼ਰਚ, ਚਲਦੇ
ਸਾਲ ਵਿੱਚ ੬੭.੯੭ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ੭੯.੦੨
ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਹੋਮ ਗਾਰਡਾਂ ਲਈ ੭.੨੦
ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਮੁਹੱਯਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇ
ਸਾਲ ਦੇ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ੪ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਮੁਹੱਯਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਪੁਲਸ ਅਧੀਨ ੧੦.੧੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਾਧਾ ਬਹੁਤ ਕਰਕੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:—

| | | ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਿਆਂ ਵਿੱਚ |
|---|---|---|
| (ੳ) | ਸੀ. ਆਈ. ਡੀ. ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਥਾਣਿਆਂ ਲਈ ਪੁਲਸ ਅਮਲਾ | ੪.੦੦ |
| (ਅ) | ਤਿਰਪੜੀ ਅਤੇ ਰਾਜਪੁਰੇ ਦੇ ਨਵੇਂ ਕਸਬਿਆਂ ਲਈ ਗਾਰਦਾਂ | .੪੪ |
| (ੲ) | ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਘੋੜਾ-ਭੱਤੇ ਲਈ ਵਧ ਉਪਬੰਧ | ੨.੦੦ |
| (ਸ) | ਅਸਲਾਹ ਅਤੇ ਗੋਲੀ ਸਿੱਕਾ | ੧.੭੫ |
| (ਹ) | ਉਤਲੇ ਖਰਚਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਅਮਲੇ ਅਧੀਨ ਵਾਧਾ | ੧.੦੦ ਜਿਸ ਲਈ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਸੀ। |

**੨੯. ਵਿਦਿਆ** ੧੯੫੧-੫੨ ਲਈ ਵਿਦਿਆ ਅਧੀਨ ਕੁਲ ਅਨੁਮਾਨਤ ਖਰਚ, ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ੬੬.੬੬ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ੬੭.੩੧ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਫਰਕ ਬਹੁਤ ਕਰਕੇ ਆਰਟਸ ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਉਚੇਰੀ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਅਮਲੇ ਲਈ ਲਗ ਭਗ ੩ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਇਨਕਰੀਮੈਂਟ, ਮਹਿੰਗਾਈ ਭੱਤੇ ਕਰਕੇ ਤਨਖਾਹ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਕਾਲਜਾਂ ਤੇ ਉਚੇਰੀ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਲਈ ਹੋਰ ਖਰਚਾਂ ਵਜੋਂ ਲਗ ਭਗ ੨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਗਰਲਜ਼ ਇੰਟਰਮੀਡੀਏਟ ਕਾਲਜ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਦਰਜੇ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਕਰਨ ਕਰਕੇ, ਮਹਿੰਦਰਾ ਕਾਲਜ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ ਬੀ. ਐਸ ਸੀ. ਦੀਆਂ ਸ਼ਰੇਣੀਆਂ ਅਰੰਭ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਬਿਰਲਾ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ੧੯ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਲੈਣ ਕਰਕੇ .੭੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਵਾਧੇ ਵਜੋਂ ਹੈ। ਵਾਧੇ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿਸਾ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ ਹੋਰ ੧੨ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਭੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਧਾ, ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ ਫੰਡ ਨੂੰ ਚੰਦਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ

ਉਪਬੰਧ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਵਿੱ
੫ ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਮੁਹੱਯਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਵਜ਼ੀਫ਼ਿਆਂ ਅਧੀਨ ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਮੁਹੱਯਾ ਕੀਤੀ ੧ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਮੁੜ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ।

ਵਿਦਿਆ ਅਧੀਨ ਕੁਝ ਨਵੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਲਈ ੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਉੱਨਤੀ ਫੰਡ ਵਿਚੋਂ ਮੁਹੱਯਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

**੩੦. ਡਾਕਟਰੀ** ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ੪੧. ੩੪ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ੨੭. ੪੭ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੈ। ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹਸਪਤਾਲ ਫੰਡ ਦਾ ੧੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਚੰਦਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੀ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਵਿਚਕਾਰ ਫਰਕ ਕੇਵਲ ੧. ੧੨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ੧੨ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਵਧ ਤਨਖਾਹ ਕਰਕੇ ਹੈ। ਉਨਤੀ ਫੰਡ ਵਿਚੋਂ ੪.੩੯ ਲੱਖ ਰੁਪਏ, ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਨਵੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਲਈ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

**੩੧. ਖੇਤੀ-ਬਾੜੀ** ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਨਾਲ, ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ੧.੪੪ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਬੱਚਤ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਬਹੁਤ ਕਰਕੇ ਰੁੱਖ ਪਾਲਣ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਮਲੇ ਵਿਚ ਕਮੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੈ।

ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀਆਂ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਨਵੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਲਈ ਉੱਨਤੀ ਫੰਡ ਵਿਚੋਂ, ੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਮੁਹੱਯਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

**੩੨. ਵਧੇਰੇ ਕਾਸ਼ਤ ਸਬੰਧੀ ਸਕੀਮਾਂ** ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਵਿਚ, ਵਧੇਰੇ ਕਾਸ਼ਤ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਸਬੰਧੀ ੪੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀ-ਬਾੜੀ ਦੇ ਸੰਦ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਉਧਾਰ ਦੇਣ ਹਿਤ ੨੯ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ੨੯.੫੪ ਲੱਖ ਪਰੁਏ ਦਾ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ੧੯.੧੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੱਦ ਤਕ ਉਧਾਰਾਂ ਦੇ ਵੰਡੇ ਜਾਣ ਦੀ ਭੀ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਕਾਸ਼ਤ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਕਰਕੇ ੩੫.੯੨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ੨੦.੪੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਦੇ ਸੰਦਾਂ ਲਈ ਉਧਾਰਾਂ ਹਿਤ

ਮੁਹੱਯਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ । ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਵਾਧੂ ਅਨਾਜ ਉਪਜਾਉਣ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ੫੩,੨੫੦ ਟਨ ਹੈ । ਵਧੇਰੇ ਕਾਸ਼ਤ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਤੇ ਖ਼ਰਚ, ਅਨਾਜ ਦੀ ਖਪਾ-ਪਤੀ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਮਿਲੇ ਅਨਾਜ ਬੋਨਸ ਵਿੱਚੋਂ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ।

ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਰਸਦ ਵਿਭਾਗ ਅਨੁਸਾਰ ਪੈਪਸੂ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਹੁਣ ਤਾਈਂ ਕਮਾਇਆ ਕੁਲ ਬੋਨਸ ੧.੩੧ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ, ੫੧ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਪਹਿਲਾਂ ਵਸਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ । ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ਖ਼ਾਤਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ੨੯ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੋਰ ਵਸੂਲੇ ਜਾਣ ਦੀ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ੫੧ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ੧੯੫੧-੫੨ ਵਿਚ ਉਗਰਾਹੇ ਜਾਣ ਦੀ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

**੩੩. ਫੁਟਕਲ ਮਹਿਕਮੇਂ** ਇਸ ਮਦ ਅਧੀਨ ਬਜਟ ਵਿਚ ੧.੮੭ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਘਾਟਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਬਹੁਤ ਕਰਕੇ, ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਲਈ ਵਰ-ਨੀਚਰ ਹਿਤ ੧ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਦਾਰੀ ਅਤੇ ਅਮਲੇ ਵਿਚ ਕਮੀ ਲਈ .੫੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਘਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੈ । ਉਪਰੋਕਤ ਘਾਟੇ ਮਹਿਕਮਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਧੀਨ ਕੋਸ਼ ਛਾਪਣ ਲਈ ਰੱਖੀ ਵਧ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝਕੁ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ।

**੩੪. ਜਨਤਕ ਕੰਮ** ਬਿਜਲੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਨਤਕ ਕੰਮਾਂ ਅਧੀਨ ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ੪੩.੦੨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਬਜਟ ਵਿਚ ੪੬.੧੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਮੁਹੱਯਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ । ਇਹ ਵਾਧਾ ਬਹੁਤ ਕਰਕੇ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਲਈ ਛੇ ਬੰਗਲੇ, ਕਲਰਕਾਂ ਲਈ ੪੬ ਕੁਆਟਰ ਅਤੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਲਈ ੫੦ ਕੁਆਟਰ ਬਣਾਉਣ ਹਿਤ ੪.੪੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਧ ਉਪਬੰਧ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੈ । ਇਸ ਬਜਟ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਇਹ ਹਨ: ਕਾਰਖ਼ਾਨੇ ਦੇ ਛੱਪਰ, ਇਕ ਗੁਦਾਮ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਇਹਾਤੇ ਦੀ ਕੰਧ ਲਈ ੩.੫੬, ਥਾਨੇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ .੯੫ ਅਤੇ ਦਾਦਰੀ, ਫੂਲ ਤੇ ਜੈਤੋਂ ਵਿਚ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਹਸਪਤਾਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹਸਪਤਾਲ ਨਾਲਾ ਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ੧.੮ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ੩.੪੧ । ਪੈਪਸੂ ਦੇ ਬਣਨ ਤੇ ੭੨੫.੮੪ ਮੀਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਹੁਣ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ੭੬੭.੩੪ ਮੀਲ ਹਨ । ਸੜਕਾਂ ਲਈ ੩.੪੧ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ

ਉਪਬੰਧ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਵੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਲਈ ਉੱਨਤੀ ਫੰਡ ਵਿਚੋਂ ੨੭.੧੬ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਮੁਹੱਯਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਮੰਗਾਂ ਦੀ ਸਤਕ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਬਿਜਲੀ ਵਿਭਾਗ ਲਈ ਜਨਤਕ ਕੰਮਾਂ ਤੇ ਖਰਚ ਇਸ ਮਦ ਵਿਚੋਂ ਬਿਜਲੀ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਸਬੰਧੀ ਮਦ ੪੧ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਮਦਨ ਲੇਖੇ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਮਦ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਉਂ 'ਪਣ-ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਤੇ ਲਗਿਆ ਸਰਮਾਇਆ' ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਖਰਚ ਜੋ ਮਦ '੯੧—ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਤੇ ਲੱਗੇ ਸਰਮਾਏ' ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਮਦ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਦ ਅਧੀਨ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਕੇਵਲ ੨.੧੭ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੈ।

**੩੫. ਮੁਲਕੀ ਅਤੇ ਰਾਜਸੀ ਪਿਨਸ਼ਨਾਂ** ਇਸ ਮਦ ਅਧੀਨ ੩.੩੨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਬੱਚਤ, ਸੰਮਿਲਤ ਰਿਆਸਤਾਂ ਦੇ ਨਰੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚਾਂ ਸਬੰਧੀ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਲਈ, ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਵਿਚ ੧੦% ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਫੈਡਰਲ ਆਰਥਕ ਸੰਗਠਨ ਸੰਧੀ-ਨਾਮੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਾਂਭ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ।

**੩੬. ਜਰ ਜੀਵਕਾ, ਭੱਤੇ ਅਤੇ ਪਿਨਸ਼ਨਾਂ** ਇਸ ਮੱਦ ਅਧੀਨ ੨.੧੭ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਘਾਟਾ ਅਸਲ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।

**੩੭. ਫੁਟਕਲ** ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਇਸ ਮੱਦ ਅਧੀਨ ਕੁਲ ਉਪਬੰਧ, ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ੧੫.੧੪ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ੯.੨੪ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੈ। ਇਹ ਫਰਕ ਬਹੁਤ ਕਰਕੇ ਪੇਂਡੂ ਮੁੜ ਵਸਾਊ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਅਮਲੇ ਵਿਚ ਕਮੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ੩.੩੩ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਬੱਚਤ ਵਜੋਂ, ਉਜੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਵਜ਼ੀਫਿਆਂ ਅਧੀਨ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਵਸੂਲਣ ਯੋਗ ਹਨ .੫੦ ਲੱਖ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਘਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਨਰਿੰਦਰਾ ਗਾਰਦਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਗਈ; ਜਿਸ ਲਈ ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ਬਜਟ ਵਿਚ ੩ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਮੁਹੱਯਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਬਜਟ ਵਿਚ, ਉਜੜੇ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸਾਉਣ ਲਈ

ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਰੱਖੇ ਅਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਉਪਬੰਧ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ :—

| | | ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਿਆਂ ਵਿਚ |
|---|---|---|
| ੧. | ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਮੁੜ ਵਸਾਊ | ੧.੪੧ |
| ੨. | ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪੇਂਡੂ ਮੁੜ ਵਸਾਊ | ੨.੫੨ |
| ੩. | ਰੱਖਿਅਕ, ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਮੁਸਲਮ ਜਾਇਦਾਦ | ੨.੧੨ |
| ੪. | ਨਿਆਇਕ ਡਿਪਟੀ ਰੱਖਿਅਕ | .੪੧ |
| ੫. | ਅਨਾਥ ਆਸ਼ਰਮ ਸੰਗਰੂਰ | ੧.੨੮ |
| ੬. | ਸਹਾਇਤਾ ਕੈਂਪ ਸੰਗਰੂਰ | .੬੦ |
| ੭. | ਉੱਜੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਇਕ ਸਹਾਇਤਾ | ੭.੦੦ |
| ੮. | ਉਧਾਲੀਆਂ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਪਰਾਪਤੀ ਲਈ ਅਮਲਾ | .੪੫ |
| | ਜੋੜ | ੧੫.੭੯ |

ਮਦ ਨੰ: ੩ ਅਤੇ ੪ ਦਾ ਖਰਚ ੧.੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹਦ ਤਕ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਮੁਸਲਮ ਜਾਇਦਾਦ ਫੰਡ ਤੋਂ ਬਾਕੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ, ਵਸੂਲਣ ਯੋਗ ਹੈ। ਮਦ ੫,੬ ਅਤੇ ੭ ਹਿਤ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਵਸੂਲਣ ਯੋਗ ਹੈ।

"ਉਧਾਰ ਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ"- ਅਧੀਨ ਉਜੜੇ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਉਧਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ੧ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਾਰਖ਼ਾਨੇ ਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਸਾਉਣ ਲਈ ਉਧਾਰ ਹਿਤ ੬.੨੪ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਅਤੇ ਉੱਜੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉਧਾਰ ਦੇਣ ਹਿਤ ੨੫,੦੦੦ ਰੁਪਏ ਮੁਹੱਯਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਉੱਜੜੇ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਵਲੋਂ ਅਜੇ ਤਕ ਲਗਭਗ ੩੨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਖ਼ਰਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਖਰਚ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਮੋੜ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ੨੪-੧-੧੯੪੭ ਤੋਂ ੩੧-੩-੧੯੪੯ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸੰਗਰੂਰ ਕੈਂਪ ਤੇ ਹੋਇਆ ੨.੨੧ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਖ਼ਰਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ੧੫ ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਪੇਸ਼ਗੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

**੩੮, ਉੱਨਤੀ ਤ ਹੋਰ ਫੰਡ** ਜਨਤਾ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ

ਜਿਹਾ ਕਿ ਨਵੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਬਨਾਉਣ ਲਈ, ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ, ਵਿਦਿਆ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੰਧੀ ਸਕੀਮਾਂ ਬਾਰੇ ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ਖ਼ਰਚਾਂ ਲਈ ਉੱਨਤੀ ਫੰਡ ਵਿਚੋਂ ੪੬,੪੦,੦੦੦ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਨਿਸਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ੪੬.੪੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹਿੱਸੇ ਵੰਡ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:——

| | | ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਿਆਂ ਵਿਚ |
|---|---|---|
| ੧. | ਵਿਦਿਆ ਸਬੰਧੀ ਸਕੀਮਾਂ | ੬.੦੦ |
| ੨. | ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੰਧੀ ਸਕੀਮਾਂ | ੨.੫੦ |
| ੩. | ਖੇਤੀ-ਬਾੜੀ ਸਬੰਧੀ ਸਕੀਮਾਂ | ੫.੯੮ |
| ੪. | ਡੰਗਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਸਕੀਮਾਂ | .੫੨ |
| ੫. | ਆਰਥਕ ਪੁਛ-ਪੜਤਾਲ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਭਾਗ | .੯੦ |
| ੬. | ਨਵੀਆਂ ਸੜਕਾਂ | ੨੨.੦੦ |
| ੭. | ਸਥਾਨਕ ਸਵਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸਬੰਧੀ ਸਕੀਮਾਂ | ੬.੫੦ |
| ੮. | ਦਸਤਕਾਰੀ | ੨.੦੦ |
| | ਜੋੜ | ੪੬.੪੦ |

ਉਪਰੋਕਤ ਹਿੱਸੇ ਫੰਡ ਵਿਚੋਂ ਕੇਵਲ ੩੦.੪੯ ਰੁਪਏ ਦਾ ਖਰਚ ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ।

ਪਿੰਡ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਪਿੰਡ ਸੁਧਾਰ ਫੰਡ ਵਿਚੋਂ ੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਬਣਾਈ ਗਈ, ੧੯੫੦-੫੧ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਲਿਜਾਈਆਂ ਗਈਆਂ, ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਉੱਨਤੀ ਲਈ ੧੯੫੦-੫੧ ਦੇ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾਂ ਅਰੰਭ ਕੀਤੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਦੀ ਪੂਰਨਤਾ ਲਈ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਅਰੰਭ ਕਰਨ ਲਈ ੧੯੫੧-੫੨ ਦੇ ਖਰਚ ਹਿਤ ਉਨਤੀ-ਫੰਡ ਵਿਚੋਂ ੫੦.੯੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਨਿਮਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹਿੱਸੇ-ਵੰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:-

| | | ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਿਆਂ ਵਿੱਚ |
|---|---|---|
| ੧. | ਵਿਦਿਆ | ੫.੦੦ |

| | | |
|---|---|---|
| | | ੪.੩੯ |
| ੨. | ਡਾਕਟਰੀ | ੫.00 |
| ੩. | ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ | .੯੫ |
| ੪. | ਸਲੋਤਰੀ ਖ਼ਾਨਾ | ੨.00 |
| ੫. | ਦਸਤਕਾਰੀ | |
| ੬. | ਆਰਥਕ ਪੁੱਛਪੜਤਾਲ ਦਾ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਭਾਗ | .੫੬ |
| ੭. | ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਪਰਿਸ਼ਰਮ, ਪੁਛ ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਖਰਚ ਵਿਚੋਂ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ | .੩0 |
| ੮. | ਸਥਾਨਕ ਸਵਰਾਜ ਸਰਕਾਰ | ੫.੭0 |
| ੯. | ਸੜਕਾਂ | ੭.੧੬ |
| | ਜੋੜ | ੫0.੯੫ |

੯.੭੩ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਜੋ ੧੩-੪-੧੯੫0 ਨੂੰ ਫੰਡ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ੧0% ਹੈ, ਫੀਡਰਲ ਆਰਥਕ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।

੧-੪-੧੯੫੨ ਨੂੰ ਉੱਨਤੀ ਫੰਡ ਦੀ ਹਾਲਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ:—

| | | ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਿਆਂ ਵਿੱਚ |
|---|---|---|
| ੧-੧-੨00੬ ਬਿਕਰਮੀ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ | | ੧00.00 |
| ੨00੬ ਬਿਕਰਮੀ ਵਿੱਚ ਖਰਚ | | –੩.00 |
| ੧੩-੪-੧੯੫0 ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ | | ੯੭.00 |
| ਉੱਨਤੀ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਤੇ ੧੯੫0-੫੧ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਖਰਚ | ੩੫.00 | |
| ਫੰਡ ਵਿਚੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ | ੯.੭੩ | ੪੪.੭੩ |
| ਭੋਂ-ਕਢਾਈ ਸਕੀਮ ਦੀ ਵਧ ਆਮਦਨ | | ੧.00 |
| ੧-੪-੧੯੫੧ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ | | ੫੩.੨੭ |
| ਭੋਂ-ਕਢਾਈ ਸਕੀਮ ਬਾਬਤ ੧੯੫੧–੫੨ ਦੀ ਆਮਦਨ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰੋ | | ੨.00 |
| ੧੯੫੧-੫੨ ਲਈ ਹਿਸੇ–ਵੰਡ | | –੫0.੯੫ |
| ੧-੪-੧੯੫੨ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ | | ੪.੩੨ |

੧੩-੪-੧੯੫੦ ਨੂੰ ਉੱਨਤੀ ਫੰਡ ਦੇ ੯੭. ੨੯ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਿਚ ੮੧.੨੭ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਅਤੇ ੧੩.੦੭ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹਦ ਤਕ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਵਿਉਪਾਰਕ ਕੰਮਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਲਾਗਤਾਂ ਸਮਿੱਲਤ ਰਿਆਸਤਾਂ ਦੇ ਉੱਨਤੀ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਰਸੇ ਵਿੱਚ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਵਿਉਪਾਰਕ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਬਜ਼ਾਰੀ ਭਾ ਤੋਂ ਘਟ ਮੁਲ ਦੀਆਂ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਨੱਥੀ ਨੰ: ੧ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਿੰਡ ਸੁਧਾਰ ਫੰਡ ਵਿਚੋਂ ੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਅਤੇ ਪਛੜੀਆਂ ਸਰੇਣੀਆਂ ਫੰਡ ਵਿਚੋਂ ੪ ਲਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ੧੯੫੧-੫੨ ਦੇ ਖਰਚ ਲਈ ਹਿੱਸੇ-ਵੰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

# ਮੂਲ ਬਜਟ

**੩੯. ਜਨਤਕ ਕੰਮ** ਜਨਤਕ ਕੰਮਾਂ ਤੇ ਲੱਗੇ ਸਰਮਾਏ ਲਈ ਉਪਬੰਧ, ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ੧੫. ੦੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ, ੬.੫੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਵਿਚ ਕਨੂੰਨ ਘੜਨੀ ਸਭਾ ਲਈ ਇਮਾਰਤ ਬਣਾਉਣ ਹਿਤ ੩ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੇ ਕਨੂੰਨ ਘੜਨੀ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ੨੦ ਕੁਆਟਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ੩. ੫੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਸਕੀਮਾਂ ਤੇ ਕੁਲ ਖਰਚ ਦੀ ੧੧. ੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਬੜੀ ਰਕਮ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਚਲਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿਚੋਂ ਲਾਈ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਸੋ ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿਚ ਖਰਚ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਤਕ, ਖਰਚ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੂਲ ਵਿਚ ਕਰਜ਼ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਵੇ।

੮੧-ੳ. ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਤੇ ਲਗੇ ਸਰਮਾਏ, ਦੀ ਇਕ ਨਵੀਂ ਮਦ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਦ ਅਧੀਨ ੧੬.੨੯ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ, ਗੋਬਿੰਦ ਗੜ੍ਹ, ਤੋਂ ਖੱਨਾ, ਬਸੀ ਆਦਿ ਤਕ ਅਤੇ ਕਪੂਰਥਲਾ, ਹਮੀਰਾ, ਸੁਲਤਾਨ ਪੁਰ ਆਦਿ ਵਿਚਕਾਰ ਭੀ ੧੧. ਕੇ. ਵੀ. ਲਾਈਨਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮੰਤਵ ਲਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਮੰਡੀ ਸਕੀਮ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਮੁਹੱਯਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕਰਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਕੀਮ ਤੇ ਲੱਗੇ ਸਰਮਾਏ ਤੋਂ ੧੧.੧੬% ਬੱਟਤ ਦੀ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

**੪੦. ਯੂਨੀਅਨ ਦੀਆਂ ਵਿਉਪਾਰਕ ਸਕੀਮਾਂ** ੪ ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਜੋ ਨਿਰਯਾਤ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨਤ ਮੁਲ ਸੀ, ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ, ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਪਰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ੩ $\frac{੧}{੨}$ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਅਮਾਨਤਾਂ ਦੀ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ੫੦ ਲਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਪਰਬੰਧਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਅਮਾਨਤਾਂ ਦੇ ਅਣਖਰਚੇ ਬਕਾਏ ਵਿਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਵਿਧੀ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਵਸੂਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਰੋਕੜ ਅਮਾਨਤਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਬੈਂਕ ਵਿਚ ਹੁੰਡੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਆਉਣ ਕਰਕੇ ਅੱਸਲ ਤੌਰ ਤੇ ਲਏ ੩ $\frac{੧}{੨}$ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ੨ $\frac{੧}{੪}$ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵਸੂਲੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਮਦਨ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਇਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਘਾਟਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੇ ਉਚੰਤ ਆਮਦਨਾਂ ਅਧੀਨ ੨੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਆਸ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰਚ ਤੇ ਸੌਣੀ ਦਾ ਅਨਾਜ ਪਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਸਦ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ੨੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ੧੯੪੯-੫੦ ਸਾਲ ਸਬੰਧੀ ਵਿਉਪਾਰ ਦੇ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਬਿਲਾਂ ਬਾਰੇ ੧.੩੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ਸੋਧੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਵਿਚ "ਵਸਤਾਂ ਤੇ ਲਾਗਤ" ਅਧੀਨ ੨੬.੩੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਵਿੱਤੇ ਸੌਣੀ ਦੇ ਅਨਾਜ ਦੀ ਬਿਕਰੀ ਦੀ ਬੱਚਤ ਅਤੇ ੧੯੪੯-੫੦ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਦੀ ਬਿਕਰੀ ਸਮੇਤ ੧੯੫੦ ਦੀ ਹਾੜ੍ਹੀ ਦੇ ਅਨਾਜ ਦੀ ਪਰਾਪਤੀ ਦੀ ਸਕੀਮ ਤੇ ਲਏ ਨਫਿਆਂ ਦੇ, ੭੨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਵੱਖਰੀ ਮਦ ਏ. ਆਈ (੫) (੧)-ਉਗ-ਰਾਹੀਆਂ ਅਧੀਨ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਨੁਮਾਨਤ ੧੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਅਨਾਜ ਉਤੇ ਅਧਿਕ ਪੜਤੇ ਅਧੀਨ ੧੨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਪੜੇ ਉਤੇ ਅਧਿਕ ਪੜਤਾ ਕੋਟੇ ਦੀ ਹਿੱਸੇ ਵੰਡ ਘਟ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ੧ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤਕ ਘਟ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰੀ ਡੀਪੂਆਂ ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਹਿੰਦਰ ਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਅਨਾਜ ਦੇ ਵੰਡਣ ਲਈ ੯.੨੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵੱਧ ਖਰਚ ਇਸ ਸਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਨਾਜ ਦੀ ਲਾਗਤ ਲਈ ੯ ਲੱਖ ਰੁਪਏ, ਅਮਲੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖਰਚਾਂ ਲਈ ੨੦,੦੦੦ ਰੁਪਏ।

੧੯੫੧-੫੨ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰਦ ਤੇ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਆਮ ਸਕੀਮ ਵਿਚ ਇਸ ਜ਼ਿਲੇ ਲਈ ਪਰਾਪਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਪਰ ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ੨੦,੦੦੦ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਅਮਲੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖਰਚਾਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਅਧੀਨ ੧.੧੪ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਧ ਉਪਬੰਧ ਰਖੀ ਗਈ ਹੈ।

ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਵੰਡਾਂ ਨਾਲ ਕੁਲ ਮਿਕਦਾਰ ਦੀ ੬੦% ਦੀ ਹਦ ਤਕ ਪਰਾਪਤੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ੪੦% ਦਾ ਬਕਾਇਆ, ਵਿਉਪਾਰ ਰਾਹੀਂ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਿਰਯਾਤ ਲਈ ੧,੦੦,੦੦੦ ਟਨ ਅਤੇ ਅੰਦਰਲੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ੬੦,੦੦੦, ਟਨ ਤਕ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ੬੦% ੯੬,੦੦੦ ਟਨ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ੧੩ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਣ ਦੀ ਸ਼ਰਹ ਤੇ ੩੫੬.੯੬ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਮੁਹੱਯਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਬੋਰੀਆਂ ਦੇ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ੨੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਸਰਕਾਰੀ ਖਰਚ ਤੇ ਖਰੀਦੇ ਜਾਣ ਲਈ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਹਿਤ ੩੫੬.੯੬ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੁਲ ਉਪਬੰਧ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ੩੫੬.੯੬ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੁਲ ਲਾਗਤ ਸਮੇਤ ਲਗ ਭਗ ੩ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਅੰਤਲਿਆਂ ਨਫਿਆਂ ਦੇ, ੧੯੫੧-੫੨ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਦਾ ਕੁਝ ਹਦ ਤਕ, ਉਚੰਤ ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਅਮਾਨਤਾਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਿਚੋਂ, ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਸੂਲੀਆਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ, ਵਸੂਲ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਪਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਰਬੰਧ ਕੀਤੀਆਂ ਹੁੰਡੀਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਰਾਹੀਂ ਵਸੂਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਨਾਜ ਤੇ ਲੱਗੇ ਅਧਿਕ ਪੜਤੇ ਅਧੀਨ ੯.੪੪ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਪਬੰਧ, ਪੰਜ ਆਨੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮਣ ਦੀ ਸ਼ਰਹ ਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ੧,੦੦,੦੦੦ ਟਨ ਦੀ ਮਿਕਦਾਰ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।

ਹੋਰ ਵਸੂਲੀਆਂ ਅਤੇ ਉਗਰਾਹੀਆਂ ਅਧੀਨ ੧,੦੦,੦੦੦ ਟਨ ਲਈ ੧/੪/-ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਟਨ ਦੀ ਸ਼ਰਹ ਤੇ ਮੁਆਇਨੇ ਦੀ ਫੀਸ ਵਜੋਂ ੧.੨੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ ਗਈ ਹੈ।

ਕਪੜੇ ਤੇ ਲਗੇ ਕਰ ਵਜੋਂ ਆਮਦਨ ੧.੮੮ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਰਖੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਅ੍ਧਿਕ ਪੜਤੇ ਲਈ ੧.੫੬ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਕਪੜੇ ਤੇ ਰੂੰ ਦੀ ਲਸੰਸ ਫ਼ੀਸ ਤੋਂ ੪੨,੫੦੦ ਰੁਪਏ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਵਿਉਪਾਰ ਤੇ ਕੁਲ ਨੈੱਟ ਖ਼ਰਚ, ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ਸੋਧੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਵਿਚ ਮੁੜੱਯਾ ਕੀਤੇ ੩੯.੩੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ।

**੪੧. ਜਨਤਕ ਲਾਭਾਂ ਦਾਆਂ ਸਕੀਮਾਂ** ਜਨਤਕ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਹਿਤ ਖਰਚ ਲਈ ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ੧੯੫੧-੫੨ ਦੇ ਬਜਟ ਵਿਚ ਵੱਖੋ ਵੱਖ ਮੱਦਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਹੇਠ ਦਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:-

| | | |
|---|---|---|
| (ੳ) | ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਲੇਖਾ | ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਿਆਂ ਵਿਚ |
| (੧) | ਸਿੰਜਾਈ ਦੇ ਨਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਨਮੂਨੇ ਤੇ ਮੁੜ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦੂਜੀ ਕਿਸ਼ਤ | ੩.੦੦ |
| (੨) | ਭੋਂ-ਵੰਡ ਅਤੇ ਖੇਤਰ-ਸਮੇਕਣ | ੪.੮੧ |
| (੩) | ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਚੌੜਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਰੱਮਤ | ੩.੪੧ |
| (੪) | ਮਹਿਕਮਾ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਚ ਭੋਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ | .੫੦ |
| (੫) | ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਗਰਲਜ਼ ਇੰਟਰਮੀਡੀਏਟ ਕਾਲਜ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਡਿਗਰੀ ਕਾਲਜ ਤਕ ਉੱਚਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਬਿਰਲਾ ਟਰਸਟ ਦੇ ਪਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਾ | .੬੮ |
| (੬) | ਦਾਦਰੀ, ਫੂਲ ਅਤੇ ਜੈਤੋ ਵਿਚ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਹਸਪਤਾਲ ਅਤੇ ਇਕ ਹਸਪਤਾਲ ਨਾਲਾਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਬਣਾਉਣ ਸਬੰਧੀ | ੧.੧੮ |
| (੭) | ਮਹਿਕਮਾ ਬਿਜਲੀ ਵਿਚ ਉੱਨਤੀ | ੪.੦੫ |
| (੮) | ਨਵੇਂ ਅਧੀਨ-ਸਟੇਸ਼ਨ ਲਈ ਟਰਾਂਸਮੀਟਰ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਖਰੀਦਣਾ | ੨.੧੭ |
| | ਜੋੜ | ੧੯.੮੦ |

(ਅ) ਸਰਮਾਇਕ ਲੇਖਾ

| | |
|---|---|
| (੧) ਖੰਨੇ ਤੋਂ ਗੋਬਿੰਦ ਗੜ੍ਹ, ਬਸੀ ਆਦਿ ਤਕ ਅਤੇ ਕਪੂਰਥਲਾ, ਹਮੀਰਾ, ਸੁਲਤਾਨ ਪੁਰ ਆਦਿ ਵਿੱਚਕਾਰ ੧੧. ਕੇ. ਵੀ. ਲਾਈਨਾਂ ਬਣਾਉਣਾ | ੧੬.੨੯ |
| (੨) ਅਸੰਬਲੀ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਬਣਾਉਣਾ | ੩.੦੦ |
| ਜੋੜ | ੧੯.੨੯ |

(ੲ) ਉੱਨਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਫੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ

| | |
|---|---|
| ੧ ਨਵੀਆਂ ਸੜਕਾਂ | ੨੭.੧੬ |
| ੨. ਵਿਦਿਆ, ਡਾਕਟਰੀ, ਖੇਤੀ–ਬਾੜੀ, ਸਲੋਤਰੀ ਖਾਨਾ ਅਤੇ ਦਸਤਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਆਦਿ ਤੇ | ੨੩.੭੯ |
| ੩. ਪਿੰਡ ਸੁਧਾਰ ਫੰਡ | ੫.੦੦ |
| ੪. ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼ਰੇਣੀਆਂ ਫੰਡ | ੪.੦੦ |
| ੫. ਵਧੇਰੇ ਕਾਸ਼ਤ ਅਤੇ ਪਰਾਪਤੀ ਸਬੰਧੀ ਸਕੀਮਾਂ | |
| (ੳ) ਪਾਣੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਾਰਨੌਲ ਸ਼ਹਿਰ ਲਈ ਪਾਣੀ ਮੁਹੱਯਾ ਕਰਨ ਹਿਤ ਨਾਰਨੌਲ ਵਿਚ ਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ | ੬.੩੭ |
| (ਅ) ਵਧੇਰੇ ਕਾਸ਼ਤ ਅਤੇ ਪਰਾਪਤੀ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ | ੬੯.੨੭ |
| ਜੋੜ | ੧੩੫.੫੯ |
| ਕੁਲ ਜੋੜ | ੧੭੪.੬੯ |

# ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਅਮਾਨਤ ਮੱਦਾਂ

## ੪੨. ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਧਾਰ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ

ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਪੈਪਸੂ ਉੱਨਤੀ ਬੋਰਡ ਨੇ ਉਧਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ੪੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਰ ੧੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰਾਜਪੁਰਾ ਅਤੇ ਤ੍ਰਿਪੜੀ ਦੇ ਕਸਬਿਆਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਖਰਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਪੈਪਸੂ ਉਨਤੀ ਬੋਰਡ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਉਧਾਰ ੭੨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਉੱਜੜੇ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਸਾਉਣ ਲਈ ਉਧਾਰ ਦੇਣ ਹਿਤ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਉਪਬੰਧ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ:—

| | |
|---|---|
| ਬਹਾਵਲ ਪੁਰੀ ਉੱਜੜੇ ਪ੍ਰਾਣੀ | ੧੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ |
| ਸ਼ਹਿਰੀ ਹੁਧਾਰ | ੩੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ |
| ਪੇਂਡੂ ਹੁਧਾਰ | ੪੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ |
| ਮਕਾਨ ਬਣਾਉਣਾ | ੧੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ |
| ਜੋੜ | ੧ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ |

ਪੈਪਸੂ ਉੱਨਤੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਉਧਾਰਾਂ ਤੇ ੩-$\frac{੧}{੪}$% ਵਿਆਜ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ੧੫ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ੨੦ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਕਿਸ਼ਤ ਛੇਵੇਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

**੪੩. ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਧਾਰ** ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਕਾਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਧਾਰ ਦੇਣ ਹਿਤ ੨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਮੁਹੱਯਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

**੪੪. ਡਾਕ ਬੱਚਤ ਬੈਂਕ ਅਮਾਨਤਾਂ** ਫ਼ੈਡਰਲ ਆਰਥਕ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਡਾਕ ਬੱਚਤ ਬੈਂਕ ਦੀਆਂ ਅਮਾਨਤਾਂ ਦਾ ਕੁਲ ਬਕਾਇਆ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਬਕਾਇਆ ੬੯.੩੭ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੈ।

**੪੫. ਸਹਾਇਤਾ ਫੰਡ** ਕਿਲਾ ਮੁਬਾਰਕ ਵਿਚ ਧਮਾਕਾ ਪੈਣ ਦੇ ਕਾਰਣ ਭਾਰਤ ਲਈ ਪੀੜਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ੩.੪੦ ਲਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੁਲ ਹਾਣ-ਪੂਰਤੀ, ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਇਸ ਫੰਡ ਵਿਚੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

**੪੬. ਵਧੇਰੇ ਕਾਸ਼ਤ ਅਤੇ ਪਰਾਪਤੀ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਸਬੰਧੀ ਫੰਡ**

ਅਨਾਜ ਦੀ ਪਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਵਸੂਲ ਕੀਤਾ ਬੋਨਸ ਇਸ ਫੰਡ ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਕਾਸ਼ਤ ਤੇ ਪਰਾਪਤੀ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਸਬੰਧੀ ਖਰਚ ਇਸ ਫੰਡ ਵਿਚੋਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੋਨਸ ਜਿਸ ਦੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ੯੦ ਲਖ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ੫੭.੭੫ ਲਖ ਰੁਪਏ ਹੈ। ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਵਖੋ ਵਖ ਵਧੇਰੇ ਕਾਸ਼ਤ ਅਤੇ ਪਰਾਪਤੀ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਬਾਰੇ ਖਰਚ ਦੀ ਆਸ ੫੩.੩੨ ਲਖ ਰੁਪਏ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ੭੫.੬੪ ਲਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ੧੯੫੧-੫੨ ਦੇ ਬਜਟ ਵਿਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ

| | ਸੋਧੇ ਅਨੁਮਾਨ ੧੯੫੦-੫੧ | ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨ ੧੯੫੧-੫੨ |
|---|---|---|
| | ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਿਆਂ ਵਿੱਚ | |
| ੧. ਵਧੇਰੇ ਕਾਸ਼ਤ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ (੪੦- ਖੇਤੀਬਾੜੀ) | ੨੯.੫੪ | ੩੫.੯੨ |
| ੨. ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸਬੰਧੀ ਉਧਾਰ | ੧੬.੧੦ | ੨੦.੪੦ |
| ੩. ਨਾਰਨੌਲ ਬੰਧ ਸਕੀਮ (੧੩-ਸਿੰਜਾਈ) | – | ੬.੩੭ |
| ੪. ਪਰਾਪਤੀ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ (੯੫-ਓ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀਆਂ ਵਿਉਪਾਰਕ ਸਕੀਮਾਂ ਤੇ ਲੱਗੇ ਸਰਮਾਏ ਬਾਰੇ) | ੭.੬੯ | ੧੨.੬੫ |
| ੫. ਫਸਲ ਕੱਟਣ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ (੭- ਮਾਮਲਾ) | – | .੩੦ |
| ਜੋੜ | ੫੩.੩੨ | ੭੫.੬੪ |

**੪੭. ਹਸਪਤਾਲ ਫੰਡ** ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਫੰਡ ਵਿਚੋਂ ਮੁਹੱਯਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ੧.੨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਨਵੇਂ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ

ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਉਪਬੰਧ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

**੪੮. ਘਸਾਈ ਰਾਖਵਾਂ ਫੰਡ** ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਮਹਿਕਮਾ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਘਸਾਈ ਫੰਡ ਲਈ ੧ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਤੇ ਭੂਪਿੰਦਰਾ ਸਟੇਟ ਪਰੈਸ ਦੇ ਘਸਾਈ ਫੰਡ ਲਈ,੫੦,੦੦੦ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਮਹਿਕਮਾ ਟੈਲੀਫੂਨ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਫੰਡ ਦਾ ੫੦,੦੦੦ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬਕਾਇਆ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

**੪੯. ਪੁਲਸ ਫੰਡ** ਪੁਲਸ ਲਈ ਕਪੜੇ ਅਤੇ ਵਰਦੀ ਖਰੀਦ ਦੇ ਕਾਰਣ ੨੯-ਪੁਲਸ ਅਧੀਨ ਮੁਹੱਯਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ, ਕਪੜੇ ਆਦਿ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੀ ਲੰਬਤ ਇਸ ਫੰਡ ਵਿਚ ਜਮਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ੨.੯੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਮੁਹੱਯਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ੨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਮੁਹੱਯਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

**੫੦. ਮੁੜ ਵਸਾਊ ਫੰਡ** ਇਹ ਫੰਡ ਦਾਵੇ-ਰਹਿਤ ਅਤੇ ਚੁਕਵੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ, ਬਿਕਰੀ ਦੀਆਂ ਬਟਤਾਂ ਤੋਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਮਦਨ ੧੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤਕ ਰਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਫੰਡ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

**੫੧. ਮੁਸਲਮ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਜਾਇਦਾਦ ਫੰਡ** ਮੁਸਲਮ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲ ਕੀਤੇ ਕਿਰਾਏ ਇਸ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਜਮਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕੁਲ ਆਮਦਨ ਦੀ ੧੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਭੂਮੀਅਨਾਂ ਦੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਧੀਨ ਆਮਦਨ ਦਾ ੧੦% ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਹੋਰ ੧੦% ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ, ਸਤੰਬਰ ੧੯੫੦ ਵਿੱਚ ਹੜ੍ਹ ਦੇ ਅਸਰ ਹੇਠ ਆਏ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਖਰਾਬ ਹੋਏ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਮਕਾਨਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵਰਤਣ ਦੀ ਉਚੇਚੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪੇਂਡੂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੜ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਸਰ ਹੋਏ ਉਜੜੇ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ੧੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਇਸ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਲਈ ਗਈ।

**੫੨. ਰਜਮੰਟੀ ਫੰਡ** ਇਸ ਫੰਡ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਰਜਮੰਟੀ ਫੰਡਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਫੌਜੀ ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ ਬਣਿਆ। ਰਜਮੰਟੀ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੈਪਸੂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹੋਰ ਫੌਜੀ ਫੰਡ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੌਜੀ ਫ਼ੰਡ ਦਾ ਅਸਲ ਬਕਾਇਆ ੪.੭੭ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੈ।

**੫੩. ਡਾਕ ਅਤੇ ਟੈਲੀਫੂਨ ਅਮਾਨਤਾਂ** ਇਹ ਬੱਚਤ ਬੈਂਕ ਅਮਾਨਤਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਡਾਕ ਅਮਾਨਤਾਂ ਨੂੰ ਪਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਡਰਲ ਆਰਥਕ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਹਨ। ਇਸ ਮੱਦ ਹੇਠਾਂ ੨੪.੦੨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਅਸਲ ਬਕਾਇਆ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

**੫੪. ਇਤਰਾਜ਼-ਪੁਸਤਕ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ** ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ਸੋਧੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਧੀਨ ੨੧.੯੫ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲੇਤ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਫੈਡਰਲ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀਤੀਆਂ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਪਰਗਟ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਵਸੂਲਣ ਯੋਗ ਹਨ।

**੫੫. ਉਚੇਚ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ** ਪਸ਼ੂ ਸੁਧਾਰ ਸਕੀਮ ਲਈ ੬੦,੦੦੦ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਮੁਹੱਯਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

**੫੬. ਸਬੀਲਾਂ ਤੇ ਵਸੀਲੇ** ੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ (੧੯੪੯-੫੦), ੧੯੫੦-੫੧ ਅਤੇ ੧੯੫੧-੫੨ ਲਈ ਸਮੂਹ ਵਸੂਲੀਆਂ ਅਤੇ ਖਰਚ ਜੋ ਆਮਦਨ ਤੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਨਿਮਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:—

| | ਅਸਲੇ ੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ (੧੯੪੯-੫੦) | ਸੋਧੇ ਅਨੁਮਾਨ ੧੯੫੦-੫੧ | ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨ ੧੯੫੧-੫੨ | ੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ (੪੯-੫੦) ਤੋਂ (੧੯੫੧-੫੨) ਤੱਕ ਜੋੜ |
|---|---|---|---|---|
| | ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਿਆਂ ਵਿੱਚ | | | |
| ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਵਸੂਲੀਆਂ | ੫੬੦.੧੯ | ੫੧੧.੧੨ | ੪੪੧.੭੯ | ੧੫੧੩.੦੯ |
| ਆਮਦਨ ਤੇ ਪਾਇਆ ਸਮੂਹ ਖਰਚ | ੫੨੬.੩੯ | ੪੫੧.੪੬ | ੪੪੦.੧੨ | ੧੪੧੭.੯੬ |
| ਵਾਧਾ (+) | + ੩੩.੮੦ | +੫੯.੬੬ | + ੧.੬੭ | + ੯੫.੧੩ |

੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ ਲਈ ੩੩.੮੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਆਮਦਨ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਲਈ ੫੯.੬੬ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਆਸ ਹੈ। ੧੯੫੧-੫੨ ਲਈ. ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ੧.੬੭ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਥੋੜਾ ਵਾਧਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ੧੯੫੧-੫੨ ਨਾਲ ਮੁਕਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਨੈੱਟ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ੯੫.੧੩ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਆਸ ਹੈ।

ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਨਕਸ਼ਾ ੨੦੦੬ ਬਿਕਰਰਮੀ (੧੯੪੯-੫੦),੧੯੫੦-੫੧, ੧੯੫੧-੫੨ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਂਦ ਅਤੇ ਜਾਂਦ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ੧੯੫੦-੫੧ ਅਤੇ ੧੯੫੧-੫੨ ਲਈ ਸੰਭਵ ਅੰਤਲੀਆਂ ਬਾਕੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

| | ਅਸਲੇ ੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ ੧੯੪੯-੫੦ | ਸੋਧੇ ਅਨੁਮਾਨ ੧੯੫੦-੫੧ | ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨ ੧੯੫੧-੫੨ | ਜੋੜ ੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ (੧੯੪੯-੫੦) ਤੋਂ ੧੯੫੧-੫੨ ਤੱਕ |
|---|---|---|---|---|
| ਆਂਦ | ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਿਆਂ ਵਿੱਚ | | | |
| ੧-ਆਰੰਭਕ ਰੋਕੜ ਬਾਕੀ | ੨੯੯.੦੩ | ੪੧੯.੯੧ | ੨੩੯.੯੯ | ੨੯੯.੦੩ |
| ੨-ਆਮਦਨ ਲੇਖੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ | ੩੩.੮੦ | ੫੯.੬੬ | ੧.੬੭ | ੯੫.੧੩ |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| ੩. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਉਧਾਰ ਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ | ੮੬.੫੦ | ੫੦.੦੦ | ੧੭੨.੦੦ | ੩੦੮.੫੦ |
| ੪. ਯੂਨੀਅਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਉਧਾਰ | ੪.੦੦ | ੧.੭੬ | ੨.੩੭ | ੮.੧੩ |
| ੫. ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਅਮਾਨਤਾਂ ਦੀਆਂ ਮੱਦਾਂ ਅਧੀਨ ਨੈੱਟ ਆਂਦ | ੩੦੬.੯੬ | – | ੭੨.੦੮ | ੩੩੩.੯੯ |
| ਜੋੜ | ੭੩੦.੨੯ | ੪੩੧.੩੩ | ੪੮੭.੧੧ | ੧੦੪੪.੬੮ |

| ਜਾਂਦ | ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਿਇਆਂ ਵਿਚ | | | |
|---|---|---|---|---|
| ੧. ਜਨਤਕ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਤੇ ਲਗਿਆ ਸਰਮਾਇਆ | ੩੧.੯੮ | ੧੫.੦੫ | ੨੨.੭੯ | ੬੯.੮੨ |
| ੨. ਯੂਨੀਅਨ ਵਿਉਪਾਰ ਤੇ ਲਗਿਆ ਸਰਮਾਇਆ | –੨੯.੨੫ | ੩੯.੩੫ | ੧੫.੨੮. | ੨੫.੩੮ |
| ੩. ਜਰਨਲ ਰਾਖਵੇਂ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲਾ | ੨੫੦.੦੦ | – | – | ੨੫੦.੦੦ |
| ੪. ਉਧਾਰ ਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ | | | | |
| ਮੁੜ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਉਧਾਰ | ੨.੨੧ | – | – | ੨.੨੧ |
| ਪੈਪਸੂ ਉਨਤੀ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਉਧਾਰ | ੪੦.੦੨ | ੫੦.੦੦ | ੭੨.੦੦ | ੧੬੨.੦੨ |
| ਉਜੜੇ ਪ੍ਰਾਣੀ | ੧੪.੨੪ | ੫੦.੦੦ | ੧੦੦.੦੦ | ੧੬੪.੨੪ |
| ਹੋਰ ਉਧਾਰ | ੧.੧੮ | ੭.੩੬ | ੧੪.੯੯ | ੨੩.੫੩ |
| ੫. ਫੀਡਰਲ ਆਰਥਕ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਕਾਰਣ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨੈੱਟ ਰੋਕੜ ਅਦਾਇਗੀਆਂ | – | ੮੫.੪੩ | – | ੮੫.੪੩ |
| ੬. ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਅਮਾਨਤਾਂ ਦੀਆਂ ਮੱਦਾਂ ਅਧੀਨ ਨੈੱਟ ਜਾਂਦ | – | ੪੫.੧੫ | – | – |
| ਜੋੜ | ੩੧੦.੩੮ | ੨੯੨.੩੦ | ੨੨੫.੦੬ | ੭੮੨.੬੩ |
| ਅਗਲਾ ਬਕਾਇਆ | ੪੧੯.੯੧ | ੨੩੮.੯੯ | ੨੬੨.੦੫ | ੨੬੨.੦੫ |

ਉਪਰੋਕਤ ਨਕਸ਼ੇ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗੇਗਾ ਕਿ ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੇ ਅੰਤਲੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ੨੩੯.੯੯ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਆਸ ਹੈ। ਚਲਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ਰੋਕੜ ਬਕਾਏ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਘਾਟਾ ਬਹੁਤ ਕਰਕੇ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

| | | ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਿਆਂ ਵਿਚ |
|---|---|---|
| ੧. | ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇਣ ਯੋਗ ਨੈੱਟ ਅਦਾਇਗੀ | ੯੫.੪੩ |
| ੨. | ਜਨਤਕ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਵਿਉਪਾਰ ਤੇ ਖਰਚ ਹੋਇਆ ਸਰਮਾਇਆ | ੫੪.੪੦ |
| ੩. | ਉਜੜੇ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਉਧਾਰ | ੫੦.੦੦ |
| ੪. | ਉਨਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਫੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਖਰਚ | ੫੬.੪੦ |

ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੇ ਰੋਕੜ ਬਕਾਏ ਵਿੱਚ ਲਗ ਭਗ ੨੩ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਬਹੁਤ ਕਰਕੇ ਇਸ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਪਰਪੱਕ ਹੁੰਦੀਆਂ ਲਗਭਗ ੧੩੪.੨੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗਤ ਲਈ ਕੇਵਲ ੫੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ੮੪.੨੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਹ ਫਰਕ ਕਿਸੇ ਹਦ ਤੱਕ ਜਨਤਕ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਵਿਉਪਾਰ ਤੇ ਲੱਗੇ ਸਰਮਾਏ ਲਈ ਲਗਭਗ ੩੯ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਪੈਪਸੂ ਉੱਨਤੀ ਬੋਰਡ ਤੇ ਉਜੜੇ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਦੇ ਉਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਉਧਾਰਾਂ ਲਈ ੧੪.੯੯ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਕਰਕੇ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨ ਅੱਗਲੇ ਸਾਲ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਤੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਥੋੜੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਉਧਾਰਾਂ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਜ਼ਰੀਆਂ ਤੋਂ ਹੋਏ ਅਨਾਜ ਦੀ ਪਰਾਪਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਸਰਮਾਇਆ ਲਾ ਸਕੇਗੀ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਲਏ ਉਧਾਰ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਲਏ ਉਧਾਰਾਂ ਦੀ ਸਮੂਹ ਰਕਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਹ ਲਏ ਗਏ ਹਨ, ਵੰਡੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਵਿਉਪਾਰ ਅਧੀਨ ਵਿਹਾਰਾਂ ਦਾ ਨੈੱਟ ਨਤੀਜਾ, ੨੫.੩੯ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹਦ ਤਕ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ

ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਲਾਈਆਂ ਵੱਧ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੋੜ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ।

"ਜਨਰਲ ਰਾਖਵੇਂ ਫੰਡ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ" ਅਧੀਨ ਦਰਸਾਈ ੨੫੦ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਉਸ ਰਕਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰਖਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਸਾਲ ੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ ਵਿਚ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਦੀ ਰਿਆਸਤੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਨੰ: ਐਫ, ੨੯੨-ਪੀ/੪੯ ਮਿਤੀ ੧੪ ਦਸੰਬਰ ੧੯੪੯ ਦੇ ਪਹਿਰਾ ੩ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖੋ ਵੱਖ ਸਮਿਲਤ ਰਿਆਸਤਾਂ ਤੋਂ ਵਿਰਸੇ ਵਿਚ ਲਈਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਦਰਵੀ ਧਨ-ਧਾਮ ਦੇ ਵਾਧੇ ਵਿੱਚੋਂ, ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

**੫੭. ਅੰਕੜਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਸਾਮਾਨ** ਅੰਕੜਾ ਭਾਗ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਬਜਟ ਦੇ ਅੰਕੜੇ, ਇਸ ਤਸ਼ਰੀਹੀ ਸ਼ਮਰਣ ਪੱਤਰ ਨਾਲ ਲਗੀਆਂ ਨੱਥੀਆਂ ਵਿਚ ਅੰਕੜਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਇਤਲਾਹ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਮੁੜ ਵਸਾਊ ਦਸਤਕਾਰੀ, ਅਤੇ ਵਿਦਿਆ ਬਾਰੇ ਇਤਲਾਹ ਭੀ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਕੜਾ ਭਾਗ ਨੇ ਇਸ ਸਾਲ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਨਾਲ ਅਰੰਭਿਆ, ਇਸ ਲਈ ਅੰਕੜਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਇਤਲਾਹ ਦੇਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਬਜਟ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇ।

ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਕੁਲ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਗਿਣਨ ਕਰਕੇ, ਕਰ ਆਮਦਨ ੩੩੩.੩੪ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰ-ਰਹਿਤ ਆਮਦਨ ੧੫੯.੧੭ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਇਹ ਕੁਲ ਆਮਦਨ ਦੀ ਕਰਮਵਾਰ ੬੮% ਅਤੇ ੩੨% ਬਣਦੀ ਹੈ। ਕਰ ਆਮਦਨ ਅਧੀਨ ਕੁਲ ਆਮਦਨ ਦਾ ਆਬਕਾਰੀ ਕਰ ਦਾ ਸੈਂਕੜਾ ਪ੍ਰਤੀ ੪੪.੫% ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ੩੦% ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਕਰ-ਰਹਿਤ ਆਮਦਨ ਅਧੀਨ ਸਿੰਜਾਈ ਦਾ ਸੈਂਕੜਾ ਪ੍ਰਤੀ ੩੩.੫% ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਅਧੀਨ ੧੦.੮% ਹੈ। ਖਰਚ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਨਿਆਂ, ਪੁਲਸ, ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਆਦਿ ਵਰਗੀਆਂ ਰਖਿਆ ਸਬੰਧੀ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਕੁਲ ਖਰਚ ਦਾ ੪੨.੭% ਬਣ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ, ਜਦ ਕਿ ਸਮਾਜਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੇ ਖਰਚ ਦਾ ਸੈਂਕੜਾ ਪ੍ਰਤੀ ੨੪.੯% ਅਤੇ ਉੱਨਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ੨੩.੯% ਹੈ। ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਪੁਲਸ ਦਾ ਖਰਚ ੫੧.੬% ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਦਿਆ ਤੇ ਖਰਚ ੫੯.੪% ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਤੇ ਜੋ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਤੇ ਹੈ ੨੬.੨% ਹੈ। ਬਿਜਲੀ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਕੰਮਾਂ ਤੇ ਖਰਚ, ਉੱਨਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਕੁਲ ਖਰਚ ਦਾ ੬੪.੩% ਬਣਦਾ ਹੈ।

# ਨੱਥੀ ਨੰ: ੧

ਸਾਲ ੨੦੦੬ ਬਿਕਰਮੀ(੧੨–੪–੧੯੫੦)ਦੇ ਅੰਤ ਤੇ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿਕਿਉਰਟੀਆਂ, ਹਿੱਸੇ ਅਤੇ ਰੋਕੜ ਦਾ ਨਿਸਚਿਤ ਕਰਨਾ

| ਲੜੀ ਨੰ: | ਫੰਡ ਦਾ ਨਾਂ | ੧੨-੪-੧੯੫੦ ਨੂੰ ਰਕਮ | ਨਿਸਚਿਤ ਕਰਨਾ | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | ਸਿਕਿਉਰਟੀਆਂ | | ਹਿੱਸੇ | | ਰੋਕੜ |
| | | ਰੁ: ਅ: ਪ: | | ਰੁ: ਅ: ਪ: | | ਰੁ: ਅ: ਪ: | ਰੁ: ਅ: ਪ: |
| ੧. | ਉੱਨਤੀ ਫੰਡ | ੬੭,੨੬,੨੧੯ ੫ ੯ | ੩%੧੯੫੩-੫੫ | ੪,੨੦,੦੦੦ ੦ ੦ | ਕਪੂਰਥਲਾ ਸਟੇਟ ਕੇਂਦਰੀ | | |
| | | | ੩%੧੯੫੭ | ੧੩,੫੦,੧੦੦ ੦ ੦ | ਪਰਸਪਰ ਸਹਾਇਕ ਬੈਂਕ | | |
| | | | ੩% ੧੯੭੦-੭੫ | ੨੪,੦੦,੦੦੦ ੦ ੦ | ਲਿਮਿਟਿਡ | ੧,੦੦,੦੦੦ ੦ ੦ | |
| | | | ੩% ੧੯੬੩-੬੫ | ੧੨,੦੦,੦੦੦ ੦ ੦ | ਸੁਖਜੀਤ ਸਟਾਰਚ ਐਂਡ | | |
| | | | ੩% ੧੯੬੬-੬੮ | ੩,੫੦,੦੦੦ ੦ ੦ | ਕੈਮੀਕਲਜ਼ | ੧੫,੦੦੦ ੦ ੦ | |
| | | | ੩% ੧੯੫੯-੬੧ | ੮,੦੦,੦੦੦ ੦ ੦ | ਲਿਮਿਟਿਡ | | |
| | | | ੩% ਪੰਜਾਬ | | ਡਾਲਮੀਆਂ ਜੈਨ ਹਵਾਈ | | |
| | | | ਤਮੱਸਕਾਂ ੧੯੫੬ | ੧,੫੦,੦੦੦ ੦ ੦ | ਰਸਤੇ ਲਿਮਿਟਿਡ | ੫੧,੨੫੦ ੦ ੦ | |
| | | | ੩% ੧੯੫੧-੫੨ | ੩,੦੦,੦੦੦ ੦ ੦ | ਮੈਸੂਰ ਪੇਪਰ ਮਿਲਜ਼ | | |
| | | | | | ਲਿਮਿਟਿਡ | ੭,੦੨੫ ੦ ੦ | |
| | | | ੨ ੩/੪% ੧੯੬੨ | ੧,੧੦,੬੦੦ ੦ ੦ | ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰਾਜਿੰਦਰਾ | | |
| | | | | | ਮਿਲਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ | ੧੮,੯੪੭ ੦ ੦ | |
| | | | ੨ ੧/੨% ੧੯੬੧ | ੨,੧੦,੦੦੦ ੦ ੦ | ਕਲਕੱਤਾ ਲੈਂਡਿੰਗ ਐਂਡ | | |

| ਲੜੀ ਨੰ: | ਫੰਡ ਦਾ ਨਾਂ | ਮਿਤੀ ੧੨-੪-੧੯੫੦ ਨੂੰ ਰਕਮ | ਨਿਸਚਿਤ ਕਰਨਾ: ਸਿਕਿਉਰਟੀਆਂ | | ਨਿਸਚਿਤ ਕਰਨਾ: ਹਿੱਸੇ | | ਰੋਕੜ |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | ਕੌਮੀ ਬੱਚਤ ਸਰਟੀਫੀਕੇਟ | ੮,੩੬,੨੧੦ ੦ ੦ | ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟਿਡ | ੩੮,੩੯੯ ੪ ੦ | |
| | | | | | ਜਗਤਜੀਤ ਕਾਟਨ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਮਿਲਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ | ੫੦,੦੦੦ ੦ ੦ | |
| | | | | | ਸ੍ਰੀ ਉਦੇਭਾਨ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ | ੮੭,੫੦੦ ੦ ੦ | |
| | | | | | ਟੀਟਾ ਗੜ੍ਹ ਪੇਪਰ ਮਿਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟਿਡ | ੧੫,੧੭੮ ੦ ੦ | |
| | | | | | ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ਪੇਪਰ ਮਿਲਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ | ੬,੬੯੦ ੦ ੦ | |
| | | | | | ਸ਼ਾਮਜੀ ਕਰਮਸੀ | ੬,੧੪,੬੪੦ ੦ ੦ | |
| | | | | ੮੧,੨੬,੯੧੦ ੦ ੦ | | ੧੩,੦੭,੬੩੦ ੫ ੦ | ੨,੯੪,੬੭੯ ੦ ੯ |
| ੨. | ਸਹਾਇਤਾ ਫੰਡ | ੨੯,੦੨,੦੧੧ ੧ ੮ | | — | | — | ੨੯,੦੨,੦੧੧ ੧ ੮ |
| ੩. | ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਫੰਡ | ੧੪,੪੪,੯੯੦ ੧੦ ੧੧ | | — | | — | ੧੪,੪੪,੯੯੦ ੧੦ ੧੧ |
| ੪. | ਪਿੰਡ ਸੁਧਾਰ ਫੰਡ | ੩੦,੦੦,੦੦੦ ੦ ੦ | | — | | — | ੩੦,੦੦,੦੦੦ ੦ ੦ |

| ਲੜੀ ਨੰ: | ਫੰਡ ਦਾ ਨਾਉਂ | ੧੨-੫-੧੯੫੦ ਨੂੰ ਰਕਮ | ਨਿਸਚਤ ਕਰਨਾ: ਸਿਕਿਉਰਟੀਆਂ | | ਹਿਸੇ | ਰੋਕੜ |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | ਰੁ: ਆ: ਪ: | | | ਰੁ: ਆ: ਪ: | ਰੁ: ਆ: ਪ: |
| ੫ | ਵਧੇਰੇ ਕਾਸ਼ਤ ਅਤੇ ਪਰਾਪਤੀ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਲਈ ਫੰਡ | ੩,੯੩,੪੫੯-੯-੦ | ਕੌਮੀ ਬੱਚਤ ਸਰਟੀਫੀਕੇਟ | ੧,੦੦,੦੦੦ ੦ ੦ | — | ੨,੯੩,੪੫੯ ੯ ੦ |
| ੬ | ਤੱਪੜਿਕ ਰੋਕ ਫੰਡ | ੨੫,੭੬੩-੩-੩ | — | — | — | ੨੫,੭੬੩ ੦ ੦ |
| ੭ | ਜਨਰਲ ਰਾਖਵਾਂ ਫੰਡ | ੨,੬੮,੬੫,੫੦੦ ੦-੦ | ੪%੧੯੬੦-੭੦ | ੩੦,੭੦,੨੦੦ ੦ ੦ | | |
| | | | ੩%੧੯੫੭ | ੩੩,੦੧,੦੦੦ ੦ ੦ | | |
| | | | ੪ $\frac{੧}{੨}$ %੧੯੫੫-੬੦ | ੨,੦੦,੦੦੦ ੦ ੦ | | |
| | | | ੩%੧੭੭੦-੭੫ | ੪,੪੮,੪੦੦ ੦ ੦ | | |
| | | | ੩%੧੯੬੩-੬੫ | ੧੮,੩੨,੮੦੦ ੦ ੦ | | |
| | | | ੩%੧੯੬੬-੬੮ | ੩੧,੫੦,੦੦੦ ੦ ੦ | | |
| | | | ੩%੧੯੫੯-੬੧ | ੩੪,੦੦,੦੦੦ ੦ ੦ | | |
| | | | ੩%ਬਦਲਨ ਯੋਗ ੧੯੪੬ | ੪੭,੧੫,੯੦੦ ੦ ੦ | | |
| | | | ੩%੧੯੫੧-੫੪ | ੬,੨੦,੪੦੦ ੦ ੦ | | |
| | | | ੨ $\frac{੪}{੪}$ %੧੯੬੨ | ੩੧,੧੩,੧੦੦ ੦ ੦ | | |
| | | | ਕੌਮੀ ਬੱਚਤ ਸਰਟੀਫੀਕੇਟ | ੧੧,੪੮,੨੦੦ ੦ p | | |
| | | | | ੨,੫੦,੦੦,੦੦੦ ੦ ੦ | — | ੧੮,੬੫,੫੦੦ ੦ ੦ |

| ਲੜੀ ਨੰ: | ਫੰਡ ਦਾ ਨਾਉਂ | ੧੨-੫--੧੯੫੦ ਨੂੰ ਰਕਮ | ਨਿਸਚਿਤ ਕਰਨਾ | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | ਸਿਕਿਉਰਟੀਆਂ | | ਹਿਸੇ | ਰੋਕੜ |
| ੮ | ਹਸਪਤਾਲ ਫੰਡ | ੧੫,੨੧,੫੧੯-੩-੬ | ਬੈਂਕ ਆਫ ਪਟਿਆਲਾ ਰੋਕੜ ਸਰਟੀਫੀ-ਕੇਟ | ੧੦,੬੬,੯੧੨ ੮ ੦ | — | ੪,੫੪,੬੦੬ ੧੧ ੬ |
| ੯ | ਸ਼ਾਹੀ ਜੀਵਕਾ ਰਾਖਵਾਂ ਫੰਡ | ੩,੩੨,੫੩੧-੧੪-੧੦ | ੩%ਪੰਜਾਬ ਤਮੱਸਕਾਂ ੧੯੬੪ | ੫੦,੦੦੦ ੦ ੦ | | |
| | | | ੪%ਪੰਜਾਬ ਤਮੱਸਕਾਂ ੧੯੪੯ | ੧,੯੦੯ ੧੨ ੦ | | |
| | | | | ੫੧,੯੦੯ ੧੨ ੦ | — | ੨,੮੦,੬੨੨ ੨ ੧੦ |
| ੧੦ | ਹੋਰ ਅਮਾਨਤਾਂ ਡਾਕ ਖਰਚ ਬੈਂਕ ਅਮਾਨਤਾਂ (ਠਾਭਾਂ) | ੧,੬੨,੩੯,੩੩੫-੧-੧ | | | | |
| | | | ੩%ਪੰਜਾਬ ਤਮੱਸਕਾਂ ੧੯੫੫ | ੧,੯੯,੫੯੫ ੧੨ ੦ | | |
| | | | ਕੌਮੀ ਬੱਚਤ ਸਰਟੀਫੀਕੇਟ | ੧,੦੦,੦੦੦ ੦ ੦ | | |
| | | | | ੨,੯੯,੫੯੫ ੦ ੦ | ਐਂਮਬੀਕਾ ਹਵਾਈ ਲਾਈਨਾ ਲਿਮਟਿਡ ੨,੦੦,੦੦੦ ੦ ੦ | |

ਨੌ

| ਲੜੀ ਨੰ: | ਫੰਡ ਦਾ ਨਾਉਂ | ੧੨-੪-੧੯੫੦ ਨੂੰ ਰਕਮ | ਨਿਸਚਿਤ ਕਰਨਾ ਸਿਕਿਉਰਟੀਆਂ | | ਹਿੱਸੇ | ਰੋਕੜ |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | ਰੁ: ਅ: ਪ: | | ਰੁ: ਅ: ਪ: | — ਅ: ਪ: | ਰੁ: ਅ: ਪ: |
| | ਭਰਤ ਪੁਰ ਵਕਫ ਫੰਡ (ਫਰੀਦ ਕੋਟ) ਅਮਾਨਤਾਂ (ਨਾਭਾ) | — | ੪% ੧੯੬੦-੭੦ | ੬,੪੦੦-੦-੦ | —— | —— |
| | | | ੩% ੧੯੪੯-੫੨ | ੧੦,੦੦੦-੦-੦ | | |
| | | | ੩% ਪੰਜਾਬ ਤਮੱਸਕਾਂ ੧੯੫੫ | ੪੦੪-੪-੦ | | |
| | | | ੨$\frac{੩}{੪}$% ੧੯੬੨ | ੧੫,੦੦੦-੦-੦ | | |
| | | | ੩% ਪੰਜਾਬ ਤਮੱਸਕਾਂ ੧੯੫੬ | ੩,੦੦,੦੦੦-੦-੦ | | |
| | | | ੩% ਪੰਜਾਬ ਤਮੱਸਕਾਂ ੧੯੫੮ | ੨੦,੧੦੦-੦-੦ | | |
| | | | ੩% ੧੯੬੩-੬੫ | ੧,੭੫,੦੦੦-੦-੦ | | |
| | | | ੪% ੧੯੬੦-੭੦ | ੪,੦੦,੦੦੦-੦-੦ | | |
| | | | | ੯,੨੦,੫੦੪-੪-੦ | | |
| | ਹੋਰ ਅਮਾਨਤਾਂ | | | —— | —— | ੧,੪੯,੧੨,੯੩੫-੧-੧ |
| | ਜੋੜ | ੬,੨੪,੫੪,੨੩੦-੨-੦ | | ੩,੫੫,੭੨,੨੩੨-੪-੦ | ੧੫,੦੭,੬੩੦-੫-੦ | ੨,੫੩,੭੪,੩੬੭-੯-੦ |

# ਨੱਥੀ ਨੰ: ੨

ਅਨੁਮਾਨ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਜਿਵੇਂ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

| ਲੜੀ ਨੰ: | ਮੰਗ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਮਦ ਦਾ ਨਾਉਂ ਤੇ ਨੰ: | ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਇਆ ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨ ਬਾਬਤ ੧੯੫੦-੫੧ | ਅਨੁਮਾਨ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿਚ ਕਮੀ | | ਬੱਚਤਾਂ ਦਾ ਵਾਰਸਕ ਅਸਰ |
|---|---|---|---|---|---|
| | | ਰੁਪਏ | | | ਰੁਪਏ |
| ੧. | ਮੰਗ ਨੰ: ੨—ਯੂਨੀਅਨ ਆਬਕਾਰੀ ਕਰ | ੨੩,੧੯,੨੦੦ | ਸੇਵਾਦਾਰ | ੧੦ | ੬,੬੦੦ |
| ੨. | ਮੰਗ ਨੰ: ੪—ਜੰਗਲ | ੩,੧੯,੬੦੦ | ਸਈਸ | ੧ | ੬੦੦ |
| ੩. | ਮੰਗ ਨੰ: ੧੩—ਗ੍ਰਿਹ ਵਿਭਾਗ ੳ ਸੈਕੱਤਰੇਤ | ੨,੭੧,੩੦੦ | ਤਰਖਾਨ | ੧ | ੬੬੬ |
| | | | ਅਧੀਨ ਸਕੱਤਰ | ੨ | ੭,੪੪੦ |
| ੪. | ਮੰਗ ਨੰ: ੧੫—ਮਹਿਕਮਾ ਮਾਲ | ੧,੯੨,੫੦੦ | ਸਹਾਇਕ | ੨ | ੩,੪੯੦ |
| ੫. | ਮੰਗ ਨੰ: ੧੯—ਦਸਤਕਾਰੀ ਅਤੇ ਰਸਦ ਵਿਭਾਗ | | | | |
| | ਅ. ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਰਸਦ ਵਿਭਾਗ | ੨,੧੯,੦੦੦ | ਜੂਨੀਅਰ ਕਲਰਕ | ੫ | ੪,੫੦੦ |
| | | | ਪ੍ਰੀਖਕ | ੧ | ੧,੬੨੦ |
| | | | ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲਕਾਰ (ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਆਰਜ਼ੀ) | ੨ | — |
| ੬. | ਮੰਗ ਨੰ: ੧੯—ਦਸਤਕਾਰੀ ਅਤੇ ਰਸਦ | ੭੩,੭੦੦ | ਸਟੈਨੋਗ੍ਰਾਫਰ | ੧ | ੧,੭੪੦ |

| ਲੜੀ ਨੰ: | ਮੰਗ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਮਦ ਦਾ ਨਾਉਂ ਤੇ ਨੰ: | ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਇਆ ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨ ਬਾਬਤ ੧੯੫੦-੫੧ | ਅਨੁਮਾਨ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਮੀ | | ਬੱਚਤਾਂ ਦਾ ਵਾਰਸਕ ਅਸਰ |
|---|---|---|---|---|---|
| | ੧੯—ਮੁੜ—ਵਸਾਊ ਅਤੇ ਪਰਸਪਰ ਸਹਾਇਕ | ੬੮,੨੦੦ | ਜਮਾਦਾਰ | ੧ | ੭੮੦ |
| | | | ਦਫਤਰੀ | ੧ | ੭੮੦ |
| ੭. | ਮੰਗ ਨੰ: ੨੩—ਚਿਲਾ ਪਰਬੰਧ | ੧੫,੪੭,੯੦੦ | ਸਟੈਨੋਟਾਈਪਿਸਟ | ੭ | |
| | | | ਕਲਰਕ(੬੦-੪-੧੦੦) | ੭ | ੧੭,੬੪੦ |
| ੮. | ਮੰਗ ਨੰ: ੨੫—ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਹਵਾਲਤਾਂ ੳ. ਜੇਲ੍ਹਾਂ (ਇਨਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦਾ ਦਫਤਰ) | | | | |
| | ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ ਪਟਿਆਲਾ | ੪,੪੩,੦੦੦ | ਸੀਨੀਅਰ ਕਲਰਕ (ਆਈ. ਜੀ. ਜੇਲ੍ਹ ਦਾ ਦਫਤਰ | ੧ | ੧,੨੦੦ |
| | | | ਜੂਨੀਅਰ ਕਲਰਕ (ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ) | ੨ | ੧,੮੦੦ |
| ੯. | ਮੰਗ ਨੰ: ੨੬—ਪੁਲਸ ਚ ਹੋਮਗਾਰਡਾਂ | ੭,੨੦,੦੦੦ | ਬਰਗੇਡੀਅਰ | ੧ | ੧੭,੦੦੦ |
| | | | ਸਹਾਇਕ | ੧ | ੧,੮੦੦ |
| | | | ਸਟੈਨੋਗਰਾਫਰ | ੧ | ੧,੩੦੦ |
| | | | ਫੋਟੋਗਰਾਫਰ | ੧ | ੧,੪੦੦ |
| | | | ਨਿਤ ਕਰਮ ਕਲਰਕ | ੧ | ੧,੦੦੦ |
| ੧੦. | ਮੰਗ ਨੰ: ੨੮—ਡਾਕਟਰੀ ੳ—ਨਿਗਰਾਨੀ ਪਰਬੰਧ | ੨,੦੨,੦੦੦ | ਮਾਸ਼ਕੀ | ੧ | ੬੦੦ |

| ਲੜੀ ਨੰ: | ਮੰਗ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਮਦ ਦਾ ਨਾਉਂ ਤੇ ਨੰ: | ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਇਆ ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨ ਬਾਬਤ ੧੯੫੦-੫੧ | ਅਨੁਮਾਨ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿਚ ਕਮੀ | | ਬੱਚਤਾਂ ਦਾ ਵਾਰਸਕ ਅਸਰ |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | ਭੰਗੀ | ੧ | ੯੦੦ |
| | ਅ—ਹਸਪਤਾਲ ਅਤੇ ਡਿਸ-ਪੈਂਸਰੀਆਂ | ੨,੯੧,੩੦੦ | ਜੂਨੀਅਰ ਕਲਰਕ | ੮ | ੭,੨੦੦ |
| | ਅ—੧—ਰਾਜਿੰਦਰਾ ਹਸਪਤਾਲ | | ਜੂਨੀਅਰ ਕਲਰਕ | ੧ | ੯੦੦ |
| | ਅ.੨—ਲੇਡੀ ਡਫਰਨ ਹਸਪਤਾਲ | ੧,੭੪,੭੦੦ | ਜੂਨੀਅਰ ਕਲਰਕ | ੧ | ੯੦੦ |
| | ਅ.੪—ਹਜ਼ੂਰੀ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ | ੩੩,੯੦੦ | ਵਾਰਡ ਕੁਲੀ | ੧ | ੭੦੦ |
| | | | ਮਾਸ਼ਕੀ | ੧ | ੯੦੦ |
| ੧੧. | ਮਗ ਨੰ:੩੦. ਖੇਤੀਬਾੜੀ | | | | |
| | (ੳ) ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ | ੪੦ ੨੦੦ | ਜੂਨੀਅਰ ਕਲਰਕ | ੨ | ੧,੮੦੦ |
| | (ਝ) ਰੁਖ ਉਗਾਉ | ੪,੮੩,੩੦੦ | ਮਾਲੀਆਂ ਆਦਿ ਦੇ ਕੁਲ ਅਮਲੇ ਵਿਚੋਂ ੨੫% ਕਮੀ ਅਰਥਾਤ (੪੪੨) | ੧੧੦ | ੯੮,੦੦੦ |
| | | | ਲੋਅਰ ਡਵੀਜ਼ਨ ਕਲਰਕ | ੩ | ੩,੦੦੦ |
| ੧੨. | ੩੫— ਫੁਟਕਲ ਮਹਿਕਮੇ:— | | | | |
| | ੳ. ਮਹਿਕਮਾ ਰਿਕਾਨਜਾਤ ੳ.੩ ਮਹਿਮਾਨਦਾਰੀਆਂ, ਸਰਕਟ ਹਾਊਸਿਜ਼, ਅਤੇ ਡਾਕ ਬੰਗਲੇ ਆਦਿ। | ੨,੩੬,੯੦੦ | ਸਰਕਟ ਹਾਊਸਿਜ਼ ਫਰਾਸ਼, ਮਾਲੀ ਚੌਂਕੀਦਾਰ, ਭੰਗੀ. | ੭ | ੪,੯੦੦ |
| | | | ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਹੈੱਡ-ਕੁਆਟਰਾਂ ਤੇ ਡਾਕਬੰਗਲੇ | | |

| ਲੜੀ ਨੰ: | ਮੰਗ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਮਦ ਦਾ ਨਾਉਂ ਤੇ ਨੰ: | ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਇਆ ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨ ਬਾਬਤ ੧੯੫੦-੫੧ | ਅਨੁਮਾਨ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਮੀ | | ਬੱਚਤਾਂ ਦਾ ਵਾਰਸਕ ਅਸਰ |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | ਚੌਂਕੀਦਾਰ | | |
| | | | ਮਾਲੀ | ੪ | ੨,੬੦੦ |
| | | | ਭੰਗੀ | | |
| | | | ਤਸੀਲ ਹੈਡਕੁਆਟਰਾਂ ਤੇ ਡਾਕ ਬੰਗਲੇ | | |
| | | | ਚੌਂਕੀਦਾਰ | ੧੯ | ੧੨,੬੦੦ |
| | | | ਭੰਗੀ | | |
| | | | ਬਾਰਾਂ ਦਰੀ | | |
| | | | ਮਹਿਮਾਨ ਦਾਰੀ | | |
| | | | ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ | | |
| | | | ਚਾਇਲ | ੬ | ੪,੦੦੦ |
| | | | ਮਹਿਮਾਨ ਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪਰਬੰਧਕ ਦਾ ਦਫਤਰ | | |
| | | | ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ | ੧ | ੧,੨੦੦ |
| | | | ਕਲਰਕ | ੧ | ੯੦੦ |
| | | | ਚਪੜਾਸੀ | ੨ | ੧,੩੦੦ |
| | | | ਮੋਟਰ ਗੈਰਾਜ, ``ਘੀ ਖਾਨਾ ਤੇ ਹਾਥੀ ਖਾਨਾ | | |

| ਲੜੀ ਨੰ: | ਮੰਗ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਮਦ ਦਾ ਨਾਉਂ ਤੇ ਨੰ: | ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਇਆ ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨ ਬਾਬਤ ੧੯੫੦-੫੧ | ਅਨੁਮਾਨ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ | ਵਿੱਚ ਕਮੀ | ਬੱਚਤਾਂ ਦਾ ਵਾਰਸਕ ਅਸਰ |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | ਟੈਲਫੋਨ ਕਲਰਕ | ੩ | ੨,੭੦੦ |
| | | | ਜੂਨੀਅਰ ਕਲਰਕ | ੧ | ੯੦੦ |
| | | | ਡਰਾਈਵਰ | ੨ | ੨,੪੦੦ |
| | | | ਤਰਖਾਣ | ੧ | ੧,੦੦੦ |
| | | | ਮੋਚੀ | ੧ | ੯੦੦ |
| | | | ਫੇਰੀਅਰ ਮੇਜਟ | ੧ | ੧,੦੦ |
| | | | ਕਲੀਨਰ | ੧ | ੮੦੦ |
| ੧੩. | ਮੰਗ ਨੰ: ੪੧ ਛੁਟਕਲ(ਓ)ਪਰਕਾਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ | ੧,੪੨,੯੦੦ | ਸਰਕਾਰੀ ਫੋਟੋਗਰਾਫਰ | ੧ | ੬,੮੪੦ |
| | | | ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਪਰਕਾਸ਼ਨ | ੧ | ੩,੭੨੦ |
| | | | ਸਹਾਇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਰਕਾਸ਼ਨ | ੧ | ੩,੧੨੦ |
| | | | ਤਰਖਾਣ | ੧ | ੧,੨੪੮ |
| ੧੪. | ਮੰਗ ਨੰ: ੪੨ ਉਜੜੇ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਤੇ ਖਰਚ | | | | |
| | | | ਖਾਤਾ ਲੇਖਕ | ੮ | ੫,੫੦੦ |
| | ਰਖਿਅਕ-ਮੁਸਲਮ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਜਾਇਦਾਦ | ੨,੦੧,੭੦੦ | ਸਬ ਇਨਸਪੈਕਟਰ | ੧੦ | ੮,੫੦੦ |
| | ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਪੇਂਡੂ ਮੁੜ ਵਸਾਉ | ੫,੮੫,੮੦੦ | ਮੁਖ ਦਫਤਰ | | |

| ਲੜੀ ਨੰ: | ਮੰਗ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਮੱਦ ਦਾ ਨਾਉਂ ਅਤੇ ਨੰ: | ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਇਆ ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨ ਬਾਬਤ ੧੯੫੦-੫੧ | ਅਨੁਮਾਨ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿਚ ਕਮੀ | | ਬੱਚਤਾਂ ਦਾ ਵਾਰਸਕ ਅਸਰ |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | ਸੀਨੀਅਰ ਕਲਰਕ<br>ਜੂਨੀਅਰ ਕਲਰਕ | ੩ | |
| | | | ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਦਫਤਰ | | |
| | | | ਡਰਾਈਵਰ | ੧ | |
| | | | ਸਵਾਦਾਰ | ੧੪ | |
| | | | ਤਸੀਲਦਾਰ | ੧੨ | |
| | | | ਸੇਵਾਦਾਰ ਅਤੇ ਸੱਮਨਾਂ ਦੀ ਤਾਮੀਲ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੇ | ੧੮ | |
| | | | ਨਾਇਬ ਤਸੀਲਦਾਰ | ੫ | ੮੦,੯੫੫ ਰੁ |
| | | | ਰੀਡਰ | ੫ | |
| | | | ਸੇਵਾਦਾਰ | ੫ | |
| | | | ਕਾਨੂੰਗੋ | ੩੦ | |
| | | | ਪਟਵਾਰੀ | ੧੦੫ | |
| | | | ਜੋੜ | | ੩,੦੩,੨੫੯ |

# ਨੱਥੀ ਨੰ: ੩

## ਕਰ ਅਤੇ ਕਰ-ਰਹਿਤ ਆਮਦਨ

(ਕੁਲ)

| ਸਾਲ | ਕਰ ਆਮਦਨ | ਕਰ ਰਹਿਤ ਆਮਦਨ | ਕੁਲ ਆਮਦਨ ਦਾ ਜੋੜ | ਕੁਲ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸੈਂਕੜਾ ਪ੍ਰਤੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕਰ ਆਮਦਨ | ਕੁਲ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸੈਂਕੜਾ ਪ੍ਰਤੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕਰ ਰਹਿਤ ਆਮਦਨ |
|---|---|---|---|---|---|
| | ਰੁਪਏ | ਰੁਪਏ | ਰੁਪਏ | | |
| ੧੯੫੧-੫੨ (ਅਨੁਮਾਨ) | ੩,੩੩,੩੩,੦੦੦ | ੧,੫੮,੧੭,੩੦੦ | ੪,੯੧,੫੦,੩੦੦ | ੬੮% | ੩੨% |

## ਕਰ ਆਮਦਨ

(ਕੁਲ)

| ਆਮਦਨ ਦਾ ਵੇਰਵਾ | ਰਕਮ ੧੯੫੧-੫੨ ਅਨੁਮਾਨ | ਸੈਂਕੜਾ ਪ੍ਰਤੀ | ਭਾਰ ਰੁ: | ਆ: | ਪਾ: |
|---|---|---|---|---|---|
| | ਰੁਪਏ | | | | |
| ੧. ਮਾਮਲਾ | ੧,੦੦,੦੦,੦੦੦ | ੩੦% | | — | |
| ੨. ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ | ੨੨,੦੦ ੦੦੦ | ੬.੫% | ੦ | ੧੦ | ੩ |
| ੩. ਜਨਰਲ ਬਿਕਰੀ ਟੈਕਸ | ੨੫,੧੫,੦੦੦ | ੭.੫% | ੦ | ੧੧ | ੯ |
| ੪. ਵਿਉਪਾਰਕ ਅਤੇ ਨਿਆਇਕ ਅਸ਼ਟਾਮ ਫੀਸ | ੨੦.੦੦,੦੦੦ | ੬% | ੦ | ੧੧ | ੨ |
| ੫. ਆਬਕਾਰੀ ਕਰ | ੧,੪੭,੬੮,੦੦੦ | ੪੪.੫% | ੪ | ੫ | ੦ |
| ੬. ਫੁਟਕਲ | ੧੮,੫੦,੦੦੦ | ੫.੫% | ੦ | ੮ | ੮ |
| ਜੋੜ | ੩,੩੩,੩੩,੦੦੦ | | | | |

ਨੋਟ:—ਫੁਟਕਲ ਵਿੱਚ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:—

(੧) ਮੋਟਰ ਗੱਡੀ ਐਕਟ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀਆਂ

(੨) ਤਮਾਸ਼ਾ ਟੈਕਸ

(੩) ਤਮਾਕੂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਦੀ ਆਮਦਨ

(੪) ਖੰਡ ਤੇ ਕਰ

(੫) ਦੀਵਾ ਸਲਾਈ ਕਰ ਆਦਿ।

## ਕਰ-ਰਹਿਤ ਆਮਦਨ

### ( ਕੁਲ )

| ਆਮਦਨ ਦਾ ਵੇਰਵਾ | ਰਕਮ ੧੯੫੧—੫੨ (ਅਨੁਮਾਨ) | ਕਰ ਰਹਿਤ ਆਮਦਨ ਦਾ ਸੈਂਕੜਾ ਪ੍ਰਤੀ | ਜੀ ਪ੍ਰਤੀ ਭਾਰ | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | ਰੁਃ | ਆਃ | ਪਾਃ |
| ੧. ਜੰਗਲ | ੪,੯੦,੦੦੦੦ | ੩.੧% | | — | |
| ੨. ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ | ੨,੫੦,੦੦੦ | ੧.੬% | ੦ | ੧ | ੨ |
| ੩. ਸਿੰਜਾਈ | ੫੩,੦੦,੦੦੦ | ੩੩.੫% | | — | |
| ੪. ਜਨਤਕ ਕੰਮ | ੪,੭੭,੦੦੦ | ੩% | ੦ | ੨ | ੨ |
| ੫. ਬਿਜਲੀ | ੧੭,੦੦,੦੦੦ | ੧੦.੮% | ੦ | ੭ | ੧੧ |
| ੬. ਆਮ ਪਰਬੰਧ | ੩੦,੯੨,੮੦੦ | ੧੯.੫% | ੦ | ੧੪ | ੫ |
| ੭. ਫੁਟਕਲ | ੪੫,੦੭,੫੦੦ | ੨੮.੫% | ੧ | ੪ | ੪ |
| ਜੋੜ | ੧,੫੮,੧੭,੩੦੦ | | | | |

ਨੋਟਃ—ਫੁਟਕਲ ਵਿੱਚ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨਃ—

(੧) ਕਰਜ਼ਾ ਚੁਕਾਊ ਵਸੀਲੇ

(੨) ਰੇਲਾਂ ਦੀਆਂ ਆਮਦਨਾਂ

(੩) ਜਰ ਜੀਵਕਾ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀਆਂ ਵਸੂਲੀਆਂ

(੪) ਲਿਖਣ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਛਪਾਈ

(੫) ਆਸਾਧਾਰਣ ਵਸੂਲੀਆਂ

(੬) ਹੋਰ ਛੋਟੀਆਂ ਮੱਦਾਂ

# ਨੱਥੀ ਨੰਃ ੪

## ਖਰਚ

## (ਕੁਲ)

### ਜਨਤਕ ਖਰਚ ਦੀ ਸ਼ਰੇਣੀ ਵੰਡ

| | ਵੇਰਵਾ | ਰਕਮ ੧੯੫੧-੫੨ (ਅਨੁਮਾਨ) | ਕੁਲ ਰਕਮ ਦਾ ਸੈਂਕੜਾ ਪ੍ਰਤੀ |
|---|---|---|---|
| ੧. | ਰਖਿਅਕ ਸੇਵਾਵਾਂ | ੧,੯੭,੨੪,੯੦੦ | ੪੨ ੭% |
| ੨. | ਸਮਾਜਕ ਸੇਵਾਵਾਂ | ੧,੨੧ ੭੬,੭੦੦ | ੨੪.੯% |
| ੩. | ਉਨਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ | ੧,੧੬,੪੬,੫੦੦ | ੨੩.੯% |
| ੪. | ਕਰਜ਼ਾ ਚੁਕਾਊ ਵਸੀਲੇ | ੧,੬੪,੦੦੦ | .੪% |
| ੫. | ਫੁਟਕਲ ਸੇਵਾਵਾਂ * | ੫੨,੪੭,੬੦੦ | ੮.੧% |
| | ਜੋੜ | ੪,੮੯,੮੭.੭੦੦ | |

* ਫੁਟਕਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਟਕਸਾਲ, ਰਿਕਾਨਜਾਤ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਮਹਿਕਮੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਉਪਰੋਕਤ ਮੱਦਾਂ ਵਿਚੋਂ, ਕਿਸੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਰੇਣੀ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ

ਨੋਟ:— ਉਪਰੋਕਤ ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਨਤੀ ਫੰਡ ਵਿਚੋਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਖਰਚ ਭੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

## ਖਰਚ ਦਾ ਵੇਰਵਾ (ਕੁਲ)

### (ੳ)

### ਰਖਿਅਕ ਸੇਵਾਵਾਂ

| | ਵੇਰਵਾ | ਰਕਮ ੧੯੫੧-੫੨ ਅਨੁਮਾਨ | ਜੋੜ ਦਾ ਸੈਂਕੜਾ ਪ੍ਰਤੀ | ਜੀ ਪ੍ਰਤੀ ਖਰਚ | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | ਰੁ: | ਅ: | ਪ: |
| ੧. | ਜਰਨਲ ਪਰਬੰਧ | ੪੪,੦੧,੩੦੦ | ੨੨.੩% | ੧ | ੪ | ੭ |
| ੨. | ਨਿਆਂ | ੧੬,੦੫,੯੦੦ | ੮.੧% | ੦ | ੭ | ੬ |
| ੩. | ਪੁਲਸ | ੮੨,੦੧,੫੦੦ | ੪੧.੬% | ੨ | ੬ | ੩ |
| ੪. | ਜੇਲ੍ਹਾਂ | ੧੧,੩੩,੧੦੦ | ੫.੭% | ੦ | ੫ | ੩ |
| ੫. | ਆਮਦਨ ਤੇ ਪਰਤੱਖ ਮੰਗਾਂ | ੪੩,੮੩,੦੦੦ | ੨੨.੩% | ੧ | ੪ | ੬ |
| | ਜੋੜ | ੧,੯੭,੨੪,੮੦੦ | | | | |

### (ਅ)

### ਸਮਾਜਕ ਸੇਵਾਵਾਂ

| | ਵੇਰਵਾ | ਰਕਮ ੧੯੫੧-੫੨ ਅਨੁਮਾਨ | ਜੋੜ ਦਾ ਸੈਂਕੜਾ ਪ੍ਰਤੀ | ਜੀ ਪ੍ਰਤੀ ਖਰਚ | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | ਰੁ: | ਅ: | ਪ; |
| ੧. | ਵਿਦਿਆ | ੭੨,੩੦,੫੦੦ | ੫੯.੪% | ੨ | ੧ | ੯ |
| ੨. | ਡਾਕਟਰੀ | ੩੧,੮੪,੬੦੦ | ੨੬.੨% | ੦ | ੧੪ | ੧੦ |
| ੩. | ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ | ੫,੫੨,੨੦੦ | ੪.੬% | ੦ | ੨ | ੮ |
| ੪. | ਮੁੜ ਵਸਾਊ | ੪,੩੮,੩੦੦ | ੩.੬% | ੦ | ੨ | ੬ |
| ੫. | ਫੁਟਕਲ ਸਮਾਜਕ ਸੇਵਾਵਾਂ | ੭,੭੧,੧੦੦ | ੬.੨% | ੦ | ੩ | ੭ |
| | ਜੋੜ | ੧,੨੧,੭੬,੭੦੦ | | | | |

(ੲ)

## ਉੱਨਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ

| ਵੇਰਵਾ | ਰਕਮ ੧੯੫੧-੫੨ (ਅਨੁਮਾਨ) | ਜੋੜ ਦਾ ਸੈਂਕੜਾ ਪ੍ਰਤੀ | ਜੀ ਪ੍ਰਤੀ ਖਰਚ | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | ਰੁ: | ਆ: | ਪ: |
| ੧. ਖੇਤੀ—ਬਾੜੀ | ੧੩,੩੮,੧੦੦ | ੧੧.੫% | ੦ | ੬ | ੨ |
| ੨. ਸਲੋਤਰੀ ਵਿਭਾਗ | ੪,੬੫,੬੦੦ | ੩.੯% | ੦ | ੩ | ੫ |
| ੩. ਪਰਸਪਰ ਸਹਾਇਕ | ੧,੮੩,੪੦੦ | ੧.੫% | ੦ | ੦ | ੫ |
| ੪. ਦਸਤਕਾਰੀ ਅਤੇ ਰਸਦ ਵਿਭਾਗ | ੩,੩੪,੪੦੦ | ੨.੮% | ੦ | ੧ | ੬ |
| ੫. ਬਿਜਲੀ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਕੰਮ | ੭੫,੪੨,੬੦੦ | ੬੪.੩% | ੨ | ੩ | ੩ |
| ੬. ਉੱਨਤੀ ਅਤੇ ਵਿਉਂਤ | ੬,੫੬,੦੦੦ | ੫.੬% | ੦ | ੩ | ੧ |
| ੭. ਪਿੰਡ ਸੁਧਾਰ ਸਕੀਮਾਂ | ੫,੦੦,੦੦੦ | ੪.੨% | ੦ | ੨ | ੪ |
| ੮. ਮਹਿਕਮਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼ਰੇਣੀਆਂ | ੭,੨੬,੪੦ | ੬.੨% | ੦ | ੩ | ੪ |

ਨੋਟ:— ਉਪਰੋਕਤ ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਓਹ ਖਰਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਉਨਤੀ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

# ਨੱਥੀ ਨੰ: ੫

**ਸਾਲ ੧੯੪੯–੫੦ ਲਈ ਰਕਬੇ ਦੀ ਸ਼ਰੇਣੀ ਵੰਡ** (ਅੰਕੜੇ ਏਕੜਾਂ ਵਿਚ)

| ਜ਼ਿਲਾ | ਕੁਲ ਰਕਬਾ | ਜੰਗਲ | ਜੋ ਕਾਸ਼ਤ ਯੋਗ ਨਹੀਂ | ਬੰਜਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਾਸ਼ਤ ਯੋਗ ਵਿਹਲੀ ਥਾਂ | ਚਲਦਾ ਬੰਜਰ | ਬੀਜਿਆ ਨੈਟ ਰਕਬਾ |
|---|---|---|---|---|---|---|
| ੧. ਪਟਿਆਲਾ | ੮,੪੭,੮੭੨ | ੧੨,੨੮੯ | ੭੦ ੦੬੧ | ੨,੩੪,੧੬੧ | ੧,੧੮,੧੮੬ | ੪,੧੩,੧੯੫ |
| ੨. ਸੰਗਰੂਰ | ੧੨,੪੩,੫੬੦ | ੨.੩੮੬ | ੭੧,੭੧੩ | ੧,੧੭,੪੬੮ | ੨,੬੫,੨੭੧ | ੭,੮੬,੭੨੨ |
| ੩. ਬਠਿੰਡਾ | ੧੪,੩੯,੧੮੩ | — | ੫੪,੨੧੭ | ੭੬,੬੪੨ | ੨,੦੫,੭੩੮ | ੧੧ ੦੨ ੫੮੬ |
| ੪. ਫਤਿਹ ਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ | ੩,੩੭,੨੧੩ | ੧੬੨ | ੨੩,੮੨੮ | ੭੫,੫੫੨ | ੨੭,੨੨੦ | ੨,੧੦,੪੨੧ |
| ੫. ਬਰਨਾਲਾ | ੭,੯੯,੧੭੬ | ੪੯੩ | ੬,੨੫੭ | ੫੪,੭੮੦ | ੯੭,੮੯੯ | ੬.੩੯,੭੪੭ |
| ੬. ਮਹਿੰਦਰ ਗੜ੍ਹ | ੮,੫੭.੭੨੫ | ੨੪੩ | ੬੮.੯੭੯ | ੬੭,੯੪੯ | ੧,੦੦,੧੭੯ | ੬,੨੦,੩੭੫ |
| ੭. ਕਪੂਰਥਲਾ | ੪,੧੧,੫੫੦ | — | ੫੮,੬੧੪ | ੮੦,੪੨੦ | ੯੮,੫੮੨ | ੧,੭੩,੯੩੪ |
| ੮. ਕੋਹਿਸਤਾਨ | ੩,੭੬.੪੭੪ | ੨੫,੭੭੯ | ੧,੨੪,੫੨੯ | ੫੯,੪੫੨ | ੪੯,੦੪੦ | ੧,੧੭,੬੭੪ |
| ਜੋੜ | ੬੩,੧੨,੭੫੩ | ੪੧,੩੫੨ | ੪,੭੮,੦੯੮ | ੭,੬੬,੬੨੪ | ੯,੬੨,੧੧੫ | ੪੦,੬੪,੬੫੪ |

ਜ਼ਰੀਆ:—ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਭੋਂ-ਪੱਤਰ

# ਨੱਥੀ ਨੰਃ ੬

ਸਾਲ ੧੯੪੯–੫੦ ਲਈ ਰਕਬੇ ਦੀ ਸੈਂਕੜੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵੰਡ

(ਅੰਕੜੇ ਏਕੜਾਂ ਵਿੱਚ)

| ਜ਼ਿਲਾ | ਕੁਲ ਰਕਬਾ ਏਕੜਾਂ ਵਿੱਚ | ਜੰਗਲ | ਜੋ ਕਾਸ਼ਤ ਯੋਗ ਨਹੀਂ | ਬੰਜਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਾਸ਼ਤ ਯੋਗ ਵਿਹਲੀ ਥਾਂ | ਚਲਦਾ ਬੰਜਰ | ਬੀਜਿਆ ਨੈੱਟ ਰਕਬਾ |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | % | % | % | % | % |
| ੧. ਪਟਿਆਲਾ | ੮,੪੭,੮੭੨ | ੧.੫ | ੮.੭ | ੨੭.੭ | ੧੩.੯ | ੪੮.੭ |
| ੨. ਸੰਗਰੂਰ | ੧੨,੪੩,੫੬੦ | .੨ | ੫.੯ | ੯.੪ | ੨੧.੩ | ੬੩.੨ |
| ੩. ਬਠਿੰਡਾ | ੧੪,੩੯,੧੮੩ | — | ੩.੮ | ੫.੩ | ੧੪.੩ | ੭੬.੬ |
| ੪. ਫਤਿਹ ਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ | ੩,੩੭,੨੧੩ | .੦੪ | ੭.੧ | ੨੨.੪ | ੮.੦੪ | ੬੨.੪੨ |
| ੫. ਬਰਨਾਲਾ | ੭,੯੯,੧੭੬ | .੮੬ | .੭੪ | ੬.੮ | ੧੨.੩ | ੮੦.੧ |
| ੬. ਮਹਿੰਦਰ ਗੜ੍ਹ | ੮,੫੭,੭੨੫ | .੦੨ | ੮.੦ | ੭.੯੩ | ੧੧.੬੨ | ੭੨.੪੩ |
| ੭. ਕਪੂਰਥਲਾ | ੪,੧੧,੫੫੦ | — | ੧੪.੩ | ੧੯.੫ | ੨੩.੯ | ੪੨.੩ |
| ੮. ਕੋਹਸਤਾਨ | ੩,੭੬,੪੭੪ | ੬.੮ | ੩੩.੧ | ੧੫.੭ | ੧੩.੧ | ੩੧.੩ |
| ਜੋੜ | ੬੩,੧੨,੭੫੩ | .੭ | ੭.੬ | ੧੨.੨ | ੧੫.੨ | ੬੪.੩ |

ਜ਼ਰੀਆਃ—ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਭੋਂ-ਪੱਤਰ

# ਨੱਥੀ ਨੰ: ੭

ੑ੯੪੯–੫੦ ਲਈ ਸਿੰਜਿਆ ਰਕਬਾ (ਅੰਕੜੇ ਏਕੜਾਂ ਵਿੱਚ)

| ਜ਼ਿਲਾ | ਸਰਕਾਰੀ ਨਹਿਰਾਂ | ਪਰਾਈਵੇਟ ਨਹਿਰਾਂ | ਤਲਾ | ਖੂਹ | ਹੋਰ ਸਾਧਨ | ਜੋੜ |
|---|---|---|---|---|---|---|
| ੧. ਪਟਿਆਲਾ | ੫੬,੩੫੧ | ...... | ...... | ੧ ੦੩,੨੩੦ | ੯,੭੬੬ | ੧,੬੯,੩੭੭ |
| ੨. ਸੰਗਰੂਰ | ੩,੯੫,੩੭੮ | ੪੮,੦੬੪ | ...... | ੯੬,੫੦੮ | ...... | ੫,੩੯,੯੫੦ |
| ੩. ਬਠਿੰਡਾ | ੬,੧੪,੦੬੫ | ...... | ...... | ੬,੫੧੦ | ...... | ੬,੨੦,੫੭੫ |
| ੪. ਫਤਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ | ੧,੩੦੬ | ...... | ੨੨ | ੧,੨੩,੫੩੫ | ...... | ੧,੨੪,੮੬੩ |
| ੫. ਬਰਨਾਲਾ | ੨,੦੦,੦੭੪ | ...... | ...... | ੧,੧੫,੫੬੭ | ...... | ੩,੧੫,੬੪੧ |
| ੬. ਮਹਿੰਦਰ ਗੜ੍ਹ | ...... | ...... | ...... | ੪੫,੭੨੧ | ...... | ੪੫,੭੨੧ |
| ੭. ਕਪੂਰਥਲਾ | ...... | ...... | ...... | ੧,੧੨,੬੫੯ | ੨,੯੧੯ | ੧,੧੫,੫੭੮ |
| ੮. ਕੋਹਿਸਤਾਨ | ...... | ...... | ...... | ੨੬੦ | ੧੭,੪੭੦ | ੧੭,੭੩੬ |
| ੧੯੪੯–੫੦ ਲਈ ਜੋੜ | ੧੨,੬੭,੧੭੪ | ੪੮,੦੬੪ | ੨੨ | ੬,੦੩,੯੯੦ | ੩੦,੧੯੧ | ੧੯,੪੯,੪੪੧ |
| ੧੯੪੮–੪੯ ਲਈ ਜੋੜ | ੧੨,੯੭,੦੯੧ | ੨੩,੭੪੦ | ... ... | ੬,੧੭,੬੫੫ | ੨੦,੨੫੩ | ੧੯,੫੮,੭੩੯ |
| ੧੯੪੭–੪੮ ਲਈ ਜੋੜ | ੧੦,੫੯,੪੭੨ | ੯੭,੯੫੯ | ...... | ੫,੩੭,੦੬੪ | ੨੧,੩੩੧ | ੧੭,੫੧,੮੫੬ |

# ਨੱਥੀ ਨੰਃ ੮

## ੧੯੪੭ ਤੋਂ ੧੯੫੦ ਤੱਕ ਪਰਸਿੱਧ ਅਨਾਜ ਦਾ ਰਕਬਾ ਤੇ ਨਿਕਾਲ

| ਅਨਾਜ ਦਾ ਨਾਉਂ | ਰਕਬਾ ਏਕੜਾਂ ਵਿੱਚ | | | ਨਿਕਾਲ ਟਨਾਂ ਵਿੱਚ | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | ੧੯੪੭–੪੮ | ੧੯੪੮–੪੯ | ੧੯੪੯–੫੦ | ੧੯੪੭–੪੮ | ੧੯੪੮–੪੯ | ੧੯੪੯–੫੦ |
| ੧. ਕਣਕ | ੮,੫੮,੩੪੯ | ੬,੯੮,੬੬੨ | ੮,੫੦,੧੧੬ | ੨,੨੩ ੭੨੬ | ੨,੬੨,੪੮੬ | ੩,੨੦,੪੪੬ |
| ੨. ਜੌਂ | ੧,੫੭,੬੭੯ | ੧,੪੯,੪੧੧ | ੧,੮੬,੦੭੧ | ੪੬,੬੪੮ | ੩੬,੧੧੫ | ੩੬,੨੩੫ |
| ੩. ਮੱਕੀ | ੧,੯੯,੮੦੪ | ੨,੨੧,੬੨੨ | ੧,੭੫,੪੨੩ | ੪੬,੮੦੦ | ੫੭,੨੧੭ | ੫੯,੬੩੨ |
| ੪. ਜੁਆਰ | ੫੬੩ | ੮੨,੪੨੮ | ੧,੪੩,੨੮੪ | ੭,੦੪੩ | ੬,੬੨੮ | ੧੨,੪੭੬ |
| ੫. ਬਾਜਰਾ | ੫,੬੯,੮੩੬ | ੪,੮੪,੫੭੬ | ੬,੩੯,੬੬੦ | ੭੫,੭੨੧ | ੪੬,੭੮੨ | ੬੫,੧੪੪ |
| ੬. ਚੌਲ | ੩੭,੧੨੪ | ੩੭,੩੦੧ | ੩੯,੨੧੭ | ੯,੬੨੮ | ੮,੨੨੦ | ੧੦,੫੬੧ |
| ੭. ਛੋਲੇ | ੫,੫੯,੭੪੮ | ੧੧,੪੩,੬੯੬ | ੧੧,੦੮,੫੯੨ | ੧,੪੨,੬੭੮ | ੨,੬੪,੯੩੪ | ੨,੧੩,੪੦੭ |
| ਜੋੜ | ੨੪,੩੩,੧੭੩ | ੨੮,੧੭,੬੯੬ | ੩੧,੪੨,੩੬੩ | ੫,੫੨,੫੪੪ | ੬,੮੨,੩੮੨ | ੭,੧੮,੨੦੧ |

# ਨੱਥੀ ਨੰ: ੯

੧੯੪੭ ਤੋਂ ੧੯੫੦ ਤਕ ਦਾਲਾਂ, ਤੇਲ ਕੱਢਣ ਵਾਲੇ ਬੀਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਰਸਿੱਧ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਰਕਬਾ ਅਤੇ ਨਿਕਾਲ ।

| ਫਸਲ ਦਾ ਨਾਉਂ | ਰਕਬਾ ਏਕੜਾਂ ਵਿਚ | | | ਨਿਕਾਲ ਟਨਾਂ ਵਿਚ | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | ੧੯੪੭-੪੮ | ੧੯੪੮-੪੯ | ੧੯੪੯-੫੦ | ੧੯੪੭-੪੮ | ੧੯੪੮-੪੯ | ੧੯੪੯-੫੦ |
| (ੳ) ਦਾਲਾਂ | | | | | | |
| ੧. ਮਸੂਰ | ੮,੮੧੨ | ੧੦,੨੧੯ | ੯,੫੦੪ | ੧,੭੦੩ | ੧,੮੫੨ | ੧,੫੧੧ |
| ੨. ਮੂੰਗੀ,ਮਾਂਹ | ੬੩,੧੨੫ | ੬੩,੯੯੯ | ੬੧,੬੩੭ | ੭,੦੨੪ | ੮,੧੮੧ | ੭,੦੮੭ |
| ੩. ਹਾੜ੍ਹੀ ਦੀਆਂ ਦਾਲਾਂ | ਮਿਲੇ ਨਹੀਂ | ਮਿਲੇ ਨਹੀਂ | ੬੬,੦੨੦ | ਮਿਲੇ ਨਹੀਂ | ਮਿਲੇ ਨਹੀਂ | ੭,੩੭੫ |
| ਅ. ਤੇਲ ਕੱਢਣ ਦੇ ਬੀਜ | — | — | — | — | — | — |
| ੧. ਅਲਸੀ, ਸਰ੍ਹੋਂ, ਰਾਈ | ੯੪,੯੦੫ | ੮੫,੬੬੩ | ੫੨,੬੮੩ | ੧੫,੬੯੭ | ੧੧,੪੬੫ | ੭,੬੩੨ |
| ੨. ਮੂੰਗਫਲੀ | ੩੯,੬੮੬ | ੩੭,੫੬੭ | ੨੮,੪੩੯ | ੮,੦੪੭ | ੫,੭੦੦ | ੫,੪੧੬ |
| ੩. ਸੀਸਾਮਮ | ੧੧,੧੯੯ | ੪,੨੮੨ | ੪,੫੧੦ | ੧,੬੦੯ | ੪੦੬ | ੪੩੨ |
| ੲ. ਹੋਰ ਫਸਲਾਂ | | | | | | |
| ੧. ਗਨਾ | ੭੧,੩੧੬ | ੬੭,੩੮੧ | ੫੪,੬੯੩ | ੬੩,੬੭੨ | ੫੮,੨੦੬ | ੬੧,੩੩੪ |
| ੨. ਕਪਾਹ | ੧,੯੨,੬੯੮ | ੧,੮੧,੩੯੫ | ੧,੮੮,੪੨੮ | ੭੦,੮੬੯ ਗੱਠਾਂ | ੬੦,੬੨੩ ਗੱਠਾਂ | ੭੯,੭੩੭ ਗੱਠਾਂ |

ਜਰੀਆ:-ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਭੋਂ-ਪੱਤਰ

# ਨੱਥੀ ਨੰ: ੧੦

ਮੁੜ ਵਸਾਊ—੩੧ ਦਸੰਬਰ, ੧੯੫੦ ਦੇ ਅੰਤ ਤਕ ਹਿੱਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਨਕਸ਼ਾ

| ਜ਼ਿਲਾ | ਅਲਾਟੀਆਂ ਦੀ ਕੁਲ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ | ਰਕਬਾ ਜਿਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। | ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਕੁਲ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮਕਾਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। | ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਕੁਲ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸੇ ਵੰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। | ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਕੁਲ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸੇ ਵੰਡ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। | ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। |
|---|---|---|---|---|---|---|
| ੧ | ੨ | ੩ | ੪ | ੫ | ੬ | ੭ |
| | | (ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ) | | | | |
| ੧. ਪਟਿਆਲਾ | ੧੫,੪੫੬ | ੬੭,੭੭੨ | ੭੨੫ | ੫੬੯ | ੧੫੬ | ੫੬੯ |
| ੨. ਬਰਨਾਲਾ | ੨,੪੮੦ | ੨੮,੬੪੪ | ੩੪੦ | ੧੪੯ | ੧੯੧ | ੧੪੯ |
| ੩. ਬਠਿੰਡਾ | ੬,੫੩੧ | ੪੨,੮੭੫ | ੪੪੩ | ੩੯੬ | ੪੭ | ੩੯੬ |
| ੪. ਫਤਿਹ ਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ | ੩,੮੯੨ | ੩੪,੭੦੨ | ੩੬੮ | ੬੯ | ੨੯੯ | ੬੯ |
| ੫. ਸੰਗਰੂਰ | ੬,੯੯੦ | ੪੫.੫੫੦ | ੪੦੩ | ੨੪੮ | ੧੫੫ | ੨੪੮ |
| ੬. ਕਪੂਰਥਲਾ | ੧੪.੪੦੪ | ੭੪,੭੧੩ | ੬੪੩ | ੧੫੯ | ੪੮੪ | ੧੫੯ |
| ੭. ਕੋਹਿਸਤਾਨ | ੪੪੭ | ੨,੧੯੭ | ੭੨ | ੭੨ | …… | ੭੨ |
| ੮. ਮਹਿੰਦਰ ਗੜ੍ਹ | ੧,੫੮੮ | ੯,੮੬੦ | ੧੬੯ | ੩੮ | ੧੩੧ | ੩੮ |
| ਜੋੜ | ੫੧,੭੮੮ | ੩,੦੬,੩੧੩ | ੩,੧੬੩ | ੧,੭੦੦ | ੧,੪੬੩ | ੧,੭੦੦ |

# ਨੱਥੀ ਨੰ: ੧੧

੧੯੪੯ ਵਿੱਚ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਾਮਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਏ ਸਰਮਾਏ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ

| ਕਾਰਖਾਨੇ ਦਾ ਨਾਉਂ | ਰਜਿਸਟਰ ਹੋਏ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ੧੯੪੯ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ | ਮਿਆਦੀ ਸਰਮਾਇਆ | ਕਾਰਜ ਸਾਧਨ ਸਰਮਾਇਆ | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | ਕੱਚੇ ਸਾਮਾਨ ਅਤੇ ਬਾਲਣ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦਾ ਮੁੱਲ | ਉਪਜਾਂ ਅਤੇ ਅਧੀਨ-ਉਪਜਾਂ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦਾ ਮੁੱਲ | ਕਾਰਜ ਸਾਧਕ ਸਰਮਾਏ ਦਾ ਜੋੜ। | ਉਪਜਾਊ ਸਰਮਾਏ ਦਾ ਜੋੜ। |
| ੧ | ੨ | ੩ | ੪ | ੫ | ੬ | ੭ |
| | | ਰੁਪਏ | ਰੁਪਏ | ਰੁਪਏ | ਰੁਪਏ | ਰੁਪਏ |
| ੧. ਬਨਾਸਪਤੀ ਤੇਲ | ੧੫ | ੨੬,੬੯,੫੫੦ | ੧੨,੨੭,੪੩੪ | ੮,੨੪,੧੪੫ | ੨੦,੫੧,੫੭੯ | ੪੭,੨੧,੧੨੯ |
| ੨. ਲੋਹਾ ਅਤੇ ਫੌਲਾਦ | ੩੧ | ੩੦,੧੩,੫੬੮ | ੧੨,੮੨,੬੧੨ | ੮,੨੧,੩੬੫ | ੨੧,੦੩,੯੭੭ | ੫੧,੧੭,੫੪੫ |
| ੩. ਸਿਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ | ੩ | ੧,੯੦,੧੬੬ | ੧੧,੮੪੩ | ੧੫,੬੯੯ | ੨੭,੫੩੨ | ੨,੧੭,੬੯੮ |
| ੪. ਜਨਰਲ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ | ੧੧ | ੧੦,੬੩,੩੪੧ | ੨,੫੦,੮੧੫ | ੩,੧੫,੫੧੬ | ੫,੬੬,੩੩੧ | ੧੬,੨੯,੬੭੨ |
| ੫. ਫੁਟਕਲ ਦਸਤਕਾਰੀਆਂ | ੧੨ | ੨,੦੫,੨੧,੭੩੯ | ੯੬,੩੧,੮੭੯ | ੨੮,੨੫,੮੦੩ | ੧,੨੪,੫੭,੬੮੨ | ੩,੨੯,੭੯,੪੨੧ |
| ਜੋੜ | ੭੨ | ੨,੭੦,੫੮,੩੬੪ | ੧,੨੪,੦੪,੫੮੩ | ੪੮,੦੨,੫੧੮ | ੧,੭੨,੦੭,੧੦੧ | ੪,੪੨,੬੫,੪੬੫ |

ਜ਼ਰੀਆ:—ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ, ਦਸਤਕਾਰੀ

ਨੋਟ: ੧. ਖਾਨਾ ਨੰ: ੨ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਉਹ ਕਾਰਖਾਨੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ੨੦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਾਣੀ ਨੌਕਰ ਰਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ।

੨. ਫੁਟਕਲ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੀਮਿੰਟ, ਖੰਡ, ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਭੱਠੀਆਂ, ਚਮੜਾ ਰੰਗਣ ਦੇ ਕਾਰਖਾਨੇ, ਦਵਾਈਆਂ ਬਿਸਕੁਟ ਅਤੇ ਸਟਾਰਚ ਵਰਗ ਕਾਰਖਾਨੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ । ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਅੰਕੜੇ, ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਅੰਕੜਾ ਐਕਟ ੧੯੪੨ ਦੀ ਉਪਬੰਧ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਹਰੇਕ ਵਿੱਚ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ੩ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ ।

੩. ਮਜ਼ਦੂਰ ਤੋਂ ਭਾਵ ਉਸ ਪ੍ਰਾਣੀ ਤੋਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਸਾਮਾਨ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਸਾਮਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਸਹਿਤ ਨੌਕਰ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ।

੪. ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਮੂਹ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਸ਼ਬਦ 'ਮਜ਼ਦੂਰ' ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਜਿਵੇਂ ਕਲਰਕੀ, ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਅਤੇ ਮੁਹਾਰਤੀ ਅਮਲਾ ।

੫. ਬਾਲਗ ਤੋਂ ਭਾਵ ਉਸ ਪ੍ਰਾਣੀ ਤੋਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਯੂ ਦਾ ਸਤਾਰਵਾਂ ਸਾਲ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ।

੬. ਬੱਚੇ ਤੋਂ ਭਾਵ ਉਸ ਪ੍ਰਾਣੀ ਤੋਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਯੂ ਦਾ ਸਤਾਰਵਾਂ ਸਾਲ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ।

# ਨੱਥੀ ਨੰਃ ੧੨

## ੧੯੪੯ ਵਿਚ ਜ਼ਿਲੇ ਵਲੋਂ ਸਾਮਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਵਿਚ ਲਾਏ ਸਰਮਾਏ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ

| | ਜ਼ਿਲਾ | ਰਕਬਾ ਏਕੜਾਂ ਵਿਚ | ੧੯੪੧ ਦੀ ਮਰਦਮ ਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਵਸੋਂ | ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ੧੯੪੯ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ | ਮਿਆਦੀ ਸਰਮਾਇਆ | ਕਾਰਜ ਸਾਧਕ ਸਰਮਾਇਆ | | | | 
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | | | ਕੱਚੇ ਸਾਮਾਨ ਦੇ ਸਟਾਕਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ | ਪੂਰੀ ਹੋਈ ਉਤਪ੍ਰਤੀ ਦੇ ਸਟਾਕਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ | ਕਾਰਜ ਸਾਧਕ ਸਰਮਾਏ ਦਾ ਜੋੜ | ਉਪਜਾਊ ਸਰਮਾਏ ਦਾ ਜੋੜ |
| | ੧ | ੨ | ੩ | ੪ | ੫ | ੬ | ੭ | ੮ | ੯ |
| | | | | | ਰੁਪਏ | ਰੁਪਏ | ਰੁਪਏ | ਰੁਪਏ | ਰੁਪਏ |
| ੧. | ਕਪੂਰਥਲਾ | ੪,੨੧,੫੦੫ | ੨,੭੪,੬੨੪ | ੨੩ | ੧,੦੩, ੭,੬੯੪ | ੨੨,੪੩,੯੮੭ | ੧੮,੫੨,੧੬੯ | ੪੦,੯੬,੧੫੬ | ੧,੪੪,੬੩,੮੫੦ |
| ੨. | ਫ਼ਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ | ੪,੩੫,੫੪੩ | ੨,੪੨,੯੮੪ | ੨੧ | ੧੪,੪੭,੮੩੯ | ੧੧,੫੩,੬੧੬ | ੫,੯੯,੫੨੯ | ੧੭,੫੩,੧੪੫ | ੩੨,੦੦,੯੮੪ |
| ੩. | ਪਟਿਆਲਾ | ੫,੬੯,੪੯੨ | ੪,੭੫,੧੪੦ | ੮ | ੫੩,੩੧,੭੯੬ | ੧੮,੧੦,੭੫੩ | ੭,੩੧,੬੩੨ | ੨੫,੪੨,੩੮੫ | ੭੮,੭੪,੧੮੧ |
| ੪. | ਬਰਨਾਲਾ | ੭,੪੪,੮੪੪ | ੫,੪੨,੪੩੬ | ੯ | ੧੨,੯੦,੭੦੮ | ੨,੫੭,੭੦੮ | ੫,੦੨,੨੦੦ | ੭,੫੯,੯੦੮ | ੨੦,੫੦,੬੧੬ |
| ੫. | ਬਠਿੰਡਾ | ੧੪,੦੮,੫੧੪ | ੬,੬੯,੭੯੨ | ੪ | ੮,੫੨,੫੫੦ | ੨੭,੦੦,੬੩੯ | ੬,੭੮,੨੪੮ | ੩੩,੭੮,੮੮੭ | ੪੨,੩੧,੪੩੭ |
| ੬. | ਸੰਗਰੂਰ | ੧੫,੭੨,੯੭੧ | ੬,੧੯,੩੬੪ | ੪ | ੭,੯੦,੧੩੪ | ੩,੩੬,੩੬੫ | ੯੫,੩੦੧ | ੪,੩੧,੬੬੬ | ੧੨,੨੧,੮੦੦ |
| ੭. | ਮਹਿੰਦਰ ਗੜ੍ਹ | ੯,੧੩,੭੪੬ | ੪,੫੯,੫੯੫ | ੩ | ੬੯,੭੭,੬੪੩ | ੩੯,੦੧,੫੧੫ | ੩,੪੩,੪੩੯ | ੪੨,੪੪,੯੫੪ | ੧,੧੨,੨੨,੫੯੭ |
| ੮. | ਕੋਹਿਸਤਾਨ | ੪,੨੪,੨੪੮ | ੧,੪੦,੦੭੫ | | | | | | |
| | ਜੋੜ | ੬੪,੯੦,੮੬੩ | ੩ ੪੨,੪੦੦ | ੭੨ | ੨,੭੦,੫੮,੩੬੪ | ੧,੨੪,੦੪,੫੮੩ | ੪੮,੦੨,੫੧੮ | ੧,੭੨,੦੭,੧੦੧ | ੪,੪੨,੬੫,੪੬੫ |

ਜ਼ਰੀਆ:–ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ, ਦਸਤਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ

ਨੋਟ:–ਖਾਨਾ ਨੰ. ੪ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਉਹ ਕਾਰਖਾਨੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ੨੦ ਤੋਂ ਵਧ ਪ੍ਰਾਣੀ ਨੌਕਰ ਰਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ।

# ਨੱਥੀ ਨੰ: ੧੩

## ੧੯੪੯ ਵਿੱਚ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਦੀ ਖਪਤ ਅਤੇ ਉਪਜ ।

| ਕਾਰਖਾਨੇ ਦਾ ਨਾਉਂ | ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ | ਖਪਤ: ਵਰਤੇ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਕੀਤਾ ਕੰਮ | ਖਪਤ: ਵਰਤੇ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲਾਗਤ | ਖਪਤ: ਜੋੜ | ਆਮਦਨ-ਕਰ ਦੇ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਦਿਤੀ ਸ਼ਰਹ ਉਤ ਘਸਾਈ | ਉਪਜਾਂ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਉਪਜਾਂ ਦਾ ਕੁਲ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਕੀਤਾ ਕੰਮ | ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਵਧਿਆ ਮੁੱਲ ਖਾਨਾ ਨੰ: ੫, ੬ ਅਤੇ ੭ |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| ੧ | ੨ | ੩ | ੪ | ੫ | ੬ | ੭ | ੮ |
| | | ਰੁਪਏ | ਰੁਪਏ | ਰੁਪਏ | ਰੁਪਏ | ਰੁਪਏ | ਰੁਪਏ |
| ੧. ਬਨਾਸਪਤੀ ਤੇਲ | ੧੫ | ੧,੦੫,੧੮,੭੨੮ | ੨,੭੬,੨੪੪ | ੧,੦੭,੯੪,੯੭੨ | ੧,੪੦,੮੬੭ | ੧,੦੯,੯੩,੨੭੧ | ੫੭,੪੩੨ |
| ੨. ਲੋਹਾ ਅਤੇ ਫੌਲਾਦ | ੩੧ | ੫੦,੧੭,੮੯੩ | ੫,੯੮,੬੯੦ | ੫੬,੧੬,੫੮੩ | ੨,੦੦,੨੫੨ | ੭੦,੫੪,੩੮੪ | ੧੨,੩੭,੫੪੯ |
| ੩. ਸਿਊਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ | ੩ | ੩੧,੧੬੪ | ੨੩,੭੨੮ | ੫੪,੮੮੭ | ੧੦,੭੮੧ | ੧,੯੮,੭੬੯ | ੧,੩੩,੧੦੧ |
| ੪. ਜਨਰਲ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ | ੧੬ | ੮,੯੪,੨੬੪ | ੯੭,੦੨੧ | ੯,੯੧,੨੮੫ | ੭੬,੩੪੯ | ੧੭,੧੩,੬੧੮ | ੬,੪੫,੯੮੪ |
| ੫. ਫੁਟਕਲ ਕਾਰਖ਼ਾਨੇ | ੧੫ | ੧,੬੯,੭੧,੬੨੭ | ੨੯,੦੫,੮੫੦ | ੧,੯੮,੭੭,੪੭੭ | ੧੫,੮੧,੩੭੪ | ੩,੦੨,੭੫,੯੨੭ | ੮੮,੧੭,੦੭੬ |
| ਜੋੜ | ੭੨ | ੩,੩੪,੩੩,੬੭੬ | ੩੯,੦੧,੫੨੮ | ੩,੭੩,੩੫,੨੦੪ | ੨੦,੦੯,੬੨੩ | ੫,੦੨,੩੫,੯੬੯ | ੧,੦੮,੯੧,੧੪੨ |

ਜਰੀਆ:—ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ, ਦਸਤਕਾਰੀ ।

ਨੋਟ:—ਖਾਨਾ ਨੰ: ੨ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਉਹ ਕਾਰਖਾਨੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ੨੦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਾਣੀ ਨੌਕਰ ਰਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ੱਤਾ ਵਤਦੇ ਹਨ

# ਨਥੀ ਨੰ: ੧੪

## ੧੯੬੯ ਵਿੱਚ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਦੀ ਖਪਤ ਅਤੇ ਉਪਜ

| ਜ਼ਿਲੇ ਦਾ ਨਾਉਂ | | ਰਕਬਾ ਏਕੜਾਂ ਵਿਚ | ੧੯੬੧ ਦੀ ਮਰਦਮ ਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵਸੋਂ | ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ | ਖਪਤ: ਵਰਤਿਆ ਕੱਚਾ ਸਾਮਾਨ ਅਤੇ ਕੀਤਾ ਕੰਮ | ਖਪਤ: ਵਰਤਿਆ ਬਾਲਣ | ਖਪਤ: ਜੋੜ | ਦਿੱਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਤੇ ਅਸਾਮੀ | ਉਪਜਾਂ ਅਤੇ ਅਧੀਨ-ਉਪਜਾਂ ਦਾ ਕੁਲ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਕੀਤਾ ਕੰਮ | ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਵਧਿਆ ਮੁੱਲ ਖਾਨਾਂ ੭, ੮ ਅਤੇ ੯ |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| ੧ | | ੨ | ੩ | ੪ | ੫ | ੬ | ੭ | ੮ | ੯ | ੧੦ |
| | | | | | ਰੁਪਏ | ਰੁਪਏ | ਰੁਪਏ | ਰੁਪਏ | ਰੁਪਏ | ਰੁਪਏ |
| ੧. | ਕਪੂਰਥਲਾ | ੪,੨੧,੫੦੫ | ੨,੭੪,੬੨੪ | ੨੩ | ੮੯,੧੯,੪੧੭ | ੫,੬੪,੫੮੯ | ੯੪,੮੪,੦੦੬ | ੮,੧੮,੪੬੫ | ੧,੨੯,੫੫,੬੨੦ | ੨੬,੫੩,੧੪੬ |
| ੨. | ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ | ੪,੩੫,੫੪੩ | ੨,੪੨,੯੮੪ | ੨੧ | ੮੫,੮੭,੨੫੮ | ੫,੨੩,੩੩੦ | ੯੧,੧੦,੫੮੮ | ੧,੦੧,੫੬੯ | ੧,੦੨,੪੯,੫੭੫ | ੧੦,੩੭,੪੧੮ |
| ੩. | ਪਟਿਆਲਾ | ੫,੬੯,੪੯੨ | ੪,੭੫,੧੪੦ | ੮ | ੫੨,੨੨,੬੫੨ | ੩,੦੩,੬੨੯ | ੫੫,੨੬,੨੮੧ | ੩,੫੮,੧੪੯ | ੫੮,੧੧,੯੪੮ | ੭੨,੪੮੨ |
| ੪. | ਬਰਨਾਲਾ | ੭,੪੪,੮੪੪ | ੫,੪੨,੪੩੬ | ੯ | ੨੧,੬੦,੫੯੬ | ੧,੨੮,੪੦੩ | ੨੨,੮੮,੯੯੯ | ੭੬,੦੪੯ | ੨੫,੯੦,੪੬੭, | ੨,੨੫,੪੧੯ |
| ੫. | ਬਠਿੰਡਾ | ੧੪,੦੮,੫੧੪ | ੬,੬੯,੭੯੨ | ੪ | ੩੦,੦੦,੧੫੯ | ੧,੦੫,੧੫੩ | ੩੧,੦੫,੩੧੨ | ੬੫,੩੬੮ | ੪੦,੪੧,੭੨੬ | ੮,੭੧,੦੪੬ |
| ੬. | ਸੰਗਰੂਰ | ੧੫,੭੨,੯੭੧ | ੬,੧੯,੩੬੪ | ੪ | ੨੧,੪੮,੧੧੮ | ੩੯,੯੬੯ | ੨੧,੮੮,੦੮੭ | ੪੪,੫੪੯ | ੨੨,੪੭,੯੯੩ | ੧੫,੩੫੭ |
| ੭. | ਮਹਿੰਦਰ ਗੜ੍ਹ | ੯,੧੩,੭੪੬ | ੪,੫੯,੫੮੫ | | | | | | | |
| ੮. | ਕੋਹਿਸਤਾਨ | ੪,੨੪,੨੪੮ | ੧,੪੦,੦੭੫ | ੩ | ੩੩,੯੫,੪੭੭ | ੨੨,੩੬,੪੫੫ | ੫੬,੩੧,੯੩੧ | ੫,੪੫,੪੭੧ | ੧,੨੩,੩੬,੬੪੦ | ੬੧,੬੧,੨੩੮ |
| | ਜੋੜ | ੬੪,੯੦,੮੬੩ | ੩,੪੨,੪੦੦ | ੭੨ | ੩,੩੪,੩੩,੬੭੬ | ੩੯,੦੧,੫੨੮ | ੩,੭੩,੩੫,੨੦੪ | ੨੦,੦੯,੬੨੩ | ੫,੦੨,੩੫,੬੬੯ | ੧,੦੯,੬੧,੧੯੮ |

ਜ਼ਰੀਆ:—ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ, ਦਸਤਕਾਰੀ ।

ਨੋਟ:—ਖਾਨਾ ਨੰ: ੪ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਉਹ ਕਾਰਖਾਨੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ੨੦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਾਣੀ ਨੌਕਰ ਰਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ੌਹਾ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ।

# ਨੱਥੀ ਨੰ: ੧੫

## ੧੯੪੯ ਵਿੱਚ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰ ਰਖੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਅਤੇ ਦਿੱਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ

| ਕਾਰਖਾਨੇ ਦਾ ਨਾਉਂ | ਰਜਿਸਟਰ ਹੋਏ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ | ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ: ਪੁਰਸ਼ | ਇਸਤਰੀਆਂ | ਬੱਚੇ | ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਜੋੜ | ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਣੀ | ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਕੁਲ ਮਜ਼ਦੂਰੀ | ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ | ਹੋਰ ਨਫਿਆਂ ਅਤੇ ਹਕਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ | ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਕੁਲ ਅਦਾਇਗੀ |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| ੧ | ੨ | ੩ | ੪ | ੫ | ੬ | ੭ | ੮ | ੯ | ੧੦ | ੧੧ |
| | | | | | | | ਰੁਪਏ | ਰੁਪਏ | ਰੁਪਏ | ਰੁਪਏ |
| ੧. ਬਨਾਸਪਤੀ ਤੇਲ | ੧੫ | ੬੦੨ | ੩੪ | ੫ | ੬੪੨ | ੧੪੫ | ੩,੯੨,੬੭੧ | ੧,੩੨,੯੯੨ | ੧੨,੬੯੪ | ੫,੨੮,੫੪੭ |
| ੨. ਲੋਹਾ ਅਤੇ ਫੌਲਾਦ | ੩੧ | ੧,੪੧੫ | .. | ੧੦ | ੧,੪੨੫ | ੧੪੨ | ੧੧,੩੬,੦੮੧ | ੧,੫੫,੬੩੪ | ੭੮,੨੭੮ | ੧੩,੬੯,੯੯੩ |
| ੩. ਸਿਊਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ | ੩ | ੧੪੦ | .. | ੨ | ੧੪੨ | ੧੧ | ੮੭,੩੧੯ | ੮,੯੧੭ | ੭੦੦ | ੯੬,੯੩੬ |
| ੪. ਜਨਰਲ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ | ੧੧ | ੬੫੪ | .. | ੧੨ | ੬੬੬ | ੬੧ | ੪,੪੩,੨੬੬ | ੯੭,੬੧੬ | ੩,੪੭੧ | ੫,੪੪,੩੫੩ |
| ੫. ਫੁਟਕਲ ਕਾਰਖਾਨੇ | ੧੨ | ੪,੩੬੧ | ੧੫੦ | ੭੬ | ੪,੭੮੭ | ੬੯੦ | ੩੧,੯੬,੦੩੭ | ੧੧,੯੫,੪੩੨ | ੩,੭੩,੧੨੩ | ੪੭,੬੪,੫੯੫ |
| ਜੋੜ | ੭੨ | ੭,੩੭੨ | ੧੮੪ | ੧੦੫ | ੭,੬੬੫ | ੧,੦੭੯ | ੫੨,੪੫,੬੬੭ | ੧੫,੯੦,੪੯੧ | ੪,੬੮,੨੬੬ | ੭੩,੦੪,੪੧੪ |

ਜ਼ਰੀਆ:—ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ, ਦਸਤਕਾਰੀ.

# ਨੱਥੀ ਨੰ: ੧੬

## ੩੧ ਦਸੰਬਰ ੧੯੪੯ ਨੂੰ ਮੁਕਣੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਵਿਚ ਪੁਰਖਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਘੰਟੇ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਘੰਟੇ ਦੀ ਔਸਤ ਕਮਾਈ ।

| ਕਾਰਖਾਨਾ | ਪੁਰਖ | | | | ਇਸਤਰੀਆਂ | | | ਬੱਚੇ | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | ਰਜਿਸਟਰ ਹੋਏ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ | ਪੁਰਖਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਘੰਟਿਆਂ ਦਾ ਜੋੜ | ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਅਤੇ ਬੋਨਸਾਂ ਦਾ ਜੋੜ | ਮਜ਼ਦੂਰ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟੇ ਦੀ ਔਸਤ ਕਮਾਈ | ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ | ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਅਤੇ ਬੋਨਸਾਂ ਦਾ ਜੋੜ | ਮਜ਼ਦੂਰ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟੇ ਦੀ ਔਸਤ ਕਮਾਈ | ਬੱਚਿਆਂ ਦ ਕੰਮ ਦੇ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ | ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਅਤੇ ਬੋਨਸਾਂ ਦਾ ਜੋੜ | ਮਜ਼ਦੂਰ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟੇ ਦੀ ਔਸਤ ਕਮਾਈ |
| ੧ | ੨ | ੪ | ੩ | ੫ | ੬ | ੭ | ੮ | ੯ | ੧੦ | ੧੧ |
| | ਗਿਣਤੀ | ਘੰਟੇ | ਰੁਪਏ | ਰੁ: ਅ: ਪ | ਘੰਟੇ | ਰੁਪਏ | ਰੁ: ਅ: ਪ: | ਘੰਟੇ | ਰੁਪਏ | ਰੁ: ਅ: ਪ; |
| ੧. ਬਨਾਸਪਤੀ ਤੇਲ | ੧੫ | ੯,੩੪,੨੨੨ | ੩,੭੫,੧੪੧ | ੦ ੬ ੫ | ੨੫,੧੭੨ | ੭,੬੨੭ | ੦ ੪ ੧੦ | ੧,੬੫੦ | ੨੦੩ | ੦ ੨ ੦ |
| ੨. ਲੋਹਾ ਅਤੇ ਫੌਲਾਦ | ੩੧ | ੨੭,੨੧,੩੩੬ | ੧੧.੩੩,੫੮੧ | ੦ ੬ ੮ | . . | ... | .... | ੨੩,੬੦੦ | ੨,੫੦੦ | ੦ ੧ ੮ |
| ੩. ਸਿਉਣ ਦੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ | ੩ | ੩,੪੩,੯੯੬ | ੮੭,੦੬੩ | ੦ ੪ ੧ | . . | .... | .... | ੩,੨੬੭ | ੨੫੬ | ੦ ੧ ੩ |
| ੪. ਜਨਰਲ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ | ੧੧ | ੧੫,੫੮,੭੧੧ | ੪,੩੭,੪੯੪ | ੦ ੪ ੬ | . . | .... | .... | ੨੨,੫੫੨ | ੫,੭੭੨ | ੦ ੪ ੧ |
| ੫. ਫੁਟਕਲ ਕਾਰਖਾਨੇ | ੧੨ | ੯੧,੭੧,੯੧੩ | ੩੦,੬੬,੮੫੧ | ੦ ੫ ੪ | ੩,੪੪,੨੬੨ | ੮੭,੩੯੧ | ੦ ੪ ੧ | ੧,੬੮,੨੫੬ | ੪੧,੭੮੮ | ੦ ੪ ੦ |
| ਜੋੜ | ੭੨ | ੧,੪੭,੩੦,੧੭੮ | ੫੧,੦੦,੧੩੦ | ੦ ੫ ੬ | ੩,੬੯,੪੩੪ | ੯੫,੦੧੮ | ੦ ੪ ੧ | ੨,੧੯,੩੨੫ | ੫੦,੫੧੯ | ੦ ੩ ੮ |

ਜ਼ਰੀਆ:— ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ, ਦਸਤਕਾਰੀ.

# ਨੱਥੀ ਨੰ: ੧੭

## ੧੯੪੯–੫੦ ਵਿੱਚ ਦਰਜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵੰਡ

| ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ | ਮੁੰਡਿਆਂ ਲਈ | | | | | | | | ਕੁੜੀਆਂ ਲਈ | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | ਸਰਕਾਰੀ | | | | ਪਰਾਈਵੇਟ ਤੌਰ ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਏ | | | | ਸਰਕਾਰੀ | | | | ਪਰਾਈਵੇਟ ਤੌਰ ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਏ | | | |
| | ਹਾਈ | ਮਿਡਲ | ਲੋਅਰ ਮਿਡਲ | ਪਰਾਇਮਰੀ | ਹਾਈ | ਮਿਡਲ | ਲੋਅਰ ਮਿਡਲ | ਪਰਾਇਮਰੀ | ਹਾਈ | ਮਿਡਲ | ਲੋਅਰ ਮਿਡਲ | ਪਰਾਇਮਰੀ | ਹਾਈ | ਮਿਡਲ | ਲੋਅਰ ਮਿਡਲ | ਪਰਾਇਮਰੀ |
| **ਬਠਿੰਡਾ ਡਵੀਜ਼ਨ** | | | | | | | | | | | | | | | | |
| ੧. ਜ਼ਿਲਾ ਸੰਗਰੂਰ | ੫ | ੯ | ੧੭ | ੧੦੫ | ੧ | ੧ | ... | ... | ੧ | ੨ | ... | ੮ | ... | ੧ | ... | ੧ |
| ੨. ਜ਼ਿਲਾ ਬਰਨਾਲਾ | ੪ | ੧੮ | ੧੦ | ੮੭ | ੪ | ੫ | ੧ | ੧ | ... | ੨ | ੪ | ੧੧ | ... | ੨ | ... | ੧ |
| ੩. ਜ਼ਿਲਾ ਬਠਿੰਡਾ | ੧੨ | ੧੨ | ੧੧ | ੨੦੪ | ੬ | ੩ | ੧ | ੨ | ੨ | ੧ | ੧ | ੬ | ... | ੧ | ੨ | ੩ |
| ੪. ਜ਼ਿਲਾ ਮਹਿੰਦਰ ਗੜ੍ਹ | ੬ | ੨੧ | ੧੬ | ੬੧ | ੧ | ੩ | ੧ | ੨ | ... | ੧ | ੧ | ੯ | ... | ... | ... | ੨ |
| **ਪਟਿਆਲਾ ਡਵੀਜ਼ਨ** | | | | | | | | | | | | | | | | |
| ੧. ਜ਼ਿਲਾ ਪਟਿਆਲਾ | ੩ | ੨ | ੫ | ੬੩ | ੬ | ੧ | ... | ... | ੧ | ੧ | ੨ | ੧੦ | ... | ੧ | ... | ੧ |
| ੨. ਜ਼ਿਲਾ ਕਪੂਰਥਲਾ | ੬ | ੧੮ | ੧੨ | ੫੨ | ੫ | ੪ | ... | ੧੨ | ੩ | ... | ... | ੮ | ... | ... | ... | ੨੨ |
| ੩. ਜ਼ਿਲਾ ਕੋਹਿਸਤਾਨ | ੪ | ੪ | ੫ | ੫੨ | | ... | ... | ... | ... | ... | ੨ | ੩ | ... | ... | ... | ... |
| ੪. ਜ਼ਿਲਾ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ | ੩ | ੧੧ | ੧੪ | ੬੯ | ... | ੪ | ੧ | ੨ | ... | ... | ੪ | ੧੭ | ... | ੧ | ... | ... |
| ਜੋੜ | ੪੩ | ੯੫ | ੯੦ | ੬੯੨ | ੨੩ | ੨੧ | ੪ | ੧੯ | ੭ | ੭ | ੧੪ | ੭੨ | ... | ੬ | ੨ | ੩੦ |
| ਕੁਲ ਜੋੜ | ੧੧੧੫* | | | | | | | | | | | | | | | |

ਜ਼ਰੀਆ :—ਡਾਇਰੈਕਟਰੇਟ ਵਿਦਿਆ ਵਿਭਾਗ

*ਜ਼ਿਲਾ ਕਪੂਰਥਲੇ ਵਿਚ ੨ ਮੁਹਾਰਤੀ ਸਕੂਲਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ।

# ਨੱਥੀ ਨੰ: ੧੯

## ੧੯੪੯–੫੦ ਵਿੱਚ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਅਤੇ ਅਗੇਰੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ

| ਡਵੀਜ਼ਨ | ਮੁੰਡਿਆਂ ਲਈ — ਮੁੱਢਲੀ ਵਿਦਿਆ | | | ਮੁੰਡਿਆਂ ਲਈ — *ਅਗੇਰੀ ਵਿਦਿਆ | | | ਕੁੜੀਆਂ ਲਈ — ਮੁੱਢਲੀ ਵਿਦਿਆ | | | ਕੁੜੀਆਂ ਲਈ — ਅਗੇਰੀ ਵਿਦਿਆ | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | ਸਕੂਲ | ਵਿਦਿਆਰਥੀ | ‡ਖਰਚ | ਸਕੂਲ | ਵਿਦਿਆਰਥੀ | ‡ਖਰਚ | ਸਕੂਲ | ਵਿਦਿਆਰਥੀ | ‡ਖਰਚ | ਸਕੂਲ | ਵਿਦਿਆਰਥੀ | ‡ਖਰਚ |
| ਪਟਿਆਲਾ | ੨੪੯ | ੧੫,੫੦੯ | ੧,੬੩,੬੭੪ | ੧੦੯ | ੨੨,੭੨੦ | ੬,੬੫,੦੯੯ | ੬੧ | ੫,੨੩੮ | ੩੭,੦੩੭ | ੧੬ | ੧,੦੧੨ | ੫੧,੭੫੬ |
| ਬਠਿੰਡਾ | ੪੬੨ | ੩੦,੧੬੯ | ੪,੫੨,੦੩੮ | ੧੫੮ | ੪੭,੬੬੭ | ੧੫,੦੯,੫੧੩ | ੪੧ | ੨,੫੧੩ | ੭੩,੨੯੯ | ੨੧ | ੨,੬੨੧ | ੬੪,੭੨੦ |
| ਜੋੜ | ੭੧੧ | ੪੫,੬੭੮ | ੬,੧੬,੭੧੨ | ੨੬੭ | ੭੦,੪੧੭ | ੨੧,੭੪,੬੦੨ | ੧੦੨ | ੭,੭੫੧ | ੧,੧੦,੩੨੬ | ੩੭ | ੩,੬੩੩ | ੧,੪੬,੪੭੬ |

ਜਰੀਆ:—ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ, ਵਿਦਿਆ ਵਿਭਾਗ

*ਅਗੇਰੀ ਵਿਦਿਆ ਤੋਂ ਭਾਵ ਲੋਇਰ ਮਿਡਲ, ਮਿਡਲ ਅਤੇ ਹਾਈ ਸਕੂਲਾਂ ਤੋਂ ਹੈ ।

‡ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਖਰਚ

ਨੋਟ:—ਉਪਰੋਕਤ ਅੰਕੜੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਇਨਸਪੈਕਟਰਾਂ ਅਤੇ ਇਨਸਪੈਕਟਰਸਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਲਾਨਾ ਰਪੋਟਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਹਨ ।

# ਨੱਥੀ ਨੰ: ੧੯

## ੧੯੪੮–੪੯, ੧੯੪੯–੫੦. ਅਤੇ ੧੯੫੦–੫੧ ਵਿਚ ਸਕੂਲ

| ਜ਼ਿਲਾ | ਵਸੋਂ § | ੧੯੪੮–੪੯ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ* | | | ਪ੍ਰਤਿ ਲੱਖ ਵਸੋਂ ਪਿਛੇ ਸਕੂਲ | ੧੯੪੯–੫੦ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ* | | | ਪ੍ਰਤਿ ਲੱਖ ਵਸੋਂ ਪਿਛੇ ਸਕੂਲ | ਵਸੋਂ § | ੧੯੫੦–੫੧ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ* | | | ਪ੍ਰਤਿ ਲੱਖ ਵਸੋਂ ਪਿਛੇ ਸਕੂਲ |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | ਮੁਢਲੀ | ਅਗੇਰੀ† | ਜੋੜ | | ਮੁਢਲੀ | ਅਗੇਰੀ† | ਜੋੜ | | | ਮੁਢਲੀ | ਅਗੇਰੀ† | ਜੋੜ | |
| ੧. ਪਟਿਆਲਾ | ੪੭੫੧੪੦ | ੪੯ | ੧੯ | ੬੮ | ੧੪.੩ | ੭੪ | ੨੨ | ੯੬ | ੨੦.੨ | ਮਿਲੇ ਨਹੀਂ | ੭੬ | ੨੨ | ੯੮ | ਮਿਲੇ ਨਹੀਂ |
| ੨. ਕਪੂਰਥਲਾ | ੭੪੬੨੪ | ੭੭ | ੪੭ | ੧੨੪ | ੪੫.੫ | ੯੪ | ੫੦ | ੧੪੪ | ੫੨.੪ | ੩੬੬੫੬੦ | ੮੪ | ੪੯ | ੧੩੧ | ੩੫.੭ |
| ੩. ਸੰਗਰੂਰ | ੬੧੯੩੬੪ | ੯੯ | ੨੬ | ੧੨੫ | ੨੦.੨ | ੧੧੪ | ੩੭ | ੧੫੧ | ੨੪.੩ | ੬੦੮੩੫੭ | ੧੧੪ | ੩੭ | ੧੫੧ | ੨੪.੮ |
| ੪. ਬਠਿੰਡਾ | ੬੬੯੭੯੨ | ੨੦੦ | ੪੫ | ੨੪੫ | ੩੬.੫ | ੨੧੫ | ੫੨ | ੨੬੭ | ੩੯.੮ | ਮਿਲੇ ਨਹੀਂ | ੨੧੩ | ੫੧ | ੨੬੪ | ਮਿਲੇ ਨਹੀਂ |
| ੫. ਬਰਨਾਲਾ | ੫੪੨੪੩੬ | ੭੮ | ੪੩ | ੧੨੧ | ੨੨.੩ | ੧੦੦ | ੫੦ | ੧੫੦ | ੨੭.੬ | ਮਿਲੇ ਨਹੀਂ | ੧੦੯ | ੬੧ | ੧੭੦ | ਮਿਲੇ ਨਹੀਂ |
| ੬. ਫਤਿਹ ਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ | ੨੪੨੯੮੪ | ੬੪ | ੨੮ | ੯੨ | ੩੭.੭ | ੮੭ | ੩੮ | ੧੨੫ | ੫੧.੪ | ੨੩੩੮੬੬ | ੮੬ | ੩੭ | ੧੨੩ | ੫੨.੫ |
| ੭. ਮਹਿੰਦਰ ਗੜ੍ਹ | ੪੫੯੫੮੫ | ੬੩ | ੨੮ | ੯੧ | ੧੮.੫ | ੭੪ | ੪੦ | ੧੧੪ | ੨੪.੮ | ਮਿਲੇ ਨਹੀਂ | ੭੧ | ੩੯ | ੧੧੦ | ਮਿਲੇ ਨਹੀ |
| ੮. ਕੋਹਿਸਤਾਨ | ੧੪੦੦੭੫ | ੪੮ | ੧੫ | ੬੩ | ੪੪.੯ | ੫੫ | ੧੫ | ੭੦ | ੪੯.੯ | ਮਿਲੇ ਨਹੀਂ | ੫੨ | ੧੩ | ੬੫ | ਮਿਲੇ ਨਹੀਂ |
| ਜੋੜ | ੩੪੨੪੦੦੦ | ੬੭੮ | ੨੫੧ | ੯੨੯ | ੨੭.੧ | ੮੧੩ | ੩੦੪ | ‡੧੧੧੭ | ੩੨.੬ | ਮਿਲੇ ਨਹੀਂ | ੮੦੫ | ੩੦੯ | ‡੧੧੧੪ | |

ਜਰੀਆ:—ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ; ਵਿਦਿਆ ਵਿਭਾਗ.

*ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪਰਾਈਵੇਟ ਤੋਰ ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ, ਦੋਨੋਂ

†ਅਗੇਰੀ ਤੋਂ ਭਾਵ ਲੋਅਰ ਮਿਡਲ, ਮਿਡਲ, ਅਤੇ ਹਾਈ ਸਕੂਲਾਂ ਤੋਂ ਹੈ।

‡ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੇ ੨ ਮੁਹਾਰਤੀ ਸਕੂਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

§ਇਹ ਵੱਸੋਂ ੧੯੪੧ ਦੀ ਮਰਦਮ-ਸ਼ੁਮਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ।

# ਨੱਥੀ ਨੰ: ੨੦

## ੧੯੫੦–੫੧ ਵਿੱਚ ਦਰਜੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵੰਡ ਕੀਤੇ ਸਕੂਲ

| ਜ਼ਿਲਾ | ਮੁੰਡਿਆਂ ਲਈ | | | | | | | | ਕੁੜੀਆਂ ਲਈ | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | ਸਰਕਾਰੀ | | | | ਪਰਾਈਵੇਟ ਤੌਰਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਏ | | | | ਸਰਕਾਰੀ | | | | ਪਰਾਈਵੇਟ ਤੌਰਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਏ | | | |
| | ਹਾਈ | ਮਿਡਲ | ਲੋਅਰ ਮਿਡਲ | ਪਰਾਇਮਰੀ | ਹਾਈ | ਮਿਡਲ | ਲੋਅਰ ਮਿਡਲ | ਪਰਾਇਮਰੀ | ਹਾਈ | ਮਿਡਲ | ਲੋਅਰ ਮਿਡਲ | ਪਰਾਇਮਰੀ | ਹਾਈ | ਮਿਡਲ | ਲੋਅਰ ਮਿਡਲ | ਪਰਾਇਮਰੀ |
| **ਬਠਿੰਡ ਡਵੀਜ਼ਨ** | | | | | | | | | | | | | | | | |
| ੧. ਜ਼ਿਲਾ ਸੰਗਰੂਰ | ੫ | ੯ | ੧੭ | ੧੦੫ | ੧ | ੧ | – | – | ੧ | ੨ | – | ੮ | – | ੧ | – | ੧ |
| ੨. ਜ਼ਿਲਾ ਬਰਨਾਲਾ | ੫ | ੨੧ | ੧੭ | ੯੨ | ੪ | ੫ | ੧ | ੧ | – | ੨ | ੪ | ੧੫ | – | ੨ | – | ੧ |
| ੩. ਜ਼ਿਲਾ ਬਠਿੰਡਾ | ੧੩ | ੧੧ | ੧੧ | ੨੦੨ | ੬ | ੩ | ੧ | ੨ | ੨ | ੧ | – | ੬ | – | ੧ | ੨ | ੩ |
| ੪. ਜ਼ਿਲਾ ਮੁਹਿੰਦਰ ਗੜ੍ਹ | ੫ | ੧੧ | ੧੬ | ੫੮ | ੧ | ੩ | ੧ | ੨ | – | ੧ | ੧ | ੯ | – | – | ... | ੨ |
| **ਪਟਿਆਲਾ ਡਵੀਜ਼ਨ** | | | | | | | | | | | | | | | | |
| ੧. ਜ਼ਿਲਾ ਪਟਿਆਲਾ | ੩ | ੨ | ੫ | ੬੫ | ੬ | ੧ | – | – | ੧ | ੧ | ੨ | ੧੦ | – | ੧ | – | ੧ |
| ੨. ਜ਼ਿਲਾ ਕਪੂਰਥਲਾ | ੫ | ੧੮ | ੧੨ | ੪੪ | ੫ | ੪ | – | ੧੨ | ੩ | – | – | ੬ | – | – | – | ੨੨ |
| ੩. ਜ਼ਿਲਾ ਕੋਹਿਸਤਾਨ | ੪ | ੨ | ੪ | ੪੩ | – | – | – | – | – | ੧ | ੨ | ੯ | – | – | – | – |
| ੪. ਜ਼ਿਲਾ ਫਤਿਹ ਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ | ੩ | ੧੧ | ੧੩ | ੯੮ | – | ੪ | ੧ | ੨ | – | – | ੪ | ੧੬ | – | ੧ | – | – |
| **ਜੋੜ** | ੪੩ | ੯੫ | ੯੫ | ੬੭੭ | ੨੩ | ੨੧ | ੪ | ੧੯ | ੭ | ੮ | ੧੩ | ੭੯ | – | ੬ | ੨ | ੩੦ |
| *ਕੁਲ ਜੋੜ | *੧੧੧੨ | | | | | | | | | | | | | | | |

ਜ਼ਰੀਆ:–ਡਾਇਰੇਕਟੋਰੇਟ, ਵਿਦਿਆ ਵਿਭਾਗ

* ਜ਼ਿਲਾ ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੇ ਦੋ ਮੁਹਾਰਤੀ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ।

ਨੋਟ:– ਇਸ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਕੇਵਲ ਉਹ ਸਕੂਲ ਜਿਹੜੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਪੈਪਸੂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪੈਪਸੂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕੱਢੇ ਗਏ ਹਨ।

ਭੂਪਿੰਦਰਾ ਸਟੇਟ ਪਰੈਸ, ਪਟਿਆਲਾ